

T.C.
UŞAK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KENTSEL DÖNÜŞÜM ANABİLİM DALI

**AFET RİSKİ ALTINDAKİ MURATLAR KÖYÜ'NDE YER DEĞİŞTİRME/
DEĞİŞTİREMEME SÜRECİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DİLEK KUMRU

HAZİRAN 2019

UŞAK

T.C.
UŞAK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KENTSEL DÖNÜŞÜM ANABİLİM DALI

**AFET RİSKİ ALTINDAKİ MURATLAR KÖYÜ'NDE YER DEĞİŞTİRME/
DEĞİŞTİREMEME SÜRECİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DİLEK KUMRU

UŞAK 2019

Dilek KUMRU tarafından hazırlanan “Afet Riski Altındaki Muratlar Köyü’nde Yer Değiştirme/ Değiştirememe Sürecinin İncelenmesi” adlı bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Dr. Öğr. Üyesi Dilşen ONSEKİZ

.....

Tez Danışmanı, Kentsel Dönüşüm Anabilim Dalı

Bu çalışma, jürimiz tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Kentsel Dönüşüm Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Dr. Öğr. Üyesi Dilşen ONSEKİZ

.....

Kentsel Dönüşüm Anabilim Dalı, Uşak Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Fatih TAKTAK

.....

Kentsel Dönüşüm Anabilim Dalı, Uşak Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Aylın ÖZODABAŞ

.....

İnşaat Mühendisliği Anabilim Dalı, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Tarih: 14/ 06/ 2019

Bu tez ile U.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu Yüksek Lisans derecesini onamıştır.

Doç. Dr. Murat Kemal KARACAN

.....

Fen Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

Dilek KUMRU

AFET RİSKİ ALTINDAKİ MURATLAR KÖYÜ'NDE YER DEĞİŞTİRME/ DEĞİŞTİREMEME SÜRECİNİN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Dilek KUMRU

**UŞAK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Haziran 2019

ÖZET

Afet riski ve köy yerleşimleri ilişkisi açısından, ülkemizde yaşanan afetler öncelikle köyleri etkilemekte, bu durum dayanıksız malzemelerle, plansız şekilde inşa edilen köy konutlarının zarar görmesine neden olmaktadır. Tez çalışmasına konu olan Muratlar Köyü, 1980-90 yılları arasında önce heyelan bölgesi olarak görülmüş, daha sonra kaya düşme riskinin yüksek olmasından dolayı, köyün taşınmasına karar verilmiştir. Köyü bulunduğu yerin 1 km doğusuna taşımak için proje başlatılarak, yeni yerleşim yeri için 15 adet betonarme konut inşa edilmiş, ancak köyün yer değiştirme süreci tamamlanamamıştır. Bu durum köy halkının büyük bir kısmının eski köyde, az bir kısmının da yeni köyde yaşamasına neden olmuştur.

Çalışmanın amacı, afet riski altındaki Muratlar Köyü'nde yer değiştirme/değiştirememe sürecini neden ve belirleyicileriyle inceleyerek, benzer alanlarda gerçekleştirilecek kentsel dönüşüm çalışmaları için, izlenecek yolu ve olası çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Çalışmada öncelikle literatür taraması yapılarak benzer projelerin varlığı incelenmiştir. Alan araştırmasında, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme (mülakat) tekniği kullanılarak, köy sakinleri (15'i eski köy, 8'i yeni köy) ile mülakat yapılmış, elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle yorumlanmıştır. Çalışmanın sonucunda, afet riski ve kentsel dönüşüm ilişkisi açısından köylerinde, kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında ele alınması gerektiği, benzer projelerde devletin, yerel yönetimlerin proje sürecine müdahale ederek ve köy sakinlerinin katılımını sağlayarak, projelerin tamamlanması gerektiğine varılmıştır.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Riski, Yer Değiştirme/Değiştirememe, Muratlar Köyü

Sayfa Adedi : 79

Tez Yöneticisi : Dr. Öğr. Üyesi Dilşen Onsekiz

**EXAMINATION DISPLACEMENT/ NON-DISPLACEMENT PROCESS OF
MURATLAR VILLAGE WHICH IS UNDER DISASTER RISK**

(M.Sc. Thesis)

Dilek KUMRU

UNIVERSITY OF UŞAK

GRADUATE SCHOOL OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES

June 2019

ABSTRACT

Disaster risk and village settlements of the relationship between experienced disasters in our country first affect in the villages, this situation unplanned materials and construction with causes damage to village houses. In the thesis study, Muratlar Village; was first a landslide area in 1980-90 and high risk of rock fall, it was decided to moved to the village. The project was started village moved to 1 km eastern side and 15 reinforced concrete houses were built for the new settlement, but the displacement process village is unfinished. This situation caused of a lot of villagers lived the old village, some of the villagers live a new village.

The purpose of this project, is to determine the way to be followed for the urban generation studies to be carried out in similar areas by examining the displacement/non-displacement process together with factors, causes and determinants and propose possible solutions in the Muratlar Village under the risk of disaster. In this study, firstly the literature review similar projects were examined. In the research of the thesis; qualitative research is selected as the method in interview technique with village residents (15 old, 8 new) were interpreted by using interview descriptive analysis method. As a result of the study, disaster risk and urban regeneration relationship, it has been concluded that the urban regeneration projects of the state, local governments should intervention in the project process and also the villagers residents should be finished.

Science Code :

Key Words : Disaster, Disaster Risk, Displacement/NonDisplacement, Muratlar Village

Page Number: 79

Adviser : Dr. Öğr. Üyesi Dilşen Onsekiz

TEŞEKKÜR

Bu tez 2017/TP037 numaralı BAP projesi olarak hazırlanmıştır. Bu bakımdan tezi yazmamda kuŐkusuz en önemli maddi desteği sağlayan ve teğhizat desteğinde bulunan UŞak Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyonu Birimi'ne ayrıca ve özel olarak teşekkür ederim.

Tez yazımında ve sürecinde her konuda bana destek olan, bana yardımcı olmak için çok çaba harcayan canım anneme, babama ve değerli kardeŐlerime çok teşekkür ederim.

Hayatım boyunca hep yapmak istediğim yüksek lisans eğitimimin her aşamasında yardımları ve desteğiyle yanımda olan, tez yazımında beni her konuda yönlendirerek tezi yazmamda çok emeği olan, yanıŐlarımı görmemi sağlayan ve nasıl tez yazılacağını öğreten çok değerli Dr. Öğr. Üyesi Dilşen Onsekiz Hocam'a çok teşekkür ederim. Kendisine minnettarım.

Ayrıca köy için yapılan saha araştırmasında yardımcı olan Muratlar Köyü Muhtarı Sayın İdris Barut'a ve köyün değerli halkına teŐekkürü bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	vii
RESİMLERİN LİSTESİ.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	ix
1. GİRİŞ	1
2. AFET RİSKİ, KÖY YERLEŞİMLERİ VE KENTSEL DÖNÜŞÜM İLİŞKİSİ	5
2.1. Afet Riski, Kavramlar ve Mevzuat.....	5
2.1.1. Afet Riski ve Afet Riskiyle İlişkili Kavramlar.....	5
2.1.2. Afet Türleri.....	7
2.1.3. Afet Riskiyle İlgili Yasal Yönetmelik Çerçeve (Mevzuat).....	10
2.1.4. Köy Yerleşimlerinde Afet Riski ile İlişkili Mevzuat.....	16
2.2. Afet Riski Altındaki Köyler ve Kentsel Dönüşüm.....	21
2.2.1. Kentsel Dönüşüm Tanımı.....	21
2.2.2. Kentsel Dönüşümün Dünya’da Gelişimi.....	23
2.2.3. Kentsel Dönüşümün Türkiye’de Gelişimi ve Mevzuat.....	24
2.2.4. Kentsel Dönüşüm, Afet Riski ve Köy Yerleşimleri İlişkisi.....	26
2.3. Afet Riskli Köyler Hakkında Literatür Taraması	28
2.3.1. Coğrafi Boyutunu Ele Alan Çalışmalar	28
2.3.2. Mekansal Boyutunu Ele Alan Çalışmalar	32
2.3.3. Politik Boyutunu Ele Alan Çalışmalar	33
2.3.4. Sosyal Boyutunu Ele Alan Çalışmalar	34
3. AFET RİSKİ ALTINDAKİ MURATLAR KÖYÜ’NDE YER DEĞİŞTİRME/ DEĞİŞTİREMEME SÜRECİNİN İNCELENMESİ	35
3.1. Örnek Alanın Tanımlanması: Muratlar Köyü.....	35
3.2. Araştırmanın Kapsamı.....	38
3.3. Araştırmanın Yöntemi	39

3.3.1. Nitel Araştırma Yöntemi.....	39
3.3.2. Görüşme/ Mülakat Tekniği.....	40
3.3.3. Verilerin Analizi.....	42
3.4. Araştırma Bulguları.....	43
3.4.1. Genel Profil Özellikleri.....	43
3.4.1.1. Katılımcıların Meslek Durumu.....	43
3.4.1.2. Katılımcıların Eğitim Durumu.....	43
3.4.1.3. Hane Halkı Büyüklüğü Sayısı.....	44
3.4.1.4. Gelir Durumu.....	44
3.4.1.5. Katılımcıların Geçim Kaynakları.....	45
3.4.2. Yaşam(a) Alanı Soruları.....	45
3.4.2.1. Konut tipi.....	46
3.4.2.2. Konut Mülkiyeti Durumu.....	46
3.4.2.3. Konutun Memnuniyet Özellikleri.....	47
3.4.2.4. Konutun Mekansal Özellikleri.....	48
3.4.3. Kentsel Dönüşüme Etkisi Olan Süreç.....	49
3.4.3.1. Köydeki Afet Riskli Durum ve Tespiti.....	50
3.4.3.2. Projenin Başlangıcı	55
3.4.3.3. Projenin İşleyiş Süreci.....	59
3.4.4. Yer Değiştirme/Değiştirememe Süreci.....	65
3.4.4.1. Katılımcılara Sağlanan Olanakların Yeterliliği.....	65
3.4.4.2. Kendi İmkanlarıyla Konut Yapanların Durumu.....	67
3.4.4.3. Eski Köydekilere Göre Taşınamama Nedenleri.....	68
3.4.4.4. Yeni Köyde Konutu Olanların Taşınamama Nedenleri.....	69
3.4.4.5. Yeni Köyün Boşalması İhtimaline Karşı Katılımcıların Görüşleri.....	70
3.4.4.6. Yeni Köydeki Katılımcıların Afet Riskli Alanda Yaşam Hakkında Düşünceleri	71
3.4.4.7. Eski Köydeki Katılımcılara Göre Köyün Taşınamama Nedenleri	73
3.4.4.8. Yeni Köydeki Katılımcılara Göre Köyün Taşınamama Nedenleri.....	74
3.4.4.9. Yeni Köydeki Katılımcıların Köyün Tamamlanamaması Hakkında Düşünceleri.....	75
4. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	77
KAYNAKLAR	80
EKLER.....	86

EK-1 Eski Köye Ait Görüşme Formları.....	86
EK-2 Yeni Köye Ait Görüşme Formları.....	87
EK-3 Köye Ait Plan ve Belge Fotoğrafları.....	89
EK-4 Eski Köye Ait Görseller.....	94
EK-5 Yeni Köye Ait Görseller.....	99
ÖZGEÇMİŞ.....	101

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Heyelan türleri.....	9
Çizelge 2.2. Afet mevzuatımız.....	14
Çizelge 2.3. Köylerle ilişkili afet mevzuatımız.....	20
Çizelge 3.1. Her iki köye ait hane halkı büyüklüğü sayısı ve kişilere göre oranları	44
Çizelge 3.2. Her iki köye ait hane gelir durumu ve kişilere göre oranları.....	45
Çizelge 3.3. Her iki köye ait konut mülkiyet durumunun kişilere göre oranları	46
Çizelge 4.1. Köyün yer değiştirme/değiştirememe sürecinin tamamlanamamasındaki temel etkenler.....	78

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim	Sayfa
Resim 2.1. Heyelan ve kaya düşmelerinin şematik gösterimi.....	10
Resim 3.1. Muratlar Köyü'ne ait Google Earth Uydu Görüntüsü.....	36
Resim 3.2. Muratlar Köyü eski köy yerleşimi.....	37
Resim 3.3. Muratlar Köyü yeni köy yerleşimi.....	37
Resim 3.4. Muratlar Köyü eski ve yeni köy yerleşimleri.....	38

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

Açıklamalar

AADYB:	Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı
AADYM:	Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi
AFAD:	Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
Bkz.:	Bakınız
ÇŞB:	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
DASK:	Deprem ve Afet Sigortaları Kurumu
DE-SE-YA:	Deprem, Seylap, Yangın
KHK:	Kanun Hükmünde Kararname
km:	Kilometre
TOKİ:	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TL:	Türk Lirası
TBMM:	Türkiye Büyük Millet Meclisi
vb.:	ve benzerleri

1. GİRİŞ

Afet ve afet riski, ülkemizin birçok bölgesinde etkili olan, kendini her zaman gündemde tutmayı başarabilen bir olgu olmuştur. Afet riski ve köy yerleşimleri ilişkisi açısından ülkemizde; deprem, sel, heyelan gibi afetlerin gerçekleşme olasılığının yüksek olması, yaşanan afetlerde öncelikle köy yerleşimlerini etkilemekte ve buralarda yaşayanlara oldukça fazla zararlar vermektedir. Özellikle köy yerleşimlerinde yaşanan afetlerde; konutların genellikle, kalitesiz malzemeler ile plansız bir şekilde yapılması ve konutların yerleşime uygun olmayan alanlara inşası, bu konutların yaşanan afetlerde yıkılmasına sebep olmaktadır. Ayrıca köy yerleşimlerinin kentlere göre daha az nüfus yoğunluğuna sahip alanlar olması ve köy konutlarındaki sorunların kentlerdeki gibi büyük çaplı olmaması bu yerleşimlerin daha az dikkate alınmasına neden olmaktadır. Bu durum köy yerleşimlerinin, kentsel dönüşüm uygulamalarına da oldukça uzak kalmasına ve uygulamalar kapsamında ele alınmamasına neden olmaktadır. Bu açıdan köylerinde birer yerleşim birimi olarak, kentlerdeki gibi, kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında incelenmesi gerekmektedir.

Bu alanda literatüre baktığımızda, afet ve köy yerleşimleri ilişkisini ele alınan birçok akademik metin bulunmasına rağmen, köylerinde kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında ele alındığı çalışmalar bulunmamaktadır. Tez çalışmasında incelenen “Muratlar Köyü yer değiştirme/değiştirememe süreci”, afet riski ve köy yerleşimleri ilişkisi açısından kentsel dönüşüm uygulamalarına, köy yerleşimlerinde dahil edilmesi gerektiğini ele almıştır. Bu bakımdan çalışmanın literatürümüzde, kentsel dönüşüm alanındaki önemli bir boşluğu dolduracağı öngörülmüştür. Ayrıca Muratlar Köyü özelinde de böyle bir araştırmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla, konunun bugüne kadar dile getirilmeyen alanlardan biri olduğu düşünülerek, kentsel dönüşüm kapsamında bu alana katkı sağlamak istenmiştir. Çalışmanın bu özelliği tezin, diğer tezlerden farkını ve konusunun özgünlüğünü ortaya koymaktadır.

Çalışmanın temel amacı, afet riski altındaki Muratlar Köyü’nde yer değiştirme/değiştirememe sürecini neden ve belirleyicileri ile birlikte inceleyerek, benzer alanlarda

gerçekleştirilecek kentsel dönüşüm çalışmaları için izlenecek yolu belirlemek ve olası çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Çalışmada; projenin işleyiş sürecinin, köyde yaşayanlara etkisi üzerinde durularak, projenin tamamlanamamasına sebep olan sorunlar araştırılmıştır.

Muratlar Köyü; heyelan yaşanma olasılığının yüksek olması, riskli bir kaya grubunun çökme ihtimali, köyde konut, ahır, samanlık, vb. yapılacak yer bulunmaması, köyün gelişmesinin ve genişlemesinin durması sebepleriyle 1984-1994 yılları arasındaki dönemde taşınmasına karar verilmiştir. Köyün taşınması için, bulunduğu yerin yaklaşık 1 km doğusuna, yine köye ait arsalar üzerinde, yeni köy yerleşimi ve konutlarının inşası amacıyla proje başlatılmıştır. Yeni yapılacak köy yeri için, 5 köy sakini tarlalarını bağışlamış; bu alan parsellenerek, kura ile köy sakinlerine dağıtılmıştır. 1999 ve sonrasında konutların inşasına başlanmış, ancak konutların hepsi inşa edilememiş ve proje tamamlanamamıştır. Proje 1994 yılında bir yer değiştirme hareketi olarak başlamış ve köyün daha güvenli, afet riski oluşturmayan bir bölgeye taşınması için çalışmalar yapılmıştır. Yeni köyde yapılacak konutlar için kredi verilmiştir. Ancak maddi durumu yetersiz olanlar, yeni köyde konut yaptıramayıp eski köyde yaşamaya devam etmişlerdir.

Çalışmanın kapsamında, “Muratlar Köyü’ndeki yer değiştirme projesinin tamamlanamaması durumu”, kullanıcı değerlendirmeleri üzerinden ele alınarak, eski köy sakinlerinin yeni köye taşınmak yerine, “eski köyde yaşamayı tercih etmelerinin sebepleri” araştırılmıştır. Söz konusu proje sürecinin, hangi nedenlerden dolayı gerçekleştirilemediği sorgulanarak projeyi yavaşlatan ve tamamlanamamasına sebep olan etkenler irdelenmiştir. Bu kapsamda tez çalışması 4 farklı temel başlık altında ele alınmıştır.

Birinci bölüm olan “giriş” bölümünde; tezin amacı, kapsamı, yöntemi ve araştırmanın önemli özellikleri hakkında yönlendirici genel bilgiler sunulmuştur.

İkinci bölümde, teze konu olan afet riskli alanlarla ilişkili tanımlamalar, yasal düzenlemeler ile kentsel dönüşümün gelişimi ve mevzuatı incelenmiştir. Kentsel dönüşüm, afet riski ve köy yerleşimleri ilişkisi değerlendirilmiş, son olarak literatürde bu alanda yer alan çalışmalar sunulmuştur.

Üçüncü bölümde, örneklem alan olarak seçilen Muratlar Köyü’nde görüşme/mülakat yöntemiyle gerçekleştirilen araştırmadan elde edilen bulgular ve analizler sunulmuştur.

Dördüncü bölüm olan “sonuç” bölümündeysen, araştırma bulgularına dair çıkarımlara yer verilmiş, bundan sonraki çalışmalar için göz önünde bulundurulması gereken parametre ve öneriler ortaya konulmuştur.

Tez çalışmasında temel araştırma yöntemi olarak, nitel araştırma yöntemi seçilmiş, görüşme/mülakat tekniği kullanılmıştır. Çalışmada öncelikle, afet riskli alanlarda yer değiştirme kavramıyla ilgili literatür taraması yapılarak, araştırma yöntemi için altlık oluşturulmuştur. Köy sakinleri ile köyün eski ve yeni muhtarlarıyla yapılan kısa görüşmeler ile yerinde gözlem ve fotoğraflama üzerinden öncü analiz çalışması gerçekleştirilmiştir. Köyün 45 hanesi olduğu için literatür taraması ve alan analizleri sonucu, mülakat soruları hazırlanmıştır. Bu sorular, eski ve yeni yerleşim biriminde yaşayan katılımcılara yöneltilmiştir.

Tez çalışması için köylerle ilgili tez ve makaleler taranmış, bu konuda Muratlar Köyü’ne ait herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışma, köylerin tamamlanamaması ve taşınamaması bakımından da önem taşımaktadır. Çalışmada, Muratlar Köyü’ndeki yer değiştirme sürecinin tamamlanamaması durumu; köy halkıyla yapılan mülakat çalışmalarına bağlı olarak, onların görüşleri üzerinden analiz edilmiştir. Alan araştırmasında, katılımcılara yöneltmek üzere 2 farklı soru grubu hazırlanmıştır. Yeni köyde yaşayan katılımcılara 26 sorudan oluşan, eski köyde yaşayan katılımcılara 23 sorudan oluşan mülakat çalışması uygulanmıştır. Sorular;

- Genel Profili Belirlemeye Yönelik Sorular (Kişisel Bilgi Soruları)
- Yaşam(a) Alanı ile İlişkili Sorular
- Kentsel Dönüşüme Etkisi Olan Süreçle İlişkili Sorular
- Yer Değiştirme/Değiştirememe Süreci ile İlişkili Sorular

olmak üzere 4 farklı başlık altında gruplandırılarak farklılaştırılmıştır.

Çalışmanın ana hipotezi, “köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasında ekonomik ve sosyal nedenler belirleyicidir”. Çalışmanın alt hipotezleri;

- Afet riskli köyün yer değiştirme sürecinin gerçekleştirilememesinde köy halkının ekonomik düzeyinin yetersizliği belirleyicidir.
- Köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasında diğer belirleyici etken, projenin yürütülmesine ve işlenmesine yeterince önem verilmemesidir.

- Köy sakinlerinin çoğunluğuna kredinin verilmemesi, yeni köyün tamamlanmasına engel olmuştur.

Çalışmada örneklem alan olarak Muratlar Köyü'nün seçilmesinin nedeni, “köyün afet riski nedeniyle, dönüşüme konu olan yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasının” özel bir örnek olarak tespit edilmiş olmasıdır. Köyün öne çıkan önemli özellikleri, Muratlar Köyü'nün seçilmesinde önem arz etmiştir. Köyün bulunduğu coğrafi alanın diğer yakın köylere göre dağın yamacında bulunması, köyün kayalıkların alt kısmında yer alan riskli bir bölgede kurulmuş olması, ayrıca kayaların köye ait yola ve konutların üzerine düşme riskinin fazla olması, köyün fakir ve gelişmemiş oluşu köyün incelenmesi için gerekli sebepleri doğurmuştur. Bunun yanında köyün taşınma işleminin neden gerçekleştirilemediğini tespit etmek ve bahsi geçen taşınma işleminin gerçekleşmemesi olayını yazılı literatüre geçirmek amacıyla Muratlar Köyü tez araştırmasına konu olmuştur.

2. AFET RİSKİ, KÖY YERLEŞİMLERİ VE KENTSEL DÖNÜŞÜM İLİŞKİSİ

Afetler, ülkemizde genellikle kendini birçok can ve mal kayıplarıyla gösteren, yaşamsal faaliyetleri durduran bir olgudur. Bu nedenle öncelikle bu bölümde; afetin farklı şekillerde ve farklı kaynaklardan tanımına yer verilerek, “afet” hakkında kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Sonrasında afet mevzuatı ve köy yerleşimleri açısından, bu alanda yapılan hukuki düzenlemelere yer verilmiştir. Afet mevzuatımızdaki köyleri kapsayan, kanun ve yönetmelikler incelenerek afet riski ve köy yerleşimleri ilişkisi mevzuat açısından değerlendirilmiştir. Bölümün ilerleyen kısımlarında kentsel dönüşüm konusu ele alınarak, Dünya’daki, Türkiye’deki gelişimine yer verilmiş; sonrasında afet riski ve köyler açısından, kentsel dönüşüm ilişkisi irdelenmiştir. Bölümün sonunda literatür taramasına yer verilerek, afet riski ve köyler kapsamında yapılmış olan çalışmalar; coğrafi, mekansal, politik ve sosyal boyutları açısından sıralanmıştır.

2.1. Afet Riski, Kavramlar ve Mevzuat

2.1.1. Afet Riski ve Afet Riskiyle İlişkili Kavramlar

Afet kelimesi, TDK çevrimiçi sözlüğüne göre dilimize Arapça’dan girmiş ve “çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım”, “kıran” olarak tanımlanmıştır. İngilizce’de ‘disaster’ kelimesiyle ifade edilmektedir [1].

AFAD (2008), “toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan, etkilenen toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olay” şeklinde tanımlamıştır [2].

JICA (2004), “yaygın biçimde can kaybı, fiziki ve ekonomik veya çevresel kayıplara sebep olan, toplumun işlevselliğinde bozulmalar oluşturan ve kendi kaynakları ile başa çıkamayacağı olağan dışı durum” şeklinde tanımlamıştır [3].

Ergünay (2008), “insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal yaşamı ve insan faaliyetlerini durdurarak veya kesintiye uğratarak toplulukları etkileyen ve etkilenen topluluğun kendi imkan ve kaynaklarını kullanarak üstesinden gelemeyeceği doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olayların sonuçları” olarak tanımlamıştır [4].

Akdur (2000), “toplumun olağan yaşam düzenini bozarak, can ve mal kayıplarına neden olan, onun yanıt verme ve uyum sağlama kapasitesini aşarak, dış yardım gereksinimi doğuran, ekolojik olayları” afet olarak tanımlamıştır [5].

Afet kavramıyla ilgili literatürde yer alan tanımlamaları genel olarak toplayarak bir afet tanımı yapacak olursak *afet*, “toplumdaki düzeni ve yaşamsal faaliyetleri kısmen ya da tamamen durdurarak, bulunduğu bölgeyi tesiri altında bırakan, maddi ve manevi zararlara sebep olan yıkım” şeklinde tanımlayabiliriz. Bununla birlikte afetle ilişkili olan diğer önemli kavramları da kısaca açıklayacak olursak;

Risk: herhangi bir olayın, belli koşul ve ortamda, oluşturabileceği can, mal, ekonomik vb. değerler kaybının gerçekleşmesi olasılığı [2].

Afet riski: bir toplumun işlevine yönelik tehdit oluşturan, fiziki ve sosyal koşulların etkisiyle insanlarda, ekonomide veya çevrenin üzerinde olumsuz etki oluşturan durum ve değişikliklerin, belli bir zaman aralığında gerçekleşmesi olasılığıdır [6]. Afetler ve kentsel dönüşüm ilişkisi bakımından, ülkemizdeki afet riski altındaki alanların dönüştürülmesinde önemli yasal dayanaklardan olan, 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” afet ve afet riskiyle ilişkili, diğer önemli kavramlardan olan “*riskli alanı ve riskli yapıyı*”, şu şekilde tanımlamıştır;

Riskli alan: “zemin yapısı veya üzerindeki yapılaşma sebebiyle can ve mal kaybına yol açma riski taşıyan, Bakanlık veya İdare tarafından AADYB’nin görüşü alınarak belirlenen ve Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca kararlaştırılan alanı”,

Riskli yapı: “riskli alan içinde veya dışında olup ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı ilmî ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapı” olarak ifade etmiştir [7].

Tehlike: “insan toplulukları için zarar ve kayıplar yada olumsuz sonuçlar doğurması mümkün ve olası olan doğal, teknolojik, insan kökenli olayların tümü” olarak tanımlanmıştır.

Zarar görülebilirlik: “tehlikeye maruz olan bir unsurun ya da unsurlar grubunun, tehlikenin meydana gelmesi halinde, görebileceği, fiziksel, sosyal, çevresel veya ekonomik kayıp ve zararların ölçüsü” şeklinde tanımlanmaktadır [8]. Buraya kadar yapılan tanımlarla bahsi geçen; afet riski, riskli alan, tehlike, zarar görülebilirlik vb. kavramların birleşmesiyle oluşan afetlerin, bu açıdan bakıldığında oldukça geniş bir kapsama sahip olduğu ve içinde birçok unsuru barındırdığı görülmektedir.

Yukarıda yer alan tanımlamalar dışında, üzerinde durulması gereken bir diğer kavram ise, afetin gerçekleşmesi durumunda söz konusu olan, afet yönetimi kavramıdır. Bu kavramı da kısaca açıklayacak olursak;

Afet yönetimi; afeti doğuracak olayları önlemek, zararları azaltmak için afetlere hazırlık, müdahale, iyileştirme, vb. aşamasındaki çalışmaların, toplumun tümünü kapsayacak şekilde planlanarak koordine edilmesi, mevzuat ve kurumsal yapılanmanın oluşması, düzenlemesi, etkin, verimli bir uygulama sağlanması için, toplumda yer alan tüm kurum ve kuruluşların kaynaklarının bu amaca göre yönetilmesi sürecidir. Bu sebeple yaşanabilecek veya yaşanmış olan afetin, etkin bir şekilde planlanmasıyla, afet zararlarını en alt düzeye indirmek amaçlanmaktadır [9]. Yukarıda ele alınan kavramlar ile afet ve afet riskinin ne olduğuna dair kavramsal bir çerçeve oluşturulmak istenmiştir. Yaşanan afetlerin yarattığı etkiler açısından ülkemizde birçok zararlara ve kayıplara yol açan başlıca afet türleri aşağıda ele alınmıştır.

2.1.2. Afet Türleri

Ülkemiz jeolojik yapı, topoğrafya, tektonik oluşum ve meteorolojik özelliklerinden dolayı sürekli afetlere maruz kalmaktadır. Bu afetlerde birçok can ve mal kayıpları yaşanmaktadır. Özellikle ülkemizde sıkça görülen; heyelan, deprem, sel, çığ, kaya düşmesi, kuraklık, yangın vb. afetler, hem Türkiye ekonomisine, hemde yaşadığı bölgedeki yerleşim birimlerine oldukça fazla zararlar vermektedir [3]. Maddi ve manevi zararlarla kendini hatırlatan, alınan birçok önleme rağmen, fazlaca kayıplara uğradığımız bu afet türleri Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi (AADYM) internet sitesinde şu şekilde sınıflandırılmıştır;

- Jeolojik Kaynaklı “deprem, heyelan, yanardağ patlamaları”
- Meteoroloji Kaynaklı “sel, ıg, fırtına, kuraklık, orman yangını, hortum”
- Teknolojik Kaynaklı “sınai patlamalar, baraj patlamaları”
- İnsan Kaynaklı “yangınlar, hava, su, evre kirlenmeleri, ulaşım kazaları”

olarak sıralanmıştır [10]. Ülkemizde etkili olan bu afetlerden, en fazla can ve mal kayıplarına neden olanlarını kısaca açıklayacak olursak;

Deprem: “tektonik kuvvetler ile volkanik faaliyetlerin etkisi sonucu, yer kabuğunun kırılmasıyla çıkan enerjinin, sismik dalga şeklinde yayılarak, geçtiği ortamları ve yeryüzünü kuvvetle sarsması” olayıdır [2]. Ülkemiz, oldukça aktif deprem kuşaklarından biri olan Akdeniz, Alp-Himalaya deprem kuşağında, “Avrupa, Asya, Afrika plakaları” ile “Ege ve Anadolu plakaları” arasında yer almaktadır. Ülkemizde özellikle; yapıların, barajların, büyük sanayi tesislerinin, deprem açısından aktif alanlara kurulması, tehlikeleri gözardı ederek, sağlıksız bir şekilde inşası, olası depremlerde can ve mal kayıplarına neden olmaktadır [3, 11].

Sel: “eşitli nedenlerle ortaya çıkan büyük su kütlelerinin akarsu yataklarında, vadi tabanlarında, çukur alanlarda ve kıyılarda kontrolsüz bir biçimde akması ve yayılması olayı”dır [12]. Ülkemizdeki topoğrafik koşullar ve yağış durumuna göre, yaz ve bahar aylarında görülen yağışlarla birlikte, kış mevsiminde görülen uzun süreli cephesel yağışlar sel ve su baskınına neden olmaktadır [13]. Sellar oluştukları yere göre; akarsu seli (taşkın), kıyı seli, dağlık alan seli, baraj seli, vb. şeklinde isimlendirilmektedir. Bunların içinde en sık görüleni ve etkili olanı “taşkınlar”dır [12].

Çıg: dağ yamacı gibi eğimli bir kayma yüzeyinde biriken kar kütlelerinin, kendiliğinden yada tetikleyici bir nedenle, dengesinin bozulmasıyla, aniden büyük bir hızla hareket ederek, yamacın eğimine doğru akmasıdır [2, 14]. Çıg oluşumunda temel neden, kar örtüsü altındaki zayıf tabakanın kar kütlelerinin yükünü taşıyamamasından kaynaklanmaktadır. Ülkemizde genellikle kuzeydoğu ve Doğu Anadolu’daki dağlık kesimlerde görülmektedir [14].

Heyelan: yamaç dengesinin bozulması ve yerçekimi etkisi ile arazinin bir kısmının, yamaç eğimi yönündeki hareketlerle, şekil ve yer değiştirerek kaymasıdır [15]. Bu kaymalara; bitki örtüsü tahribi, insanların yeryüzünde yapmış olduğu değişiklikler, deprem, yanardağ patlamaları, yağışlar, deniz dalgaları neden olabilmektedir [16]. Yamaç boyunca

olan kaymalardaki hareket sadece toprak tabakasını etkiliyorsa *toprak kayması*, toprakla birlikte altındaki kayaların, örnek olarak; herhangi bir yamacının bir kısmının yerinden koparak, yer değiştirmesi şeklinde ise *heyelan* olarak tanımlanmaktadır [15, 16].

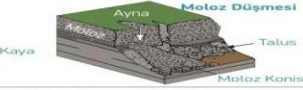

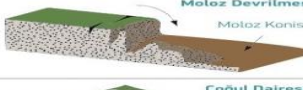

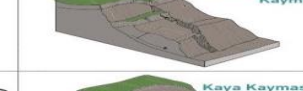

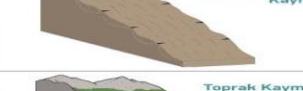

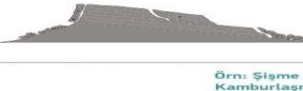
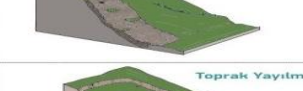

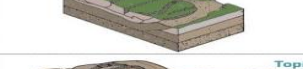

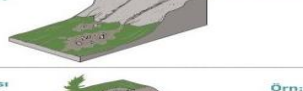

Çizelge 2.1. Heyelan türleri [17]

Hareketin Tipi		Malzemenin Cinsi		
		Anakaya	Mühendislik Zeminleri	
Düşmeler		Kaya Düşmesi	Moloz Düşmesi	Toprak Düşmesi
Devrilmeler		Kaya Devrilmesi	Moloz Devrilmesi	Toprak Devrilmesi
Kaymalar	Rotasyonel	Kaya Kayması	Moloz Kayması	Toprak Kayması
	Düzlemsel			
Yanal Yayılmalar		Kaya Yayılması	Moloz Yayılması	Toprak Yayılması
Akmalar		Kaya Akması	Moloz Akması	Toprak Akması
Kompleks (Karmaşık)		İki Yada Daha Fazla Hareketin Kombinasyonu		

Ülkemizdeki heyelanlar sıklıkla; Karadeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu bölgelerimizde görölmektedir. Oluşumlarına göre; “düşme, devrilme, kayma, akma, karışık vb.” şeklinde gruplandırılmaktadır [17]. Bu açıdan gruplamada en fazla öneme sahip olan düşmeleri, yani *kaya düşmesini* açıklayacak olursak;

Kaya düşmesi; “dik kazı şevlerinden, deniz, göl, vadi kenarlarındaki falez ve dik yamaçlardan, yer altı kazı ve mağara tavanlarından değişik büyüklükteki kaya ya da toprak parçalarının yerçekimi ve çeşitli etkilerle aşağıya düşmesi ve devrilmesi olayıdır” [18]. Kaya düşmeleri, kaya kütesinin süreksizlik özellikleri açısından uygun jeolojik ortamların oluşması sonucunda dik bir topoğrafyanın varlığına bağlı olarak gelişirler [19]. Bu düşmeler; deprem, donma, çözülme, patlatma, yamaçtan malzeme alınması, sızıntı şeklindeki akan sular, kontrolsüz kazılar vb. tetikleyici nedenlere bağlı olarak gerçekteşmektedir. Bu düşmeler için; yamaç ve şevlerin düzenlenmesi, çelik levha ve çelik tel hasır ile kaplama, kaya blok sabitlenmesi, yerinde kırma, tıraşlama, patlatma, hendek açma gibi önlemler alınmaktadır [20].

Kaya düşmesi, ülkemizin tamamında görölmekle birlikte, karasal iklimin hakim olduğu, gece ile gündüz sıcaklıkları farkının yüksek olduğu ve fiziksel çözünmenin de etkin olarak gözleendiği; Nevşehir, Kayseri ve Niğe'deki volkanik birimler ile Kuzeydoğu Karadeniz'de görölmektedir [21].

Düşme				
Devrilme				
Kayma	Dönel			
	Çizimsel (Düzlemsel)			
Yanal Yayılma				
Akma				
Karışık				

Resim 2.1. Heyelan ve kaya düşmelerinin şematik gösterimi [19]

2.1.3. Afet Riskiyle İlgili Yasal Yönetmelik Çerçeve (Mevzuat)

Ülkemizdeki afetlerde, zararların önceden yapılacak planlamalarla azaltılması ve afet zararlarını iyileştirmek için, birçok yasal düzenleme yapılmıştır [9]. Bu düzenlemelerde; afetlere maruz kalan yerleşimlerde, yapılacak olan uygulama ve çalışmalar yer almıştır. Bu kapsamda çalışmada, ülkemizdeki afet mevzuatı 4 farklı dönemde incelenmiştir.

1944 yılı öncesi: Bu dönemde yaşanan afetlerde, afet sonrası olaylara acil müdahale edilmiş, afetten etkilenen vatandaşlara acil yardımda bulunulmuştur. Bu dönemde yaşanan doğal afetlerden; 1939 Erzincan Depremi nedeniyle, can ve mal kaybına uğrayan afet mağdurlarına, yardım etmek amacıyla 3773 sayılı kanun çıkarılmıştır [3, 22].

1944-1958 yılları arası: Bu dönemde 1944 öncesinde yaşanan afetlerden sonra, yıkılan binaların yerine yenisini inşa ederek sorunun çözülemeyeceği öngörülmüş, deprem zararlarının azaltılması için çalışmalar yapılmış; 4623 ve 6785 sayılı kanunlar çıkarılmıştır [22].

1958-1999 yılları arası: Bu dönemde, kurumsal yapılanma ve mevzuat açısından değişiklikler yaşanmış; 7126, 7269 ve 3194 sayılı kanunlar çıkarılmış, “İmar ve İskan

Bakanlığı” kurulmuş, bu dönemde yaşanan gecekondulaşma nedeniyle “imar afları” söz konusu olmuştur [3, 23].

1999 ve sonrası: 1999 Kocaeli ve Düzce depremleriyle, binlerce insanın yaşamını kaybettiği bu dönemde TBMM’ye, KHK çıkarma yetkisi verilmiş, geniş düzenleme yapma yetkisi tanınmıştır. Yine bu dönemde, birçok KHK ve yasa çıkarılmış, “Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı” ile “DASK” kurulmuştur [23]. Yukarıda da görüldüğü gibi afet mevzuatımız kapsamında çıkarılan birçok kanun, KHK ve yönetmelik bulunmaktadır. Bu alanda yapılan hukuksal düzenlemeleri ve kapsamalarını da kısaca sıralayacak olursak;

Bu kapsamda çıkarılan ilk kanun, 1939 Erzincan depreminden sonraki dönemde doğrudan afetlerle ilgili olarak, 1940 yılında çıkarılan 3773 sayılı “*Erzincan’da ve Erzincan Depreminden Müteessir Olan Mıntikalarda Zarar Görenlere Yapılacak Yapılar Hakkında Kanun*” olmuştur. Kanunda; evi yıkılan afet mağdurları için, aynı ve nakdi yardım yapılması yer almıştır [24].

Ardından 1944 tarihinde, 4623 sayılı “*Yer Sarsıntularından Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında Kanun*” çıkarılmıştır. Kanunla birlikte, 1945 yılında “Deprem Bölgeleri Haritası” ve “Türkiye Yer Sarsıntısı Bölgeleri Yapı Yönetmeliği” diğer adıyla “*Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik*” yürürlüğe konmuştur [25]. Bu gelişmelerden sonra 1953’te, “Bayındırlık Bakanlığı Yapı ve İmar İşleri Reisliği” dahilinde, bir deprem bürosu kurulmuş, büro 1955’te “*DE-SE-YA (Deprem, Seylap, Yangın) Şubesi’ne*” dönüştürülerek, afet zararlarını azaltmaya yönelik çalışmaları yürütmeye başlamıştır [26].

Sonrasında 1956’da 6785 sayılı “*İmar Kanunu*” çıkarılmış, kanun; afet tehlikeli yerleşim alanlarının nasıl tespit edileceğini ve yıktırılacağını ele almıştır. Ancak kanun 1985’te yürürlükten kaldırılmış ve yerine 3194 sayılı yeni “*İmar Kanunu*” yürürlüğe girmiştir. Yeni kanun, imar planlarının yürütülmesinde, yerel yönetimlere yetkiler vermiştir [3, 27]. Hemen ardından 1958 yılında, 7116 sayılı “*İmar ve İskan Vekaleti Kuruluş ve Vazifeleri Hakkında Kanun*” çıkarılmıştır. Kanun; afet öncesi ve sonrasında önlemler almayı, ülke planlaması yapmayı, konut sorununu çözmeyi, yapı malzemelerinin geliştirilmesini sağlamayı, İmar ve İskan Bakanlığı’nın kurulmasını, ayrıca afetlere ilişkin yükümlülüklerin Bayındırlık Bakanlığı’ndan devralınmasını ele almıştır [24].

1958 yılında çıkarılan diğer kanun, 7126 sayılı “*Sivil Savunma Kanunu*” olmuştur. Kanunun 6. maddesi, doğal afetler ile büyük yangınlarda; 4373 ve 4623 sayılı kanunların hükümlerince, yapılacak tüm yardım ve kurtarma işlerine, mahalli mülki amirliklerce gerek görüldüğü takdirde, bölgede yer alan Sivil Savunma örgütlerinin de katılması gerektiğini ele almıştır [28].

Bu alandaki diğer önemli gelişme, 1959 tarihli 7269 sayılı “*Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun*”un çıkarılması olmuştur. Kanun özellikle; “deprem, yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ, vb.” afetlerde, binaları ve kamu tesislerini genel hayata etki edecek şekilde, zarara uğrama ihtimali yüksek olan yerlerde, alınacak tedbirler ve yapılacak yardımlarda, bu kanunun uygulanacağını öngörmüştür [29]. Yine 1968 yılında söz konusu 7269 sayılı kanunun 1. maddesi gereğince “*Afetlerin Genel Hayata Etkililiğine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik*” çıkarılmıştır. Yönetmelik; gerçekleşme ihtimali yüksek olan afetlerin, o bölgenin genel hayatını etkileyip etkilemediğinin, bu yönetmelikle belirleneceğini ele almıştır [29].

1995’te 4123 sayılı “*Tabii Afet Nedeniyle Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanun*” çıkarılmıştır. Kanun; doğal afetten zarar gören yerlerde, normal yaşantının devamlılığını sağlayacak hizmetlerin yürütülmesini, hasarın ve tahribatın giderilmesini, ayrıca 2380 sayılı kanun kapsamında kurulan fonlardan yapılacak yardımın usullerini düzenlemiştir [30].

1999 Kocaeli ve Düzce depremleri sonrası, afetin yol açtığı can ve mal kayıplarından dolayı TBMM hükümete sorunları hızlıca çözebilmesi için, KHK çıkarma yetkisi vermiştir [26]. 576 sayılı KHK kapsamında, İçişleri Bakanlığı’na bağlı “*Afet Bölge Koordinatörlüğü ve il koordinatörlükleri*” kurulmuş, yine aynı yıl çıkarılan 583 ve 600 sayılı KHK’lar ile Başbakanlığa bağlı “*Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü*” kurulmuştur [27].

2000 yılında, 4539 sayılı “*Doğal Afet Bölgelerinde Afetten Kaynaklanan Hukuki Uyuşmazlıkların Çözümüne ve Bazı İşlemlerin Kolaylaştırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabulü Hakkında Kanun*” çıkarılmıştır. Kanun; afet bölgelerinde yaşayan ve afetlerden etkilenen kişilerin, afet kaynaklı hukuki uyuşmazlıklarının çözümünün nasıl yapılması gerektiğini ele almıştır [31].

2009 yılında 5902 sayılı “*Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun*” çıkarılmıştır. Kanun; afet ve acil durumlara, sivil savunma hizmetlerinin yürütülmesi için, AADYB’nın kurulmasını, teşkilatını ve görevlerini düzenlemiştir. Kanun; afet ve acil durum anında, sivil savunma hizmetlerinin ülke genelinde gerçekleşmesi için önlem alınmasını, olayların öncesinde ve sonrasında çalışmaları yürüten kurum ile kuruluşlar arasındaki birlikteliği sağlaması, politikaların üretilmesini ve uygulanmasını kapsamaktadır [32].

2009 yılında “Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü, Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Sivil Savunma Genel Müdürlüğü”, Başbakanlık bünyesinde kurulan “*Türkiye Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı*” adı altında toplanmıştır. Bu gelişmelerin hemen ardından 2011 yılında, “Bayındırlık ve İskan Bakanlığı” AB Uyum Programı çerçevesinde, “*Çevre ve Şehircilik Bakanlığı*”na dönüşmüştür [33].

2012 yılında ise, 6305 sayılı “*Afet Sigortaları Kanunu*” çıkarılmış, Doğal Afet Sigortaları Kurumu kanunda yer almıştır. Kanun, binalarda deprem sonucunda meydana gelen maddi kayıpları karşılamak için “zorunlu deprem sigortası” ve sigorta şirketlerinin teminat vermediği afetler sonucu ortaya çıkan zararların karşılanması için “sigorta ve reasürans teminatlarına dair usul ve esasları” ele almıştır [34].

2011’de yaşanan Van Depremi sonrası, 2012 yılında kentsel dönüşümün, afet riskli alanlarda uygulanabilmesi için, 6306 sayılı “*Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun*” çıkarılmıştır. Kanun; afet riskli alanlar ve bu alanların dışındaki riskli binaların bulunduğu arazi ile arsalarda, “fen, sanat, norm ve standartlara uygun” olarak yaşam alanlarını ve çevresini; iyileştirmeyi, tasfiye etmeyi ve yenilemeye dair usulleri belirlemeyi amaçlamıştır [7]. Bu alanda yapılan yasal düzenlemeler tarihleri, isimleri ve içerikleri ile kısaca başlıklar halinde Çizelge 2.2.’de gösterilmiştir.

Afet mevzuatımızın oluşmasını sağlayan bu düzenlemeler, yaşanan farklı afetler için farklı bir düzenleme şeklinde yer almıştır. Bu durum afet mevzuatımızda, afetlere bütüncül olmayan düzenlemelerle, dağınık bir şekilde yaklaşıldığının, yaşanan her farklı afet için, farklı bir yasal düzenleme yoluna gidildiğinin ve tüm afetlerde uygulanabilecek genel nitelik ve kapsamda birleştirici bir yasal düzenlemenin olmadığını göstermektedir [9, 22]. Afetlerde uygulanabilecek genişlikte, konutların planlanması, afet riskli alanlarda uygulanabilmesi,

kent ve çevresini düzenlemesi açısından [7] kısmende olsa 6306 sayılı kanunun dışında, mevzuatımızda bu gibi kapsamlı düzenlemeler çok fazla yer almamaktadır.

Çizelge 2.2. Afet mevzuatımız

Tarih	Kanun/Düzenleme	Kapsamı
1940	3773 sayılı “Erzincan’da ve Erzincan Depreminden Müteessir Olan Mıntikalarda Zarar Görenlere Yapılacak Yapılar Hakkında Kanun”	Kanun; "evi yıkılanlara ayni ve nakdi yardım yapılmasını" öngörmüştür [24].
1943	4373 sayılı “Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanunu”	Kanun; seviyesi yüksek, kapalı yada akarsuların taşması sonucu su altında kalan, su baskınlarına uğrayabilecek olan alanların tespitini ve neler yapılacağını ele almıştır [25].
1944	4623 sayılı “Yer Sarsıntılarında Evvel ve Sonra Alınacak Tedbirler Hakkında Kanun”	-
1945	Türkiye Yer Sarsıntısı Bölgeleri Yapı Yönetmeliği	-
1953-1955	“Bayındırlık Bakanlığı Yapı ve İmar İşleri Reisliği bünyesinde bir deprem bürosu kurulmuş. DE-SE-YA (Deprem, Seylap, Yangın) şubesine” dönüştürülmüştür.	Afet zararlarını azaltma çalışmaları, bu şubece yürütülmeye başlamıştır [26].
1956	6785 sayılı “İmar Kanunu”	Kanun "yerleşim yerlerinin tespitinde doğal afet tehlikesinin belirlenmesi, fenni sorumluluk sistemi ve yapı denetimlerine" önem vermiştir [27].
1958	7116 sayılı “İmar ve İskan Vekaleti Kuruluş ve Vazifeleri Hakkında Kanun”	Kanun "İmar ve İskan Bakanlığı'nın kurulması ve afetlerle ilgili görevlerin Bayındırlık Bakanlığı'ndan devralınmasını" amaçlamıştır [24].
1958	7126 sayılı “Sivil Savunma Kanunu”	Kanun "afetler ve yangınlarda 4373 ve 4626 sayılı kanunlar çerçevesinde sivil savunma teşkillerinin katılmasının zorunluluğunu" ele almıştır [28].
1959	7269 sayılı “Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun”	Kanun "deprem, yangın, su basması, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri afetlerde yapıları ve kamu tesisleri genel hayata etkili olacak derecede zarar gören veya görmesi muhtemel olan yerlerde alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlarda" bu kanunun uygulanacağını belirtmiştir [29].
1968	“Afetlerin Genel Hayata Etkililiğine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik”	Yönetmelik "olmuş veya olması muhtemel afetlerin o yerin genel hayatına etkili olup olmadığı, 7269 sayılı kanunca bu Yönetmeliğe göre tespit edileceğini" ele almıştır [26, 29].
1985	3194 sayılı “İmar Kanunu”	Kanun; bakanlığın genel hayata etkili afetler nedeniyle, Toplu Konut veya Gecekondu Kanunu'nun uygulanması için yapılacak plan ve plan değişikliklerinin, birden çok belediyeyi ilgilendiren planların bir kısmının, ilgili belediyeler veya diğer idarelerle birlikte işbirliği sağlayarak yapmaya, yetkisini ele almıştır [25].

Çizelge 2.2. Afet mevzuatımız (devam)

Tarih	Kanun/Düzenleme	Kapsamı
1995	4123 sayılı “ <i>Tabii Afet Nedeniyle Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanun</i> ”	Kanun; "tabii afete maruz kalan yörelerde normal hayatın devamlılığını sağlayacak hizmetlerin yürütülmesi, hasar ve tahribatın giderilmesi ile 1981 tarihli ve 2380 sayılı kanuna göre kurulan fonlardan yapılacak yardıma ilişkin usul ve esasları" düzenlemiştir [30].
1999- 2000	583 sayılı <i>KHK</i> 600 sayılı <i>KHK</i> 576 sayılı <i>KHK</i>	“Türkiye Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulmasını genel müdürlüğe dönüşmesini ve il afet koordinatörlüklerinin kurulmasını” kapsamaktadır [27].
2000	4539 sayılı “ <i>Doğal Afet Bölgelerinde Afetten Kaynaklanan Hukuki Uyuşmazlıkların Çözümüne ve Bazı İşlemlerin Kolaylaştırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabulü Hakkında Kanun</i> ”	Kanun; "doğal afet bölgelerinde afete maruz kalanların, afetten kaynaklanan hukuki uyuşmazlıkların çözümü amacıyla delillerin tespitine ilişkin istemleri, ispat olunacak olay ile tanıklar ve bilirkişiye sorulacak sorulara ilişkin konuları belirten ve üç nüshadan oluşan bir dilekçenin verilmesi veya mahkeme kalemine yapılacak sözlü başvurunun tutanağa geçirilmesi suretiyle yapılacağı" hükmünü getirmiştir [31].
2009	5902 sayılı “ <i>Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun</i> ”	Kanun; "Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın kurulması, teşkilatı ile görev ve yetkilerini" düzenlemiştir [32].
2009	“ <i>Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü</i> ”, “ <i>Afet İşleri Genel Müdürlüğü</i> ” ve “ <i>Sivil Savunma Genel Müdürlüğü</i> ”	Başbakanlık bünyesinde kurulan “ <i>Türkiye Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı</i> ” çatısı altında toplanmıştır [33].
2011	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, “ <i>Çevre ve Şehircilik Bakanlığı</i> ”na dönüşmüştür [33].	
2012	6305 sayılı <i>Afet Sigortaları Kanunu</i>	Kanunda, "depremle birlikte binalarda meydana gelebilecek maddi kayıpların karşılanması için, yaptırılacak zorunlu deprem sigortası ile afet ve riskler sonucu meydana gelebilecek zararların karşılanması için sunulacak sigorta ve reasürans teminatlarına dair usul ve esaslar" düzenlenmiştir [34].
2012	6306 sayılı “ <i>Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun</i> ”	Kanun; "afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esaslar" ele alınmıştır [7].

2.1.4. Köy Yerleşimlerinde Afet Riski ile İlişkili Mevzuat

Köy yerleşimleri, gerek coğrafi, gerek konutları açısından her an afet riskleriyle karşı karşıya kalabilen, afetlere açık yerleşim birimleridir. Bu açıdan yaşanabilecek bir afette, köylerin hangi yasal düzenlemeler kapsamında incelenmesi gerektiğinin, çok fazla üzerinde durulmamaktadır. Bu durum, genellikle köylerde afetler yaşandığı zaman gündeme gelmektedir. Çalışma kapsamında, afet riskine ilişkin mevzuatımızda yer alan, afet riski ve köy yerleşimlerine dair yayımlanmış olan hukuki düzenlemeler incelenmiştir. Bu alanda köyleride afet riski bakımından ilişkilendiren ve düzenleme çerçevesinde kapsamına alan, kanun ve yönetmelikler ile kalkınma planları aşağıda yer almıştır.

Köy ve afet ilişkisini ele alan kanunlardan ilki, 1924 tarihinde çıkarılan 442 sayılı *Köy Kanunu*'dur. Kanunda, köy yerleşimlerinde afet riskiyle ilgili; 13. maddesi “köyü su basmasına” ilişkin hükmünü, 14. maddesi “yanan, yıkılan fukara evlerini köy yardımı ile yapılacağını” ve 36. maddesi muhtarın, “yangın ve sel olursa köylüleri toplayıp söndürme” görevini belirtmiştir. Ayrıca kanun, “afetlerde ve diğer olağanüstü hallerde başarılı görev yaptıkları görülen ve büyük yararlılık gösteren güvenlik korucularına, valinin teklifi ve İçişleri Bakanı'nın onayıyla ödül verilebileceğinden” bahsedilmiştir [25, 35].

Köylerdeki afet riskini ele alan bir diğer kanun, 1943 yılında çıkarılan 4373 sayılı “*Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanunu*” olmuştur. Kanun; mülki idare alanı farklı olsa, komşu köy veya kasaba halkının tehlikeye maruz kalması durumunda, “tehlikeye uğrayan yerin en büyük mülkiye memurunun” bu konudaki emirleri uygulamak zorunda olduğunu, komşu köy ve kasabalarına, bağlı olduğu il ya da kazaya hemen bilgi verilerek yardım istenebileceğini ele almıştır [36].

Bir diğer düzenleme, 1958 tarihli 7269 sayılı “*Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun*”dur. Kanunda afet riskiyle ilgili; “deprem, yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ, vb. afetlerde; yapıları ve kamu tesisleri genel hayata etkili olacak derecede zarar gören veya görmesi muhtemel olan yerlerde alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlar hakkında” kanunun hükümlerinin uygulanacağını ele almıştır. Yine kanun, “*su baskınına uğrayabilecek bölgelerin*, İmar ve İskan Bakanlığı'nın teklifi üzerine, Devlet Su İşleri'nin bağlı bulunduğu Bakanlıkça; *deprem, yer kayması, kaya düşmesi, çığ vb. afetlere uğrayabilir bölgelerin* ise, İmar ve İskan Bakanlığı'nca tespit edileceğini” ele almıştır. Kanun, şehir ve kasabalarda

gerçekleşebilecek afetlerde sınırların imar planına göre, imar planı olmayan köyler ve kasabalarda, “afete maruz bölge” olarak Cumhurbaşkanınca kararlaştırılarak, valiliklerce ilan edileceğini ele almıştır [29]. Kanununun 14. maddesi; “afet bölgelerine dahil şehir, kasaba ve köylerde bina ve mesken yapımını”, kanununun 18. maddesi “afetlerden önce veya sonra meskün bir topluluğun bir kısmının yada tamamının kaldırılarak başka mahallere toplu yada dağınık yerleştirilmesini”, kanununun 8. ek maddesi; 1. ve 2. derece deprem bölgelerinde yer alan köy yerleşimlerinde, depremler sebebiyle orta derecede hasara uğrayan konutlar için 1 defalığına borçlanma ve kredilendirme şekillerine göre, arsa ve kredi verileceğini ele almıştır [29].

Bu alandaki diğer düzenleme 1968 yılında çıkarılan, “*Afet Sebebiyle Hak Sahibi Olanların Tespiti Hakkındaki Yönetmelik*”tir. Yönetmelik; “afet sebebiyle, kendilerine bina yapılacak veya inşaat kredisi verilecek malik ve hissedarlarla, ebeveyni ile birlikte oturan evli kişilerin hak sahipliği yönünden tayin ve tespitlerinin” nasıl yapıldığını açıklamıştır. Yönetmelik, öngördüğü şekilde talep ve taahütname verilerek hak sahibi olunabileceğinden, bu kapsamda köylerin talep ve taahütname metninin muhtarlıkça tasdik olunacağından bahsetmiştir [37].

1968 yılında yapılan yasal düzenleme “*Afetlerin Genel Hayata Etkililiğine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik*” olmuştur. Yönetmelik yaşanan afetin, “100 haneye kadar ki köy ve bucaklarda mevcut konutların 1/10’u, 100’den fazla olan köy ve bucaklarda 10 konutun, nüfusu 5 bine kadar olan yerleşim birimlerinde, 20’den fazla” konutun yıkılması, hasara uğraması durumunda, afetin genel hayata etkili olduğunu belirtmiştir [38]. Afet riski ve köyleri ele alan diğer önemli çalışmalar, 5. ve 6. Beş Yıllık Kalkınma Planları ile 1987 tarihindeki Orman Kanunu kapsamında çıkarılan yönetmeliktir.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda, köy ve afet riskleriyle ilgili; 1. derece afetlere maruz bölgelerdeki köylere öncelik verileceğinden, bu konutların ıslahı için eğitimlerin, uygulamaların ve teşvik faaliyetlerinin hızlandırılacağından, ayrıca köy hayatına uygun, gelişime açık köy konutları geliştirileceğinden bahsedilmiştir [39].

Bu alandaki bir diğer düzenleme 1987 yılında, “*6831 sayılı Orman Kanununun 31, 32 ve 33’ncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Yönetmelik*” olmuştur. Yönetmelik, doğal afetlere uğrayan köylerde, zarar gören köy sakinlerinin yapacağı konut, ahır, samanlık vb.

ihtiyaçları nedeniyle bir defalığına, nakliye masrafları alınarak, emval verilebileceğini ele almıştır [40].

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda ise, afet zararlarını azaltma politikalarına fazlaca ağırlık verilmiştir. Planda; afet konutlarının da dahil edilerek 5 bin civarında yeni konut yapılacağından, plan döneminde onarılamaz durumda olan 600 bin köy konutunun yenilenmesine yönelik yatırım yapılarak, konut ihtiyacının yüzde 80 oranında karşılanacağını ele almıştır [25, 41].

Afet riski ve köy ilişkisini ele alan diğer önemli kanun, 5543 sayılı “*İskan Kanunu*”dur. Kanun afet riski ve köy ilişkisine doğrudan yer verdiği için, bu alanda düzenleme yaptığı maddelerine kısaca yer verilmiştir. Kanun “iskan çalışmalarını, köylerde fiziksel yerleşimin¹ düzenlenmesine dair uygulama şartlarını, alınacak tedbirleri, iskan edilenlerin hak ve yükümlülüklerini” düzenlemektedir. Bu bakımdan kırsal alanlarda fiziksel yerleşimi düzenlemek için;

- Yerleşim yerinin elverişsizliği nedeniyle, yerinde kalkındırılma imkanı olmayan köylerin, daha uygun yerleşim yerine nakledilmesi,
- Afetler sebebiyle parçalanmış olan köylerde afetten etkilenmeyen ailelerin talepleriyle, yeni yerleşim alanına eklemeler yapılması,
- Nakil, toplulaştırma, fiziksel yerleşim iyileştirmesi yapılacak köylerin imar planının yapılması, onaylanması ve plana uyulması,
- Çevrenin iklimi, sosyal, ekonomik şartları, yapı malzemesine uygun nitelikte konut, tarımsal işletme binası, sosyal tesislerin ve uygun yerleşim modellerinin araştırılıp, projeler hazırlanarak isteyen olan köy yada köy sakinlerine verilmesi,
- Nakil, toplulaştırma, fiziksel yerleşim iyileştirmesi tamamlanan köylerde, rezerv arsa satın alan aileler için, “*kendi evini yapana yardım metodu ile kredi verilmesi*”ne, konutların imar mevzuatına uygun, plan ve projelerle yaptırılması, gerektiği takdirde hak sahibi ailelere borçlanmak suretiyle, nakdi kredi kullanılacağına yer vermiştir [42].

¹ Fiziksel yerleşim: “Bir aileye, yerleşim yerinin elverişsizliği nedeniyle köylerin nakledilmesi veya dağınık yerleşim birimleri ve afet sonucu parçalanmış köylerin toplulaştırılması amacıyla veya köy gelişme alanından ihtiyaçlılara yapılacak arsa satışından sonra Bakanlıkça belirlenecek kredi miktarı üzerinden verilecek kredi desteğiyle yapılan iskandır”.

İskan Kanunu; afet riski sebebiyle taşınması muhtemel olan köylerde, ne gibi uygulamalarda bulunulduğunu ve bu konuda yapılması gereken hükümleri kanunda sıralamış, afet ve yer değiştirme durumunda köylere nasıl müdahale edilmesi gerektiği, yukarıdaki gibi kanunda yer almıştır.

Bu alanda yapılan bir diğer düzenleme 2010 yılında yayınlanmış olan “549 sayılı Meclis Araştırması Komisyon Raporu”dur. Rapor; “köylerde afet zararlarını azaltmak için, kırsal bölgelerimizdeki hasar görmüş, tehlikeli binalar ile yaşamaya uygun olmayan mekanları ve riskli bölgeleri tespit etmeyi, yenileme ve yapılandırma yapılacak alanlarda, kendi konutunu yapana yardım sağlayan modellerin desteklenmesi gerektiğini” ele almıştır [43].

Afetlerle ilgili bir diğer önemli kanun 2012’de çıkarılan, “6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu”dur. Kanun, zorunlu deprem sigortasını esas alarak “köy ve köy sınırları dışındaki meskenleri” kapsamaktadır. Bu nedenle köy yerleşim alanlarında yer alan konutlar sigorta kapsamının dışında kalmaktadır [34]. Bu durum köy yerleşimlerinin afetlere maruz kaldığında, maddi zararlara uğramalarına ve köylerin bu konuda gözardı edilmesine sebep olmaktadır.

Yukarıda da görüldüğü gibi, afet riski ve köy yerleşimleri ilişkisini ele alan yasal düzenlemeler ve uygulamalar mevzuatımızda çok fazla yer almamıştır. Bunun nedeni, köyleri afet mevzuatı kapsamına dahil eden düzenleme ve uygulamaların kentlere yönelik uygulamalara göre çok fazla dikkate alınmayışından kaynaklıdır.

Tez kapsamında incelenen yasal düzenlemelerde, afet risklerini ele alan kanun ve yönetmeliklerin, köy konusunu (5543 ve 7269 sayılı kanunlar dışında) kapsamı açısından sınırlı bir şekilde ele aldığı görülmüştür. Bu bakımdan köyleri; afet riski ve köy nakilleri kapsamında ele alan düzenleme İskan Kanunu, afet riski ve müdahaleler kapsamında ele alan düzenleme ise 7269 sayılı kanun olmuştur. Bu bakımdan özellikle köy yerleşimlerindeki afet risklerine yönelik, köylerde yaşanabilecek afetlerde uygulamak amacıyla özel ve kapsamlı bir düzenleme yapılmadığı öngörülmektedir.

Çizelge 2.3. Köylerle ilişkili afet mevzuatımız

Tarih	Yasal düzenleme adı	Köy/afet riski ilişkisini ele alan maddeler
1924	442 sayılı “Köy Kanunu”	Kanunun 13.maddesi “köyü su basmasına” ilişkin hükmünü, 14. maddesi “yanan, yıkılan fukara evlerini köy yardımı ile yapılacağını” ve 36. maddesi muhtarın, “yangın ve sel olursa köylüleri toplayıp söndürme görevini” ele almıştır [35].
1959	7269 sayılı “Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun”	Kanun; “afet bölgelerine dahil şehir, kasaba ve köylerde bina ve mesken yapımını”, ayrıca “1. ve 2. derece deprem alanlarındaki köy yerleşimlerine orta derece hasar gördüğü takdirde 1 defalık kredi ve arsa verilebileceğini” ele almıştır. Kanunun 2., 14., 18. ve 8. ek maddeleri doğrudan köylerle ilişkilidir [29].
1968	“Afet Sebebiyle Hak Sahibi Olanların Tespiti Hakkındaki Yönetmelik”	Kanun, “öngördüğü şekilde talep ve taahütname verilerek hak sahibi olunabileceğinden, bu kapsamda köylerin talep ve taahütname metninin muhtarlıkça tasdik olunacağından” bahsetmiştir [37].
1968	“Afetlerin Genel Hayata Etkililiğine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik”	Yönetmelik “100 haneye kadar ki köy ve bucaklarda mevcut konutların 1/10’u, 100’den fazla olan köy ve bucaklarda 10 konutun, nüfusu 5 bine kadar olan yerleşim birimlerinde, 20’den fazla konutun yıkılması, hasar görmesi durumunda afetin genel hayata etkili olduğunu” ele almıştır [38].
1985-1989	5. Beş Yıllık Kalkınma Planı	Planda, “birinci derecede afete maruz bölgelerde yer alan köylere öncelik verilerek, köy konutlarının ıslahına yönelik eğitim, uygulama ve teşvik faaliyetleri hızlandırılacağından, köy hayat tarzına uygun ve gelişmelere açık köy konutu tipleri geliştirileceğinden” bahsedilmiştir [39].
1987	6831 Sayılı “Orman Kanununun 31, 32 ve 33’ncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Yönetmelik”	“Doğal afetlerle uğrayan köylerde zarar gören köylülerin yapacakları ev, ahır, samanlık vb. ihtiyaçları için bir kereye mahsus yakın istif veya satış istif yerinden kesme, taşıma ve istif masrafları alınarak emval verileceğini” ele almıştır [40].
1990-1994	6. Beş Yıllık Kalkınma Planı	Plan deprem ve diğer afet zararlarının azaltılması politikalarına oldukça ağırlık verilmiş, afet konutlarının da dahil edilerek 5 bin civarında yeni konut yapılacağından onarılamaz durumda olan 600 bin köy konutunun yenilenmesini ele almıştır [41]
2006	5543 sayılı “İskan Kanunu”	Kanun, “köylerde fiziksel yerleşimin düzenlenmesine ilişkin uygulamaya esas şartları ve alınacak tedbirleri, iskan edilenlerin hak ve yükümlülüklerini afet riski altındaki köylerin iskanını, bu tarz yerleşim yerlerindeki halkın yararlanabileceği kredilerdenve buna benzer birçok önemli konuyu” düzenlemiştir [42].
2010	“549 sayılı Meclis Araştırması Komisyon Raporu”	Rapor; “köylerde afet zararlarını azaltmak için, kırsal alanlarda hasar görmüş, tehlikeli binalar ile yaşamaya uygun olmayan mekanları ve riskli bölgeleri tespit etmeyi” ele almıştır [43].
2012	6305 sayılı “Afet Sigortaları Kanunu”	Kanun zorunlu deprem sigortasını esas alarak “köy ve köy sınırları dışındaki meskenleri” kapsamaktadır [34].

2.2. Afet Riski Altındaki Köyler ve Kentsel Dönüşüm

Kentler oldukça fazla nüfus ve konut yoğunluğuna sahip, ulaşım ağlarını, teknolojiyi ve kültürel gelişimi içinde barındıran, kentsel gelişimi içindeki sakinleriyle birlikte yaşayan alanlardır. Köyler ise; kentlere göre çok daha az nüfus yoğunluğuna sahip olan ve kentlere göre daha az gelişmiş alanlardır. Bu alanlarda yaşanan sorunlar, büyük çaplı olmadığı sürece örneğin “afetin yaşanması yada yaşanma ihtimali nedeniyle, köylerin taşınması gibi uygulamalar”, köy yerleşimlerindeki konutlar afet tehlikesine maruz kalmadıkça çok fazla gündeme gelmemektedir. Bu durum köy ve kentleri afet zararları açısından düşündüğümüzde, köy yerleşimlerinde yaşanan yada yaşanabilecek olan afetlerde zarar gören konutlar için benzer kentsel dönüşüm projelerine ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu kapsamda bu başlık altında, kentsel dönüşümün gelişimi ve mevzuatı incelenmiş; kentsel dönüşümün, afet riski ve köy yerleşimleri ilişkisi irdelenmiştir.

2.2.1. Kentsel Dönüşüm Tanımı

Kentsel dönüşüm, 19. yüzyıldan itibaren Batılı ülkelerde uygulamaya başlanmış olan, özellikle plansız, denetimsiz ve hızlı bir şekilde büyüyen kentleri kontrol edebilmek ve yeniden yapılandırmak amacıyla ortaya çıkmış bir kent yönetim biçimidir. Sanayileşmeyle birlikte, şehirlere yönelik göçler ve Dünya Savaşları’yla birlikte şehirlerde yaşanan tahribat, kentsel dönüşümün daha fazla önem kazanmasına ve ilerleyen yıllarda farklı uygulama biçimlerinin gelişmesine neden olmuştur [44].

Kentsel dönüşümün, birçok farklı tanımı ve uygulanma tekniği bulunmaktadır. Bu açıdan çeşitli kaynaklarda kentsel dönüşüm kavramı şu şekilde tanımlanmıştır;

Türkçe sözlüğüne göre “kentin imar planına uymayan ruhsatsız binaların yıkılıp planlara uygun olarak toplu yerleşim alanlarının oluşturulması”olarak tanımlanmıştır [45].

İlkme (2008), “çökme ve bozulma olan kentsel mekanın ekonomik, toplumsal, fiziksel ve çevresel koşullarını kapsamlı ve bütünlük yaklaşımıyla iyileştirmeye yönelik uygulanan strateji ve eylemlerin bütünü” şeklinde tanımlamıştır [46].

Dayıoğlu (2006), birçok farklı nedenler ile zaman içerisinde eskiyen, yıpranan yada terkedilmiş, özellikle gecekondulaşma ve çarpık yapılaşma ile oluşmuş olan kentsel dokunun, günün şartlarına göre değiştirilmesi, dönüştürülmesi, yeniden canlandırılması, ıslah edilerek veya yeniden yapılandırılarak kente kazandırılması, şeklinde ifade etmiştir [47].

Aydınlı ve Turan (2012), “sosyal, ekonomik ve fiziki şartlar göz önünde bulundurularak kent içerisinde yıpranan yapıların, kültürel dokuya zarar vermeksizin yeniden canlandırılması, düzenlenmesi” olarak tanımlamıştır [48].

Kentsel dönüşüm kavramının, tanımlamasında olduğu gibi uygulanmasında da birçok farklı yöntemi bulunmaktadır. Bu durumun nedeni, ‘kentsel dönüşüm’ kavramının Türkçe’ye çevrilirken, bilim insanlarınca farklı şekillerde tanımlanmasından kaynaklanmaktadır. Kentsel dönüşümün söz konusu bu uygulamaları; “kentsel yenileme, yeniden canlandırma, sağlıklaştırma, koruma, yeniden geliştirme, düzenleme, temizleme, boşlukları doldurarak geliştirme, tazeleme, parlatma” şeklindedir [49]. Bunlardan en çok kullanılan uygulamaları kısaca açıklayacak olursak:

Kentsel koruma, “taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarında muhafaza, bakım, onarım, restorasyon, fonksiyon değiştirme işlemleri, taşınır kültür varlıklarında ise muhafaza, bakım, onarım, restorasyon işleri” olarak tanımlanmaktadır [50].

Kentsel yenileme; kente ait alanların, zamanın şartlarına göre, yıkık-harap haldeki alanları ile kentin ihtiyaçlarını karşılayamayacak olan alanlarının, kentin ekonomik ve sosyal ihtiyaçları ölçüsünde yenilenmesidir [51].

Kentsel sağlıklaştırma, kentsel mekanların kendi özgün kimliklerine dokunmadan, köhneleşmiş olan kısımlarının onarılması ve yeniden yapılandırılması işlemidir [51].

Kentsel canlandırma, ekonomik, sosyo-kültürel veya fiziksel açıdan çöküntü yaşayan kentsel alanlardaki, çöküntüye etki eden faktörlerin ortadan kaldırılarak yahut değiştirilerek, o alanın yeniden hayata döndürülmesidir [52].

Kentsel dönüşümün, birçok farklı uygulama biçimlerinin olması, ilk kentsel dönüşüm uygulamalarından itibaren, zaman içinde kent kullanımlarında duyulan ihtiyaçlardan ve bu ihtiyaçların ilerleyen zaman içinde sanayileşme, göç, dünya savaşları, küreselleşme, modernleşme gibi kavramların etkisine göre, kentlerin ve kentsel mekanların

kullanım biçimlerinin değişmesinden kaynaklanmaktadır [44]. Bu açıdan kentsel dönüşüm, birçok farklı amaca da hizmet etmektedir.

Kentsel dönüşümün amaçları: kentlerin fiziksel çöküşünü engellemek, tarihi dokuyu korumak ve sürdürülebilirliğini sağlamak, kentteki yaşam kalitesini yükseltmek, ekonomik yaşamı hareketlendirmek, kültürel etkenleri harekete geçirerek projelerin tüm süreçlerine ilgili aktörlerin katılımını sağlamak, kentlerdeki toplumsal bozulmanın nedenlerini araştırarak öneriler geliştirip uygulamak, etkin kentsel arazi kullanımıyla kentlerin gereksiz büyümesinin önüne geçmektir [53].

2.2.2. Kentsel Dönüşümün Dünya’da Gelişimi

Kentsel dönüşümün bir uygulama olarak gelişimi, 19. yüzyıldan itibaren Avrupa kentlerinde uygulanmasıyla başlamıştır. 19. yüzyılda doğayı kente getirmek adına “Park Hareketi” ile “1844’te Birkenhead Parkı”, “1845’te Victoria Parkı” ve “1863’te Central Park” yapılmıştır [54]. 20. yüzyılda; İngiltere’deki “Bahçe Kent Hareketi ve Yeni Kentler Hareketi’ne” bağlı olarak gelişen “Modernist Hareket”, kentlerin yenilemesinde öncülük etmiş, bunun sonucunda Avrupa’da birçok kent, bu hareketin etkisiyle yeniden yapılmıştır [55]. Bu açıdan Dünya’da yapılmış olan kentsel dönüşüm uygulamalarının, tarihsel gelişimini kısaca sıralayacak olursak;

1910-1940 dönemi: Bu dönem modernizm ve kentsel yenileme dönemi olmuş, şehirler 1. Dünya Savaşı’ndan sonra, Fordist ekonomi sistemine yönelik gelişmeler göstermiş, bu açıdan 1910’lu yıllar “tek merkezli kent planlama”, 1920’li yıllar “tarihi miras kaygısı taşımayan yenileme uygulamaları”, 1930’lu yıllarda ise “bölgeleme ve koruma kavramları” ön planda olmuştur [56].

1940 ve 1960: Bu dönemin kent politikaları, “yeni kentsel kullanımların eskilerinin yerine geçerek” geçmişteki sorunların yok edilmesinde, “kentlerin yeniden inşasını” öngörmüş, ayrıca bu dönem Batı’da yaşanan kentsel gelişim, kent ve kasaba çevrelerinde “banliyöleşmeye” neden olmuştur [57]. 2. Dünya Savaşı sonrası yeni kentler kurulmuş, savaşın bıraktığı kentsel yıkımı temizlemek adına yapılan “Hiroşima Danbara Kenti, Postdam Meydanı (Almanya), Solidere (Beyrut-Lübnan)”da yapılan kentsel dönüşüm projeleri, savaş sonrası yenilenen kentlerin örnekleri olmuştur [58].

1960-1980 arası dönem: Bu dönem, “kentsel iyileştirme ve kentsel yenileme” projeleri ön planda olmuş, dönüşüm projelerinde “kentlerin kenar mahallelerine ve çevresine” öncelik verilmiştir. Bu dönemde, merkezi yönetimlerce geliştirilen uygulamaların 1970’lerdeki krizlerden dolayı etkileri sınırlı olmuştur. Bu dönemde yapılan projeler kentsel dönüşümü, “fiziksel, mekansal ve toplumsal boyutlarıyla” ele almaları açısından önemlidir [50, 57].

1980 ve sonrası: 1980’li yıllar, “kentsel yeniden yapılandırma politikası”nın yaygın kullanıldığı dönem olmuştur. 1990 ve sonrası, “çok aktörlü ve sektörlü işbirliklerine dayalı dönüşüm projeleri” söz konusu olmuştur. Projelere; kamu ve özel sektörün yanında, gönüllü kuruluşlar ile toplumdaki diğer kesimlerin de katılması sağlanmıştır [57]. Bu dönemde kamu ve özel sektör kuruluşlarının işbirliğiyle “Dockland, Elephant ve Castle Projeleri, Rio Kenti Gecekondu Sağlıklaştırma Programı” projeleri yapılmıştır [58]. Yine bu dönemde “Avrupa Kentsel Şartı” kabul edilmiştir. Özellikle büyük kentlerde, “uydu kentlerin” arka arkaya kent çeperlerinde oluşmaya başlaması, şehirlerde “kent içinde yeni kentlerin inşa edilmesi” bu dönemde gerçekleşmiştir [59].

2.2.3. Kentsel Dönüşümün Türkiye’de Gelişimi ve Mevzuat

Ülkemizdeki kentsel dönüşüm uygulamaları, dünyadaki uygulamalarına göre daha geç başlamıştır. 1950’ler sonrasında, sanayileşme büyük şehirlerde nüfus artışına, konut yetersizliğine şehirlerin dengesiz ve çarpık bir şekilde büyümelerine yol açmış. Bunun sonucunda kentlerde, gecekondu sorunu ortaya çıkmıştır. 1970’lerdeki kentleşme süreci ise uydu kentlerin ortaya çıktığı dönem olurken, 1980’ler yerel yönetimlerin süreçlere katıldığı, 1999 ve sonrası ise deprem riskini ele alan kentsel dönüşüm uygulamalarının yapıldığı dönem olmuştur [60]. Buradan hareketle kentsel dönüşüm uygulamaları ülkemizde genellikle 3 dönemde incelenmektedir. Bunlar;

1950-80 yılları arası: Bu dönem sosyo-ekonomik yapıdaki gelişmeler, kentleşme hızının ve kent nüfusunun artmasına sebep olmuş, kentler daha önce hiç görmedikleri ölçüde hızlı bir dönüşüm sürecine girmişlerdir [61]. Bu dönemde ekonomik büyüme ve sanayileşme politikaları, kırsaldan kentlere göçü, sanayileşen kentleri ve hızlı kentleşmeyi de beraberinde getirmiş, söz konusu bu durum kent kenarlarındaki boş alanların, kentsel alanlara

dönüşmesine yol açmıştır. Kırsaldan gelen nüfus, konut ihtiyaçlarını kent ve çevresinde “Hazine ve özel araziler üzerine” gecekondular inşa ederek karşılamış, bunun yanında yerel yönetimler kentleşme sorunlarına dair çözüm arayışlarına kısıtlı olsa katılmaya başlamışlardır [62].

1980-2000 yılları arası: 1980’lerden sonra liberal ekonomi politikaları, kentlerin metropolitenleşmesi aşamasında, yeniden ilgi odağı haline gelmelerine neden olmuş. Bu dönemde kaçak yapıları ve gecekonduların iyileştirme amaçlanmıştır, bu nedenle gecekondular ve kaçak binalar ruhsatlandırılarak, “yasal konutlara dönüştürmeyi amaçlayan düzenleme ve uygulamalar” yapılmıştır [63].

1990 ve sonrasında kentsel dönüşüm uygulamalarında, sosyal yaşamın ön plana çıktığı, “sosyal ayrışmaların giderilmesi politikalarına” ağırlık verilmiş, özel sektör girişimleriyle yapılan bu uygulamalar daha sonra yerini kamu, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin iş birliğine bırakmıştır [54, 63]. Bu dönemde yaşanan 1999 Marmara ve Düzce depremleri sonrasında, özellikle etkilediği alanın genişliği nedeniyle, kentlerde başlatılan “risk azaltımına dayalı yenileme çalışmalarına” oldukça fazla önem verilmiş [61], afet riski taşıyan yapıların, bu riske karşı önlemler alınarak dönüştürülmesinin gerekliliği önem kazanmıştır [60].

2000 ve sonrasında ise; kentsel dönüşüm, yasalarda yer almış, ayrıca; katılımcı koruma, çok aktörlü kararlar alma, sivil güçlenme çabaları yaygınlaşarak, küresel ve ulusal etkenlerle birlikte sürdürülebilirlik, eşitlik, demokratikleşme kavramlarını öne çıkartan uygulamalar artmıştır. Devam eden göçler ile yerleşim alanlarındaki sosyal ve ekonomik kutuplaşmalar ise, kentsel dönüşümün gerekçesini oluşturmuştur [62]. Yine bu dönemde kentsel mekanlardaki değişimler, daha çok kentsel dönüşüm projelerinde, “kentsel gelişme, büyüme, yenileme, koruma” şeklinde görülmüş. Ayrıca kentsel dönüşüm alanlarındaki büyük projeler, ulusal veya uluslararası firmalarca, küçük projeler ise yerel yönetimlerce yürütülmüştür [64]. 2011’de yaşanan Van Depremi ile, kentsel dönüşüm konusunda yasal ve yönetsel sorunları çözmek için Mayıs 2012’de, 6306 sayılı kanun çıkarılmıştır. Kanun, afet riskli alanları ve yapıları, kanunun öngördüğü yönetmeliğe göre, yaşamaya uygun, modern, sağlıklı yerleşim alanlarına dönüştürülmeyi ele almıştır [63, 65].

Ülkemizdeki dönüşüm uygulamalarına hukuksal dayanak oluşturarak, kendisine uygulama alanı bulan ve ‘kentsel dönüşüm mevzuatımızın’ oluşmasında etkili olan önemli kanunlar;

- 775 sayılı “Gecekondu Kanunu”,
- 634 sayılı “Kat Mülkiyeti Kanunu”,
- 6785 sayılı “İmar Kanunu”,
- 2981 sayılı “İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler”
- “6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkındaki Kanun”
- 2985 sayılı “Toplu Konut Kanunu”,
- 3194 sayılı “İmar Kanunu”,
- 5104 sayılı “Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu”,
- 5226 sayılı “Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun”
- 5366 sayılı “Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Kanunu”,
- 5393 sayılı “Belediye Kanunu”nun 73. maddesi,
- “Dönüşüm Alanları Hakkında Kanun Tasarısı”
- 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” olarak mevzuatımızda yer almaktadır [61-65].

2.2.4. Kentsel Dönüşüm, Afet Riski ve Köy Yerleşimleri İlişkisi

Kentsel dönüşüm; hızlı kentleşme ve afetler (deprem, sel, heyelan vb.) sonucu kentlerin tahribiyle ortaya çıkmıştır [66]. Afet riskiyse, bir tehlikenin belli bir zaman ve mekanda, gerçekleşmesi sonucu insana, yerleşimlere, doğaya zarar vermesiyle oluşabilecek kayıpların olması olasılığıdır [67]. Göçlerle kente gelen insanların; bataklık, fay hattı, dolgu alanı gibi yerlerde yaptıkları binalar, kaçak yapılaşma, doğanın tahribi, kentsel yoksulluk alanları “afet riskli alanları” oluşturmaktadır [68].

Özellikle 1999 depremlerindeki yıkımların ardından, gerçekleştirilen kentsel dönüşüm uygulamaları, kentlerdeki konutların planlanmasında ve iyileştirilmesinde daha fazla ön plana çıkmıştır. Bu durum kentsel dönüşüm uygulamalarında, özellikle “deprem riskli alanlardaki çalışmaların” önem kazanmasına neden olmuştur. Bu alanlarda yapılmak istenen kentsel dönüşüm projeleri; riskli alanda yer alan yerleşimlerin, afete maruz kalıp kalmamasına bakılmaksızın, o alana uygun dönüştürülmesini öngörmüştür. Örneğin,

depremde zarar gören yerleşmeler için, afetin tekrarlama olasılığından dolayı başka bir yere taşınması gibi uygulamalar görülmüştür [69].

Yapılan tüm çalışma ve uygulamalara rağmen, 2011’de yaşanan Van Depremi ile birlikte, özellikle afet riskli alanlarda uygulanması için özel bir kanunun çıkarılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bunun sonucunda kentsel dönüşümü afet riskli alanlardada kolayca uygulayabilmek için 2012 yılında 6306 sayılı “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanun” çıkarılmış ve kentsel dönüşüm uygulamaları yasal olarak tam bir içeriğe kavuşmuştur. “Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’na, TOKİ, büyükşehir belediyeleri, belediyeler ve il özel idarelerine” kentsel dönüşüm uygulamaları bakımından, geniş yetkiler tanınmıştır [70]. Kanun kapsamı bakımından; riskli alanı, riskli yapıları ve rezerv yapı alanlarını tanımlayarak, risk altındaki alanların dönüştürülmesinde “ÇŞB, TOKİ ve idarenin yetkilendirildiği”, dönüşüm yapılacak alanlardaki konut sahibi ve kiracılara ne gibi maddi destekler verilmesi gerektiği, riskli yapıların tespit edilmesine dair usul ve esasları, risklilik şartlarını, riskli yapıların tespitinde ve itirazların değerlendirilmesinde görevlendirilecek heyet ve komisyonları ele almış, ayrıca kanunun Bakanlıkça hazırlanacak yönetmeliklere göre uygulanacağına yer vermiştir [71].

6306 sayılı kanun; geniş düzenleme ve uygulama alanı belirlemiş olmasına rağmen, kırsal alanlardaki ve köy yerleşimlerdeki afet risklerine dair herhangi bir düzenleme, kanunda ve uygulama yönetmeliğinde yer almamıştır. Bu yerleşim alanları, nüfus yoğunluğunun azlığı ve farklı konut sorunlarına rağmen, afet riskli alanlar olarak belirlenerek olası bir afet tehlikesi karşısında yapılacak müdahalelerde, şehirlerde uygulanan “afet riskli alanlardaki kentsel dönüşüm projelerinin”, afet riski altındaki köy yerleşim yerlerinde de uygulanması gerekmektedir. Ülkemizde gerçekleştirilen kentsel dönüşüm çalışmalarında; uygulamalar açısından afet ve kentsel dönüşüm ilişkisine yer veren projelerle, hukuki düzenlemeler bulunmasına rağmen, köylerde kentsel dönüşüm kapsamına dahil eden çalışmalar, literatürümüzde ve mevzuatımızda yer almamaktadır. Bu kapsamda tez çalışmasındaki değerlendirmede bu yönde olmaktadır.

Ülkemizdeki kırsal nüfusun, köy ve kasabalardan göç ederek şehirlere yerleşmesi, bu alanda şehirlerdeki nüfus yoğunluğunu arttırarak, gecekondulaşma gibi sorunlara yol açması durumunda, kentsel alanda dönüşüm çalışmalarının yapılmasına yer verilmektedir. Ancak özellikle köyleri (kırsal kesimi), kasabaları kapsayan ve köy halkının ihtiyaçlarını

karşılayabilecek düzeydeki dönüşüm çalışmalarının, köylerde yapılması konusu gündemde yer almamaktadır. Akademik alanda köy ve kırsal alanların dönüşümüne dair çalışmalar bulunmakla birlikte, tez çalışması özellikle bu alandaki eksiklikle ilgili olası çözüm önerilerine yer vermiştir. Yine literatürde, kırsal alanlar açısından yapılan çalışmalar daha çok; köyden kente dönüşen alanları, kırsal dönüşüm politikalarını ele almıştır.

Ülkemizde özellikle kırsal alanda yaşayan nüfusun, kentlerde yaşayan kesime göre teknolojiye, kaliteli eğitime, iş olanaklarına, ulaşım olanaklarına erişimi oldukça kısıtlıdır. Ayrıca bu alanlarda yaşayan nüfusun büyük bir kısmında, işsizlikte mevcuttur [72]. Genellikle mevsimsel bazda gelir elde eden ve çiftçilikle uğraşan bu kişilerin, olası bir afet durumunda; maddi durumu yeterli olanlar konutlarını kendi imkanlarıyla yenileyebilmektedir. Ancak maddi durumu yetersiz olan köy sakinlerinin de, afetlerde mağdur olmamaları için, devlet yada özel sektör girişimleriyle, tıpkı şehirlerde uygulanan kentsel dönüşüm modeli örneklerinde olduğu gibi kendi konutlarını ‘yenileyebilme hakkına’ sahip olmaları gerekmektedir. Bu nedenle köy yerleşimlerinde de bu gibi uygulamalara gidilmelidir.

2.3. Afet Riskli Köyler Hakkında Literatür Taraması

Köylerde yaşanan afet riskleriyle ilgili yapılan literatür taramasında öncelikle; sempozyumlarda ve kongrelerde sunulan bildiriler, makaleler, tezler ve bilimsel çalışmalar incelenmiştir. Literatür araştırmasında, afet riski ve köy ilişkisini ele alan çalışmaların genellikle, makalelerde yer aldığı görülmüştür. Bu bakımdan afet riskine dair yazılan tezler, köy yerleşimlerinden ziyade daha çok kentlerdeki afet risklerini konu almıştır. Bu kapsamda afet riski ve köylere dair literatürümüzde yer alan çalışmalar coğrafi, mekansal, politik ve sosyal açılar şu şekilde sıralanmıştır:

2.3.1. Coğrafi Boyutunu Ele Alan Çalışmalar

Orhan ve Gök (2016), “baraj yapımı nedeniyle yeri değiştirilen yerleşmelere örnek: Oruçlu ve Zeytinlik Köyleri (Artvin)” çalışmasında, Deriner Barajı havzasında kalan Oruçlu ve Zeytinlik Köyleri’nin yerlerinin değiştirilmesi süreci incelenmiştir. Çalışma; yeni

yerleşim yeri seçiminin önemine, yer değişiminin neden olduğu sosyo-ekonomik sorunlara ve getirilebilecek çözüm önerilerine değinmiştir [73].

Balcı ve Alpaslan (2016), “Siirt-Pervari-Çobanören Köyü kuzeydoğusunda meydana gelen kaya düşmesinin mühendislik jeolojisi kapsamında değerlendirilmesi” adlı çalışmada; Çobanören Köyü’nde yaşanan kaya düşmesi incelenmiş, düşmenin nedenleri ve etkileri üzerinde durulmuştur. Eğimin fazlalığından dolayı, yamaçlardaki kaya bloklarının aniden harekete geçebileceği tespit edilmiş, düşmenin meydana geldiği alanda iyileştirme yapılması ve gerekli görüldüğünde kamulaştırılarak güvenli hale getirilmesi ele alınmıştır [74].

Polat, Keskin ve Denizli (2016), “kaya düşmesi önleme yöntemlerine bir örnek: çelik bariyer uygulaması (Gürün-Sarıca)”, çalışmada Sarıca Köyü’nde gerçekleşme olasılığı yüksek olan kaya düşmesi olayı için alınan önlemin yöntemini anlatmaktadır [75].

Polat ve Güney (2013), “Bağbaşı Köyü’nde (Uşak) kaya düşmesi” isimli çalışmada; köyün doğu yamacındaki çatlaklı bir yapıya sahip blokun düşme tehlikesinden bahsetmiş, köylülerin kayaları çelik hatlarla bağlayarak düşmesine çözüm bulduğunu, ancak meskenlere zarar verdiği ve tehlikeli olduğu için duruma yetkililerin el koyması gerektiği ele alınmıştır. Sonuç olarak, kaya düşmesini engellemek için, yerleşim alanının duvarlarla çevrilererek kaya bloklarından korunmasını, yamacın tel ağlarla kaplanmasını, düşme riski taşıyan blokların gerekli güvenlik önlemleriyle kırılmasını ve blok yuvarlanmasını engelleyecek duvarların inşasını önermiştir [76].

Koday (2013), “yeri değiştirilen köy yerleşmelerine örnek: Aşağı Çat, Yukarı Çat ve Taşağıl Köyleri” adlı çalışmada, Palandöken Barajı’nın inşa edilmesiyle köy yerleşmelerinin sular altında kaldığı, baraj kenarına yeni yerleşim yerleri kurularak, köy sakinlerinin bu alana taşındığını, eski köy konutlarının yerine çağdaş betonarme köy meskenlerinin yapıldığını ele almıştır. Ayrıca çalışmada; köylerin genel coğrafi özellikleri, meskenlerin kuruluş yeri ve mesken şeklinin getirdiği sorunlar üzerinde durarak, yer değiştirmeden kaynaklanan sorunları ele almıştır [77].

Kesici ve Sönmez (2013), “30 Ocak 2010 Tepecik Köyü (Adıyaman) Heyelanı” adlı bu çalışmada, heyelan duyarlılığını yükselten faktörlerin etkinliğinin dikkate alınarak, incelenen Tepecik Köyü heyelanı detayları ile ele alınmış, köydeki heyelan riskinin planlamasındaki hatalara değinilmiştir [78].

Yiğittepe (2013), “Yenice Bölgesindeki (Karabük) kütle hareketlerinin incelenmesi” isimli çalışmasında; Yenice ilçesindeki, köy ve mahallelerdeki kütle hareketlerinin belirlenerek; jeolojisi, sınıfı, eğimi, yönelimi ve yerleşim alanlarıyla ilişkisi değerlendirilerek risk analizi yapılmıştır. Arazi çalışmaları, haritalar ve veriler doğrultusunda, yerleşim yerlerindeki heyelanlı bölgeler farklı açılardan değerlendirilerek, yaşanan heyelanlar ve heyelan riski olan alanlar belirlenmiştir [79].

Sunkar (2011), “Kayabeyli’nin (Baskil/Elazığ) yer değiştirmesinde etkili olan doğal olaylar” isimli çalışmasında; Kayabeyli Köyü’nün yer değiştirmesine neden olan kaya düşmesi, sel ve çığ olaylarını değerlendirmiş, faylanmaya bağlı oluşan dik kayalıkların önünde kurulması nedeniyle, kaya düşmesi riskinin yüksek olduğu, köyün yer değiştirmek zorunda kaldığını, ayrıca meskenlerin eğimli yamaçların önünde kurulmasının, çığ ve taşkın risklerini doğurduğunu ifade etmiştir. Yerleşmenin kuruluşundaki risklerin göz ardı edilmesinden dolayı kaya düşmesi, sel ve çığ olaylarının etkisine maruz kaldığı, köyün taşınmasında özellikle yanlış yer seçimi ve insanların bitki örtüsünü tahrip etmesinin neden olduğu ele alınmıştır [80].

Akbulut (2011), “Türkiye’de yer değiştiren yerleşmelere bir örnek: Arguvan İlçe Merkezi (Malatya)” adlı çalışmasında; heyelan nedeniyle 1966, 1977, 1988’de yer değiştiren Arguvan ilçesinde, yaşanan kütle hareketleri sebebiyle, oturulamayacak hale gelen konutlarda yaşayanların, bir kısmının yeni yerleşim alanına taşındığından, yeni yerleşim yerindeki kütle hareketleri devam ettiği için ilçede nüfusun giderek azaldığından, ayrıca eski ve yeni yerleşim alanlarının kuruluş yeri özelliklerinden bahsetmiştir [81].

Gök ve Yazar (2011), “afetlere maruz kalan yerleşmelerin yer değişiminde karşılaşılan sorunlara bir örnek: İspir Madenköprübaşı Beldesi Elmalı Mahallesi” adlı çalışmasında; Elmalı Mahallesi’nde yaşanan heyelan sonucunda, Yeni Elmalı mahallesine taşınması için konutların yapıldığını, ancak konutların ve yerleşim yerinin; ekonomik, sosyo-kültürel açılardan eksikliklerinin olması sebebiyle, bir çok ailenin konutlara yerleşmediği, devletin önemli ölçüdeki bir kaynağının boşa gittiği ve bu gibi afetler nedeniyle yeniden inşa edilecek yerleşimlerin, özelliklerinin dikkate alınması gerektiğini ele almıştır [82].

Gök, Zaman, Altaş (2007), “Aşkale depremlerinden sonra inşa edilen konutların sosyo-ekonomik yönden incelenmesi” adlı çalışmasında; yerleşim yerlerinin seçilmesi,

konutların projesi, inşası, hak sahipliği ile bölgenin sosyal, ekonomik ve kültürel yapısına dair özellikleri incelenmiştir. Çalışmada; yeni inşa edilmiş yerleşimlerin ve konutların bazı sorunları olmasına rağmen, yöre insanı için afetlere karşı dayanıklı, modern konutlar olduğuna karar verilmiştir [83].

Kayıhan ve Demirci (2007), “Babadağ İlçesi Gündoğdu Mahallesi heyelan afeti uygulaması ve yasal süreç” isimli çalışmasında; Gündoğdu mahallesinde, jeolojik yapısından dolayı heyelan riski olduğu, mahallenin naklinin uygun görüldüğü, 7269 sayılı kanununa göre, hazırlanan raporlarla heyelan afeti nedeniyle “afete maruz bölge” kararı alındığını, yeni yerleşim için Babadağ ilçesinde uygun yer bulunmadığı için, Maliye Hazinesi parselleri araştırılarak, 2 alternatif alanın tespit edildiğini ele almıştır [84].

Muşmal (2006), “Beyşehir Kazası Kurucaova Köyü'nde yaşanan 1909 ve 1932 yılı afetleri ve afet sonrasında yeniden yapılanma faaliyetleri” isimli çalışmasında Konya'nın Kurucaova Köyü'ndeki 1909 yılındaki sel ve 1932 yılındaki yangın olaylarında, halkın zor durumda kaldığını, 1932'de yanan köyün, yeterli fiziki özelliklere sahip olmadığı için yerinin değiştirildiği, yeni konutların afetlere dayanıklı yapılmasına önem verildiğini ele almıştır [85].

Bilgin ve Kara (2005), “Isparta yöresinde yerleşim alanları seçimi açısından jeolojik tehlikeler” adlı çalışmasında; Isparta yöresindeki köylerde heyelan olaylarının yaşandığını ifade etmiş, bu köylerde dağdan veya uçurumdan kaya düşmesi görüldüğünden, düşen kayaların çakıl boyutundan, tonlarca ağırlıktaki blok boyutuna kadar değiştiğini, Isparta ve çevresinde, yeni yerleşim yerlerinin belirlenmesinde, jeolojik yapının, zeminin, litoloji ve yamaç eğimlerinin dikkate alınmasını ele almıştır [86].

Cürebil (2004), “yeri değiştirilen yerleşmelere örnek: Kıratlı ve Bahçeli Köyleri” adlı çalışmada; Kıratlı Köyü, 1980'de kütle hareketleri nedeniyle, köy doğal afetler kapsamına alınarak 23 hanesinde dahil edildiği, hanelerin taşınmasıyla köyde kalan diğer hanelerinde yeri değiştirilmiş, yeni köyün eski yerinden 3 km güneyine taşındığını, Bahçeli Köyü'nün ise 1965'te bulunduğu sahanın akarsularca aşındırılması ve tarım arazisi yetersizliği nedeniyle taşınmak zorunda kalmış olduğundan bahsedilmiştir [87].

Özdemir (2002), “Sinop ilinde doğal afetlerden etkilenen yerleşimler” isimli çalışmasında, Sinop'ta meydana gelen afetler ve afetlerden etkilenen yerleşimler, coğrafi araştırma yöntemleriyle açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmada Sinop'ta meydana gelen doğal

afetler açıklanmış, afetlerden etkilenen yerleşimlerin dağılımı yapılmış, örnekler verilmiş ve alınan önlemler ele alınmıştır. Bu önlemlerin yeterli olmadığını, birçok yerleşimin heyelan riski altında olduğunu ve bu yerleşmelerde oturulduğunu ifade etmiştir [88].

Gök (2001), Erzurum-Kars Depremi'ni (1983) ele aldığı çalışmasında, 30 Ekim 1983'teki Erzurum-Kars Depremi'nde ağır zarar gördüğü için yeniden inşa edilmesi gereken köy yerleşimlerinin kuruluş yerleri incelenmiş; yeni köylerin bir kısmının, eski yerleşimlerin yakınındaki tarım arazilerinde, diğer kısmının ise eski yerleşimlerden biraz uzakta, çoğunlukla tepelik alanlara kurulduklarından ve yerleşmelerin eski yerlerinin hiç kullanılmadığından bahsetmiştir [89].

Girgin (1995), "kütle hareketleri nedeniyle yeri değiştirilen yerleşmelere bir örnek: Gördes (Manisa)" adlı çalışmasında, doğal afetler sonucu, yeri değiştirilen yerleşmelerden olan Gördes'in eski konumundan, kütle hareketleri nedeniyle, başka bir yere taşınmasından söz etmiş. Gördes halkının, 30 yıl içinde kademeli bir şekilde Yeni Gördes'e taşındığından, doğal çevre faktörlerinin yerleşimler üzerindeki etkilerinden, Gördes'in kuruluş yeri özelliklerinden bahsetmiştir [90].

2.3.2. Mekansal Boyutunu Ele Alan Çalışmalar

Diren (2015), "Türkiye'de kırsal alanlarda yapılan afet konutlarında kullanıcı memnuniyeti araştırması: Ankara-Bala-Yeniyapançarsak Köyü örneği" adlı tezde deprem sonrasında, Yeniyapançarsak Köyü'nde yapılan afet konutları ile ilgili sorunlar ve üretilen kalıcı konutlar için afet sonrası kullanıcı memnuniyeti araştırılmış, deprem sonrasında yapılan konutların yörenin koşullarına uygunluğu, yerleşim planı, afetzedelere daha iyi yaşam koşullarını sağlama durumu incelenmiştir. Kırsal alanlarda afet konutları planlanırken, mimari tasarımlarda yaşam tarzına dikkat edilerek, kullanıcıların isteklerine cevap vermesi gerektiğine varılmış, bu konuda çözüm önerileri getirilmiştir [91].

Özdemir (2005), "afet sonrasında planlanan kalıcı konutların mekansal ve sosyo ekonomik bütünleşme sorunları: Adapazarı örneği" adlı çalışmasında; kalıcı konutların yer seçiminde kriterlerin neler olduğunu ortaya koyarak, deprem sonrası yerleşim bölgelerinin nasıl ana kente dahil olacağını ele almıştır. Çalışmada, kalıcı barınma üniteleri ele alınarak, çıkan sorunlar için uygun çözüm önerilerine yer verilmiş, kalıcı konutlarda yer seçimini değerlendirmiştir [92].

Acerer (1999), “afet konutları sorunu ve deprem örneğinde incelenmesi” adlı çalışmasında; dünyadaki afet sonrası uygulamalar ile ülkemizdeki depremlerde, deprem öncesi ve sonrası konut uygulamalarını ele almıştır. Uygulamaların ülkemizin ekonomik, sosyal, kültürel ve iklim koşullarına uygunluğu irdelenmiş, bunun sonucunda deprem sonrası konut tasarımlarına dair çözüm önerileri getirilerek, ülkemizdeki afet konutu sorunlarına çözüm aranmıştır [93].

2.3.3. Politik Boyutunu Ele Alan Çalışmalar

Giyik (2017), “Van Depremi örneğinde afet sonrası iskan politikaları” adlı tez çalışmasında; 2011’de yaşanan Van Depremleri sonrası uygulanan, iskan politikaları ve modellerini ele almış, iskan politikalarının geliştirilmesi için öneriler sunmuştur. Kalıcı iskan uygulamaları kapsamında; afetzedelerin hak sahipliği, konut yeri seçimine dair çalışmalar ile Van, Edremit ve Erciş’te yapılan 17489 toplu konutun yapım, finansman, ödeme koşullarına, ayrıca köylerde ikamet eden “*Afetzedelere Evini Yapana Yardım (EYY)*” yöntemiyle yapılan konut, iş yerleri ve hayvan barınağı yapımına ilişkin çalışmalar ele alınmıştır [94].

Bedur (2011), “sürdürülebilir yapı tasarımının Sakarya-Ferizli ilçesi afet sonrası kalıcı konut uygulamalarında irdelenmesi” adlı bu çalışmasında, afet sonrası yeniden inşa ve yerleşim aşamasında üretilen konutların, sürdürülebilirlik ilkelerine uygun üretilmesinin, ülke ve çevre ekonomisine katkı sağlayacağını, buna bağlı olarak yeniden inşa aşamasının ‘yeni kent’ gibi ele alınması gerektiğini, kırsal alanda afetzedelere yapılacak olan konutları ve kredi kullandırılmasını incelemiştir [95].

Şen (2009), “Erdemli (Mersin) ilçesinde yağışlara bağlı olarak gelişen heyelanların incelenmesi” çalışmasında, Mersin’e etki eden yağışlar ile bölgedeki heyelan ve sel olaylarının, afete dönüşerek maddi ve sosyal kayba yol açtığı, bu nedenle bölgede heyelandan etkilenen çok sayıda riskli konutun boşaltılmasını ve bazı köylerin nakillerin söz konusu olduğunu ele almıştır. Heyelanlarda uygulanan afet yönetiminin, afetlerle mücadelede can ve mal kaybı risklerini ortadan kaldıran, azaltan politikaların üretilmesi ve uygulanması gerektiğini ele almıştır [96].

Kutluca (2001), “İzmir yerleşik alanı içerisindeki potansiyel afet alanları örnek çalışma alanı: Heyelan bölgeleri” adlı çalışmasında, İzmir’deki yerleşim alanlarında, afet

riskinin fazla olduğunu, bu riskin dikkate alınmadığını ortaya koymuştur. Tez kapsamında yapılan araştırmalarda, İzmir'in afet riskinin büyüklüğünü ve doğal afetlerle ilgili Türkiye'deki uygulamaları eleştirerek, politika ve planlama anlayışı çerçevesinde yeni öneriler oluşturmaya çalışmıştır [97].

2.3.4. Sosyal Boyutunu Ele Alan Çalışmalar

Oyanık (2015), "afet bilinci ve kader ilişkisi: Gümüşhane örneği" adlı çalışmasında; Gümüşhane'de yaşayan 385 kişi ile görüşmeler yapılarak, afet bilinci ve kader inancı arasındaki ilişki kavranmaya çalışılmış, kader inancının afet bilincini nasıl etkilediği ve katılımcıların hangi düzeyde afet bilincinde oldukları, tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada, 'afet bilinci ile kader ilişkisi' anlamında bir ilişki tespit edilememiştir [98].

Tez çalışmasında, afet riski ve köy ilişkisi kapsamında yazılmış olan tez, makale, bildiri, vb. birçok yazılı metne ulaşılmış, özellikle afet riski altında olan köyler, taşınan köylere ve ilçe merkezlerine literatürde farklı şekillerde rastlanmıştır. Ancak tez çalışmasının alan araştırması kısmında incelendiği gibi; yeri değiştirilemeyen, tamamlanamayan, iki ayrı köyde yaşayan herhangi bir köye ait alan araştırmalarına ulaşılammıştır. Ayrıca kentsel dönüşüm ve köy ilişkisini ele alması açısından, tez çalışmasının literatürdeki boşluğu doldurduğu düşünülmektedir. Bunun nedeni, literatürümüzde yer alan köy ve afetler kapsamında yapılmış olan çalışmalarda; kırsal gelişim, köylerin kalkınması, gelişimi, planlanması ve yer değiştirmesine dair birçok örnek bulunmasına rağmen, köylerin kentsel dönüşüm yada buna benzer uygulamalarda ele alınmayışı, literatürde oldukça önemli bir eksikliktir. Çalışmanın özellikle; Muratlar Köyü'ndeki yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasını, kentsel dönüşüm ile ilişkilendirerek ele alması ve bunun gibi 'tamamlanamayan dönüşüm projelerinde örnek teşkil etmesi' açısından tezin bu konuda diğer tez ve çalışmalardan farkını ortaya koymaktadır.

3. AFET RİSKİ ALTINDAKİ MURATLAR KÖYÜ'NDE YER DEĞİŞTİRME/ DEĞİŞTİREMEME SÜRECİNİN İNCELENMESİ

3.1. Örneklem Alanın Tanımlanması: Muratlar Köyü

Muratlar Köyü İzmir'in, Bergama ilçesine bağlı, küçük bir dağ köyüdür. Köyün Bergama'ya uzaklığı 35 km, İzmir şehir merkezine uzaklığı 140 km'dir. Köy dağın eteklerinde kurulmuş, sarp ve dik bir yamaçta yer almaktadır. Köyün yukarısında dik bir yamaç, aşağısında da dere bulunmaktadır. Köy, güney yönde %30 eğime sahiptir. Köyün doğusunda Pirahmet, batısında Yalnızdam, güneyinde Iğıncaber Köyü bulunmaktadır. Köylüler buğday, tütün tarımı ve hayvancılıkla yaşamını sürdürmektedir. Köyün 2000'li yıllarda yerinin değiştirilmesine başlanmış, ancak taşınma işlemi sonuçlandırılmamıştır. Köy sakinlerinin büyük bir kısmı eski köyde, az bir kısmında yeni yapılmış olan, daha doğrusu tamamlanmak istenen, ancak tamamlanamayan köyde yaşamlarını sürdürmektedir.

Köy 45 haneden oluşmaktadır. Bu köyün 39 hanesi eski, 6'sı yeni köydedir. Köyün nüfusu 115 kişidir. Yeni köyde sürekli olarak yaşayan 13 kişi vardır. Yeni köyde 12 tane tam hazır yapılmış betonarme konut, 3 tanede su basmanı atılmış konut, inşaat halinde bulunmaktadır. Ayrıca 8 tanede köylülerin kendi tarlalarına yaptıkları konutlar bulunmaktadır. Yeni köyde yaşayanların tümünün konutlarına, elektrik ve su şebekesi bağlatılmıştır. Ancak, eski köyde bulunan hanelerde, elektrik bağlanmış olmasına rağmen, konutlara su verilmemiş, eski köyde yaşayanlar suyu halen elle yada eşekle, köye ait çeşmelerden taşımaktadır. Bu bilgiler köyün muhtarı İdris Barut'la yapılan görüşmeler sonucu elde edilmiştir.

Köyün kuruluşu ve köyün tarihi hakkında kesin bilgiye sahip olunmamakla birlikte, katılımcılardan birisi köyün Saruhanlı Beyliği'nin bir kolundan geldiğini belirtmiştir. Bunun dışında, köyün nasıl kurulduğunu araştıran bir köy sakini, köyün kuruluşunu şöyle açıklamıştır;

“Bergama’nın Çaltıkoru Köyü’nden bir çoban geliyor köyümüzün bulunduğu yere. Çobanın adı Koca Murat. Bu adam hayvan otlatmak için buraya geliyor, bayağı bir süre kaldıktan sonra Çaltıkoru’ya geri dönüyor. İki üç yıl sonra tekrar geri geliyor bu sefer oğlunu, kızını da getiriyor, akrabalarını getiriyor, çoluğu çocuğu oluyor ve derken 50-60 haneli bir köye dönüşüyor burası. Bizim köyümüz yörük köyü kurucusu Koca Murat. Bu çoban hayvanları nerede rahat ettiririm diye düşünüyö, iki dağın arası kuytu olduğundan adam buraya yerleşiyö...” şeklinde ifade etmiştir. Burada elde edilen veriler için köy hakkında; hem yazılı literatür taranmış, hem de köy muhtarıyla yapılan görüşmelerden elde edilen verilerden yararlanılmıştır. Ayrıca köyde yaşayan 84 yaşındaki katılımcı ile daha önce köyün nasıl kurulduğunu araştırmış olan bir köy sakiniyle yapılan görüşmeler sonucunda, bu veriler elde edilmiştir.

Aşağıda Bergama Tapu ve Kadastro Şantiyesi’nde görevli olarak çalışan ve köyün taşınma süreciyle ilgili bilgisi olan Veli Filiz Bey’den alınan köye ait uydu fotoğrafları, Resim 3.2., 3.3. ve 3.4. şeklinde aşağıda sıralanmıştır. Yine bu konuda önemli olarak görülen ve Google Earth’den alınan aşağıdaki Resim 3.1.’de yer alan görüntüde dikkat çeken bir ayrıntı göze çarpmıştır. Bu ayrıntı ise; aşağıdaki resimde, köyün tam olarak taşınma işlemi gerçekleşmediği halde, her iki köy de konum olarak haritada görülmektedir. Yani yeni yapılan köy, tamamlanmamış olmasına rağmen Google Earth’da yer almaktadır.

Resim 3.1. Muratlar Köyü’ne Ait Google Earth Görüntüsü (Erişim Tarihi 10.08.2018)

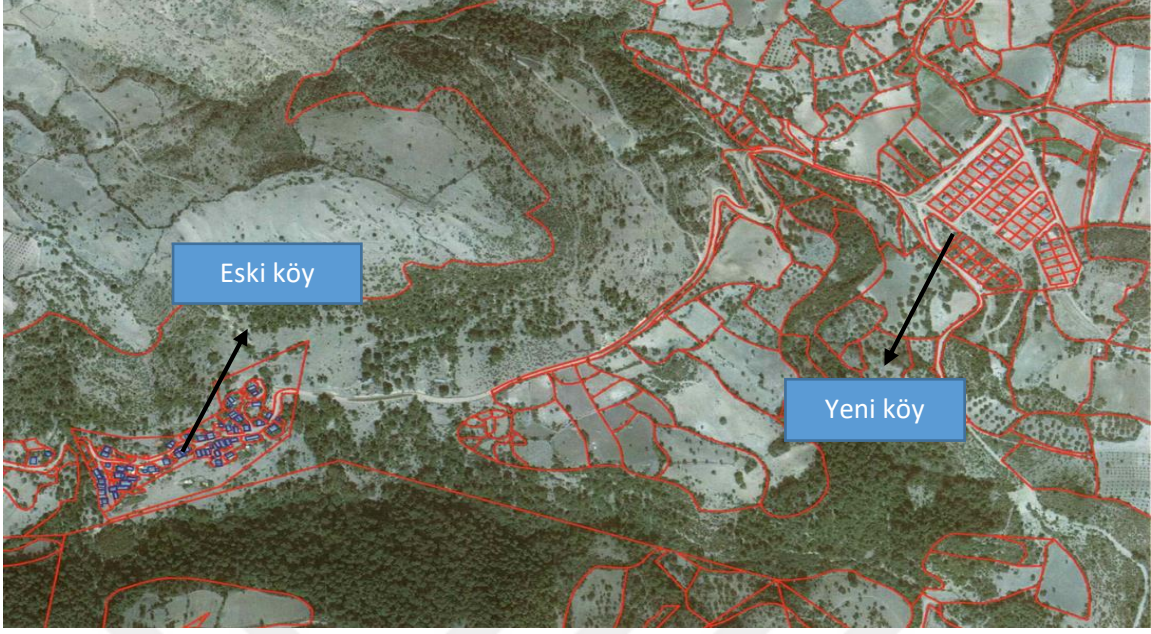
Resim 3.2.'de eski köy ve köye ait konutlar, Resim 3.3.'te yeni köy ve köye ait konutlar, Resim 3.4.'te ise her iki köyün bulunduğu alan yer almıştır. Eski köy yerleşimi; dik, kayalık ve eğimli (%30 ve üstü eğim) bir alanda yer alırken, yeni yapılan daha doğrusu yapılmaya çalışılan yerleşim yeri, eski köye göre oldukça düz (%5-10 eğim) bir alanda yer almaktadır. Aşağıdaki fotoğraflarda yer alan kırmızı çizgiler, Resim 3.2.'de eski köyün bulunduğu alanı ve konutları göstermektedir. Resim 3.3.'teki kırmızı kutucuklar ise, yeni köyün yapılması gereken alanı ve inşa edilen konutları göstermektedir.

Resim 3.2. Muratlar Köyü eski köy yerleşimi (1/25000) [Veli Filiz, 2018]

Resim 3.3. Muratlar Köyü yeni köy yerleşimi (1/25000) [Veli Filiz, 2018]

Resim 3.4. Muratlar Köyü eski ve yeni köy yerleşimleri (1/25000) [Veli Filiz, 2018]

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Tez çalışmasının alan araştırması kapsamında, Muratlar Köyü'nde heyelan riski olması, riskli bir kaya grubunun çökme ihtimali, köyde konut yapılacak yer bulunmaması, köyün ilerlemesinin durması sebepleriyle, 1982-85 yılları arasında, yerinin değiştirilmesi için çalışmalara başlanmıştır. Bu kapsamda; eski köyün, yeni köye taşınması için 1999 yılında konutların inşasına başlandığı, ilk 10 yıl içinde konutların inşasının bir kısmının tamamlandığı, ancak bazı sebeplerden dolayı konutların tamamının inşa edilemediği, köyün taşınma işleminin tamamlanamadığı ve köy sakinlerinin bir kısmının eski, bir kısmının da yeni köyde yaşadığı tespit edilmiştir. Araştırma kapsamında, Muratlar Köyü sakinlerinin yeni köyde yapılan konutlarda yaşamak yerine, neden eski köyde yaşamaya devam ettikleri ve köyün taşınma sürecinin tamamlanamamasının nedenleri araştırılmıştır.

Tez çalışmasının alan araştırması kısmı, 4 farklı ana başlık altında gruplandırılmıştır. Bunlar; örneklem alanın tanımlanması, araştırmanın kapsamı, araştırmanın yöntemi ve araştırma bulguları olmak üzere başlıklandırılmıştır.

Araştırmanın, “örneklem alanın tanımlanması” kısmında; Muratlar Köyü tanıtılmış, köyün bulunduğu konum açısından, yer aldığı coğrafyayı tanıtıcı bilgiler verilmiştir. Köy sakinleri ve köyün eski muhtarlarıyla yapılan görüşmelerden elde edilen verilere göre; köyün kuruluşuna, nüfusuna ve köydeki konut sayılarına yer verilmiştir.

Araştırmanın “kapsamında”, Muratlar Köyü’ndeki yer değiştiremememe durumu açıklanarak, çalışmanın yöntemi ve bulguları hakkında açıklayıcı bilgiler verilmiştir.

Araştırmanın “yöntem” kısmında; tez çalışmasında konu olan Muratlar Köyü’nün araştırılmasında kullanılan nitel veri analizi yöntemlerinden, mülakat/görüşme tekniği ele alınmış ve alan araştırması için yapılan mülakat çalışmasının içeriğine yer verilmiştir. Çalışmanın bu kısmında; yapılan görüşmelerde katılımcılara yöneltilen soruların, hangi verileri elde etmek amacıyla sorulduğu, görüşmelerden elde edilen verilerin betimsel analiz yöntemiyle nasıl yorumlandığı ele alınmıştır.

Araştırmanın “bulgular” kısmında, katılımcıların mülakat esnasında yöneltilen sorulara verdikleri yanıtlar belli bir başlık altında gruplandırılmıştır. Araştırmada; katılımcıların profili, konut özellikleri, projenin başlangıcı, işleyiş süreci, yer değiştirme/ değiştiremememe sürecine dair elde edilen veriler alıntılanarak yazıya dökülmüş, yorumlanmış ve anlamlı bir bütün haline getirilmiştir.

3.3. Araştırmanın Yöntemi

3.3.1. Nitel Araştırma Yöntemi

Tez çalışmasının alan araştırması kısmında, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma, gözlem görüşme ve döküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda, bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik, nitel bir sürecin incelendiği araştırma sürecidir. Nitel araştırma, kuram oluşturmayı temel alan, sosyal olguları bağlı buldukları çevre içinde araştıran ve anlamaya çalışan bir yaklaşımdır. Nitel araştırmada, 3 farklı veri toplama yöntemi vardır. Bunlar görüşme, gözlem ve yazılı verilerin incelenmesidir. Bunlardan en sık kullanılanı görüşmedir [99]. Söz konusu yapılan bu tez çalışmasında, nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

3.3.2. Görüşme/Mülakat Tekniği

Tez çalışmasında incelenen Muratlar Köyü'nde, veri toplama yöntemlerinden görüşme/mülakat tekniği kullanılmıştır. Bunun nedeni görüşme/mülakat tekniğinin; esneklik, yanıtlanma oranı, ortam üzerinde kontrol sağlama, soru sayısı, derinlemesine bilgi açısından, nicel araştırma anketlerinden farklı ve güçlü yönlerinin olması etkili olmuştur [99]. Bu tekniğin kullanılmasında, köyde yaşayanların sayısının az olması belirleyici olmuştur. Bu amaçla eski köyde ve yeni köyde ikamet eden toplamda 23 katılımcıya (15'i eski köy, 8'i yeni köy) 2 farklı soru grubu hazırlanmıştır. Hazırlanan bu sorular daha sonra, görüşmelerin yapılması ve köy hakkında elde edilmek istenen verilerin toplanması aşamasında, oldukça önemli bir role sahip olmuştur. Soruların önceden hazırlanmış olması, katılımcılarla yapılacak olan görüşmelerin yapılmasında kolaylık sağlamıştır. Köyün taşınma işleminin gerçekleşmemesinin nedenlerine dair “katılımcıların sorulara verdiği yanıtlar”, araştırmanın temel verilerini oluşturmuştur. Elde edilen bu veriler yorumlanarak, metinleştirilmiş ve tezin en önemli kısmı olmuştur.

Tez araştırma sürecinde her iki yerleşim biriminde yaşayanlarla da mülakat yapılmıştır. 15'i eski köyde, 8'i yeni köyde olmak üzere, yapılan mülakat çalışmasına 23 kişi katılmıştır. Katılımcıların ilk 15'i (1-15 arası) eski köyde yaşayan katılımcıları, 16 ve sonrası (16-23 arası) yeni köyde yaşayan katılımcıları ifade etmektedir. Yeni köyde yaşayan kişi sayısının az olması nedeniyle, yeni yerleşim yerinde sadece 8 kişiyle mülakat yapılabilmektedir. Katılımcılarla yapılan görüşme süresi en az 20, dakika en çok 45 dakika sürmüştür. Eski köy ve yeni köy sakinlerine yönelik, 2 farklı görüşme/mülakat soru grubu hazırlanmıştır. Bu sorular 4 ana başlık altında gruplandırılmıştır:

1. Genel Profili Belirlemeye Yönelik Sorular (Kişisel Bilgi Soruları)
2. Yaşam(a) Alanı ile İlişkili Sorular
3. Kentsel Dönüşüme Etkisi Olan Süreçle İlişkili Sorular
4. Yer Değiştirme/Değiştirememeye Süreci ile İlişkili Sorular

Belirtilen başlıklar, altında 4 farklı gruptan eski köyde yaşayan katılımcılara 23, yeni köyde yaşayan katılımcılara 26 soru yöneltilmiştir. Bu 2 farklı soru grubunun ilk 10 sorusu olan “genel profili belirlemeye yönelik sorular” ve “yaşam(a) alanı soruları” tüm katılımcılara ortak sorulan sorulardan oluşturulmuş, “kentsel dönüşüme etkisi olan süreç” ve “yer değiştirme/değiştirememeye sürecine ilişkin sorular” katılımcılar için ayrı ayrı hazırlanmıştır.

Genel Profili Belirlemeye Yönelik Sorularla (Kişisel Bilgi Soruları); katılımcıların meslek durumları, eğitim durumları, hanehalkı büyüklüğü, gelir düzeyleri, geçim kaynakları ve katılımcıların köyde çalışıp çalışmama durumlarına ilişkin, veriler elde etmek amaçlanmıştır.

Yaşam(a) Alanı İle İlişkili Sorularla; katılımcıların konutlarının tipi, konutlarını kendilerinin mi edindiği, miras ve diğer yollarla mı eline geçtiği, konutunun iyi ve kötü yönlerinin neler olduğunu ve konutlarının durumuna (oda sayısı, mutfak, tuvalet ve banyonun, konutta bulunup bulunmama ve varsa ahırların durumuna) ilişkin veri elde etmek amaçlanmıştır.

Kentsel Dönüşüme Etkisi Olan Süreçle İlişkili Sorularla; eski köyde yaşayan katılımcılardan afet riskinin ne zaman başladığı, riskli kaya grubunun katılımcılara göre köyün üzerine düşme ihtimali, riskli durumun köye zarar verme durumu ve yeni köyün inşasına nasıl başladığı, köyde afet riskli durum tespiti sürecinin öncesinde ve sonrasında kaya düşme olayının yaşanıp yaşanmadığı, katılımcıların projeden ve projenin işleyişinden haberdar olup olmadıkları, yeni köyde konut sahibi olup olmadıklarına ilişkin veri elde etmek amaçlanmıştır.

Yeni yerleşim yeri sakinlerinden ise; köydeki afet riskinin başlangıcı, yeni köyün yapımı için tespit işlemlerinin nasıl başladığı, projenin süreci, katılımcılara ne gibi olanaklar sağlandığı (kredi, yardım, vb.), verilen miktarın yeterliliği, kredi veya yardım alıp almadığı, katılımcıların yeni yapılan konutlar için ek ücret ödeyip ödemediği, yapılan konutlar için özel bir yerin tahsis edilip edilmediği, yeni konutlarında sorun yaşayıp yaşamadıklarına ve projenin başlangıcıyla, bitiş sürelerine ilişkin veri elde etmek amaçlanmıştır.

Yer Değiştirme/Değiştirememe Süreci ile İlişkili Sorularla; eski köyde yaşayan katılımcılar açısından köyde ikamet etmekten dolayı korkularını, yeni köye neden taşınılamadığı, projenin köy sakinlerine sunduğu olanakların yeterliliği, katılımcının yeni köye niye taşınmadığı ve katılımcının kendi düşüncelerine göre, köyün niye taşınamadığına ilişkin veri elde etmek amaçlanmıştır.

Yeni köyde yaşayan katılımcılara yöneltilen sorularla; maddi yetersizliklerden dolayı kendi imkanlarıyla konut yapanların olup olmadığı, yeni köyde konutu olanların niçin köye

taşınmadığı, köyün taşınma işleminin neden gerçekleşemediği, yeni köyde az kişinin yaşamasının yeni köy sakinlerini nasıl etkilediği ve köyü terk etme durumları, katılımcıların köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasına yönelik düşünceleri hakkında veri elde etmek amaçlanmıştır.

3.3.3. Verilerin Analizi

Nitel araştırmalarda veri analizi; çeşitlilik, yaratıcılık, esneklik anlamına gelmektedir. Araştırmacının; araştırmanın ve verilerin özelliklerinden yola çıkarak, var olan analiz yöntemlerini gözden geçirerek kendi araştırma planını hazırlaması gerekmektedir. Bu açıdan nitel araştırmalarda veri analizi, analizin derinliğine göre; betimsel analiz ve içerik analizi olmak üzere 2 yaklaşımla açıklanmaktadır. Bunları kısaca açıklayacak olursak:

İçerik analizi; elde edilmiş olan verilerin derinlemesine analiz edilmesini ve önceden belirli olmayan tema ve boyutların ortaya çıkarılmasını sağlayan bir yaklaşımdır.

Betimsel analiz; “elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenerek ve yorumlanarak tezde yer almasıdır. Görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini, çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir”. Betimsel analiz 4 aşamadan oluşur. Bunlar:

1. Betimsel analiz için çerçeve oluşturma,
2. Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi,
3. Bulguların tanımlanması,
4. Bulguların yorumlanmasıdır [99].

Tez çalışmasında, verilerin analizi ve yorumlanması sürecinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Katılımcıların sorulara verdiği cevaplar, betimsel olarak yorumlanmıştır. Tezin yazımına başlamadan önce, köyün durumunu araştırmak için köy muhtarı ve birkaç köy sakiniyle görüşmeler yapılmış, sonrasında elde edilen veriler bilgisayar ortamında yazıya dökülerek, köyün durumunu daha ayrıntılı ve derinlemesine incelemek amacıyla, katılımcılara sorular hazırlanmıştır. Bu sorular eski ve yeni köyde yaşayan katılımcılara yöneltilmiştir. Katılımcıların sorulara verdiği yanıtlar, eski ve yeni köydeki katılımcıların görüşlerine yer verilerek ve direkt alıntılanarak metinleştirilmiştir.

3.4. Araştırma Bulguları

3.4.1. Genel Profil Özellikleri

Mülakat çalışmasında katılımcılara ilk olarak “kişisel bilgi soruları” başlığı altında sorular yöneltilerek, katılımcıların; eğitim durumları, mesleği, gelirleri, hanehalkı büyüklüğü, bireylerin geçim kaynakları ve köydeki çalışma durumları tespit edilmek istenmiştir. Her iki köyde yaşayan toplamda 23 katılımcıya (15’i eski, 8’i yeni köyde olmak üzere), 6 soru yöneltilerek, katılımcıların genel profili ortaya koyulmuştur.

3.4.1.1. Katılımcıların Meslek Durumu

Köy sakinleri; tütün yetiştiriciliği, buğday tarımı, zeytin, küçükbaş ve büyükbaş hayvancılıkla geçimlerini sürdürmektedirler. Eski ve yeni köyde görüşme yapılan katılımcıların tamamı (%100’ü) çiftçilikle uğraştıklarını, tarım ve hayvancılık yaptıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılara “nerede çalışıyorsunuz” sorusunu yönelttiğimizde her iki köyde yaşayan katılımcıların tamamı (%100’ü) köyde çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

3.4.1.2. Katılımcıların Eğitim Durumu

Eski köyde ikamet eden katılımcıların eğitim durumuna baktığımızda; 4’ü okuryazar, 6’sı ilkökul mezunu, 4’ü okuryazar olmadığını ve 1 kişide imam hatip terk olduğunu ifade etmiştir.

Yeni köyde ikamet eden katılımcıların eğitim durumuna baktığımızda ise; katılımcıların 6’sı okur yazar olduğunu, 1 kişi ilkökul mezunu olduğunu, 1 kişide okuryazar olmadığını ifade etmiştir. Tüm katılımcılar açısından bakıldığında katılımcıların 5’te 1’i (5kişi) okuma yazma bilmediğini, 5’te 4’ü (18 kişi) okuma yazma bildiğini ifade etmişlerdir.

3.4.1.3. Hane Halkı Büyüklüğü Sayısı

Katılımcıların eski köyde yaşayanlarının yarısından fazlası, konutlarında 2 veya 3 kişi yaşadığını ifade etmişlerdir. Araştırmada, hane halkı büyüklüğünün 4'te 3'ünü 2 veya 3 kişilik yaşayan haneler oluşturmuştur.

Yeni köyde ise 8 katılımcının 4'ü (%50), konutlarında 2 kişi yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Yani yeni köydeki katılımcıların yarısı 2 kişilik hane halkı büyüklüğüne sahiptir.

Tüm köydeki katılımcılara bakıldığında, katılımcıların 5'te 2'si 2 kişi olarak, 3'te 1'i 3 kişi, 5'te 1'i ise 4 kişi yaşadığını (Bkz.Çizelge 3.1.) ifade etmiştir.

Çizelge 3.1. Her iki köye ait hane halkı büyüklüğü sayısı ve kişilere göre oranları

Eski Köy			Yeni Köy			Toplam		
Hane Büyüklüğü	Kişi Sayısı	% Oran	Hane Büyüklüğü	Kişi Sayısı	% Oran	Hane Büyüklüğü	Kişi Sayısı	% Oran
1kişi	1	%7	2 kişi	4	%50	1kişi	1	%4
2kişi	6	%40	3kişi	2	%25	2kişi	10	%44
3kişi	5	%33	4 kişi	2	%25	3kişi	7	%30
4kişi	3	%20				4kişi	5	%22

Eski köyde ortalama hanehalkı büyüklüğü 2 veya 3 kişiden, yeni köyde ikamet edenlerin de ortalama hane halkı büyüklüğü 2 kişiden oluşmaktadır. Bu nedenle her 2 köydeki katılımcıların büyük çoğunluğunu (18 katılımcı), çekirdek aileler (kişi sayısı 3 ve 3'ten az) oluşturmaktadır.

3.4.1.4. Gelir Durumu

Eski köyde yaşayan katılımcıların yarısı, yıllık 1.000-5.000 TL arası gelirlerinin olduğunu, yeni köydeki katılımcılarında yaklaşık 5'te 4'ü (7 kişi) emekli olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların tamamına göre tabloya bakıldığında; 5'te 2'si emekli, 5'te 2'sine yakın kısmı 1.000-5.000 TL arası yıllık gelire sahip olduğunu, geriye kalan 5'te 1'i de, 65 yaş aylığına sahip olduğunu ifade etmiştir.

Çizelge 3.2. Her iki köye ait hane gelir durumu ve kişilere göre oranları

Eski Köy			Yeni Köy			Toplam		
Gelir Durumu	Kişi Sayısı	% Oran	Gelir Durumu	Kişi Sayısı	% Oran	Gelir Durumu	Kişi Sayısı	% Oran
Emekli	2	% 13	Emekli	7	% 87	Emekli	9	% 39
1.000-5.000 TL	7	% 47	1000-5.000 TL	1	% 13	1.000-5.000 TL	8	% 35
65 yaş aylığı	5	% 33				65 yaş aylığı	5	% 22
Diğer	1	% 7				Diğer	1	% 4

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu, emekli ve alt düzey gelir grubuna sahiptir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun yıllık gelirleri 10.000 TL'nin altındadır.

3.4.1.5. Katılımcıların Geçim Kaynakları

Katılımcıların geçim kaynaklarına bakıldığında katılımcılar; hayvancılık ve tütün ile uğraştıklarını ifade etmişlerdir. Eski köydeki katılımcıların; 5'te 2'si tarım ve hayvancılıkla, 5'te 1'i sadece hayvancılıkla uğraştığını ifade etmişlerdir.

Yeni köydeki katılımcıların ise; 5'te 2'si hayvancılık ve tütün, 5'te 3'ü ise hayvancılıkla uğraştıklarını ifade etmişlerdir.

Tüm köydeki katılımcıları değerlendirdiğimizde katılımcıların yarısı (12 kişi), tarım ve hayvancılıkla uğraştıklarını, 5'te 2'si (9 kişi) hayvancılıkla, ifade etmişlerdir. Bunun dışında 1 kişi çalışmadığını, diğer 1 kişi de tarımla uğraştığını ifade etmiştir.

3.4.2. Yaşam(a) Alanı Soruları

Katılımcıların yerleşim alanı özelliklerini, yaşadıkları konutlardan duydukları memnuniyeti ve konutların mevcut durumunu tespit etmek amacıyla, bu başlık altında her iki köydeki toplam 23 katılımcıya 4 farklı soru yöneltilmiştir.

3.4.2.1. Konut tipi

Katılımcılara “konutunuzun tipi nedir” sorusunu yönelttiğimizde, eski köyde yaşayan katılımcılar taş ve topraktan yapılmış olan yığma konutlarda, yeni köyde yaşayan katılımcılar ise tuğla, çimento ve demir gibi malzemeler kullanılarak inşa edilen betonarme konutlarda yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Eski köyde yaşayan katılımcıların ise tamamı (%100’ü) yığma konutlarda yaşamlarını sürdürmektedirler. Konutlar, taş ve topraktan yapılmıştır.

Yeni köyde yaşayan katılımcıların tamamı (%100’ü), betonarme karkas yapılarda yaşamaktadırlar. Buradaki köy yerine yapılan konutların tamamı, betonarme konutlardır ve belli bir plan dahilinde yapılmışlardır. Ancak kredi çıkan ve çıkmayan bazı köy sakinleri, konutlarını tarlalarının içine yaptırmışlardır. Tarlalarına konutlarını inşa eden bazı katılımcıların, konutlarını kendileri yaptıkları/yaptırdıkları için, tarlalara yapılan konutların tamamı betonarme değildir. Bu konutların bazıları sadece tuğla ve toprak kullanılarak inşa edilmiş, bazılarıda plan dahilinde yapılmıştır. Köy yerine yapılan konutların tamamı ise, belli bir plana göre; tuğla, çimento, demir kullanılarak inşa edilmiştir.

3.4.2.2. Konut Mülkiyeti Durumu

Katılımcılar “konutunuzu kendiniz mi edindiniz diğer yollarla mı elinize geçti” sorusuna; yeni köydeki katılımcıların; 7’si kendisinin, 1’i babasından kaldığı şeklinde cevap vermiştir. Eski köydeki katılımcıların; 8’i kendisinin, 5’i babadan kalma, 1’i eşinin, 1’i kayınpederin şeklinde ifade etmişlerdir.

Tüm katılımcılara göre değerlendirildiğinde; katılımcıların 5’te 3’ü kendinin, 4’te 1’i babadan kalma olduğu şeklinde (Bkz. Çizelge 3.3.) ifade etmişlerdir.

Çizelge 3.3. Her iki köye ait konut mülkiyet durumunun kişilere göre oranları

Eski köy			Yeni köy			Toplam		
Kendinin	8	%53	Kendinin	7	%87	Kendinin	15	%65
Babadan	5	%33	Babadan	1	%13	Babadan	6	%26
Eşimin	1	%7				Eşimin	1	%4,5
Kayınpederin	1	%7				Kayınpederin	1	%4,5

Eski köyde yaşayan katılımcıların; yarısından fazlası konutlarının kendilerine ait olduğunu, diğer kısmıda konutlarının miras kaldığını ifade etmişlerdir. Ancak *Katılımcı 1*; konutunu 700 lira, 10 koyun ve 1 çift öküz karşılığında 30 yıl önce satın aldığını şu şekilde ifade etmiştir;

“buraayı biz o zamanları aşağı yukarı 30 sene evele aldık 700 bin lereye aldık biz evi o zaman 700 bin lere emme o 700 bin lereyi biz nasıl ödedik zor ödedik. 150-200 lere para vedik. Ondan sona on tene goyun vedik, bi çift öküz vedik öyle ödedeydik, o zamanlar insanlar birbirine dutkunudu...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 11 ise; oturduğu konutun, babasının samanlığı olduğunu ve burayı konuta çevirdiklerini şöyle ifade etmiştir;

“Babamgilin durduğu yer o zaman biz saman goyuyoduk buraa ekleme oldu saman deposuydu da ekledik eve çevirdik...”

Her iki köyde yaşayan katılımcılara bakımımızda; büyük bir çoğunluğu, konutlarının kendilerine ait olduğunu dile getirmişlerdir.

3.4.2.3. Konutun Memnuniyet Özellikleri

Katılımcılara, “oturdıkları konutlarından memnun olup olmadıkları ve özellikleri” sorulduğunda, eski köyde yaşayan katılımcıların tamamı konutlarında su olmadığını, içme ve kullanma suyunu köyde bulunan çeşmelerden, elle veya eşeklerle temin ettiklerini, bu konuda oldukça zorlandıklarını ifade etmişlerdir. *Katılımcı 3*; odun koyacak ahır yapacak yer olmadığını, köyün yukarı ve aşağı ilerleyemediğinden dolayı, köyün kalkması gerektiğini ifade etmiştir. *Katılımcı 7* ise; köyün kalkma ihtimalinden dolayı, köye su verilmediğini, herşeyinin konutunun içinde olduğunu ifade etmiştir. Diğer katılımcılar ise, kendi cümleleri ile bu durumu şöyle ifade etmişlerdir:

Katılımcı 3; “suyumuz yok şimdi nereye bi ev yaparsın nereye bi ağıl yaparsın müsait yerimiz kalmadı köyün mutlaka kalkması gerekiyo...”

Katılımcı 12; “yani evin adı ev 1 odalı 1 ev normalde depo olarak kullanılan biryeri biz ev olarak kullanıyoz...”

Katılımcı 11; “ya benim beğenmediim kendi hakkımda diyeyim evde hiçbirşey yok yani özelliği yok yani özellik derken ne biliyim yav bi su olsun evin içinde bi banyo tuvaleti olsun bunlar yani yok bu yüzden evden evden hakkaten çok sıkıntıdayım ben böyle mesela bir misafirim geldi mi çok sıkıntı, mağdur duruma düşüyom bunu gerçi çok kişi bilmezde hükümetten bile çok kişiler geldi buraa çok mağdur galdım o yüzen çok sıkıntıdayım evden... genellikle herkeste var bu sıkıntı yok diyende şeydir yani ev değil normalde hayvan ahır...” diyerek konuyla ilgili fikirlerini beyan etmişlerdir.

Yeni köyde ikamet eden katılımcıların ise; tamamı konutlarından memnun olduklarını, konutlarının eski köydeki konutlarına kıyasla oldukça güzel olduğunu, konutta su ve tuvaletin olmasının onlar için çok iyi olduğunu, konutlarında rahat ettiklerini ifade etmişlerdir. Ancak *Katılımcı 18* bu konuda diğer katılımcılardan farklı olarak, konutunun bahçesi dar olduğu için, odun koyacak, eşya koyacak traktör sokacak yer olmadığını ifade etmiştir. Bu konuda daha ayrıntılı bilgi tezin ilerleyen kısımlarında, “Yeni Köydeki Katılımcıların Kullanıcı Memnuniyeti” alt başlığı altında verilmektedir.

3.4.2.4. Konutun Mekansal Özellikleri

Katılımcıların konutlarının özelliklerini tespit etmek için “konutunuzun durumu nasıl” sorusu yöneltilmiştir. Soruyla; katılımcıların konutlarının genel olarak durumunu, konuttaki oda sayısını, mutfak, tuvalet ve banyo gibi konuttaki zorunlu olan bölümlerin, her iki köydeki konutlara göre kıyaslayarak, yaşadıkları konutlarda da var olup olmadığı ve katılımcıların duyduğu memnuniyet değerlendirilmek istenmiştir. *Katılımcı 3* konuyla ilgili; “...evde kullanıcaan bişey yok yani, suyumuz yok başka şey... Tuvalet yok benim evde biraderin tuvaleti var ona gidip geliy bizim gızan müşterek kullanıyoz...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 6; “...ev 2 oda görsen beğenmezsin açırıran zatı bi gözü zaatı tütün ıvır zıvırdır dolu bi gözünde de biz duruyoz işte. Evde su yok suyu ben eşğlen getiriyon daşımaynan getiriyoz suyu...”

Katılımcı 9; “evim burda yolun üstünde iyide yatıp kalkacak yerimiz, geçecek yerimiz yok mağduruz gızım evden, evde bişeyimiz yok de hurdaa aşaa yandan dereden bi bardak su çıkaracaaz da bi dinga onu içeeceez...” şeklinde ifade etmişlerdir.

Eski köyde yaşayan katılımcıların 9'u, konutlarının 2 oda olduğunu ve herşeylerini bu 2 odaya sığdırdıklarını, katılımcıların 4'ü konutlarının 3 oda olduğunu ifade etmişlerdir. *Katılımcı 1*; ahır ve tuvaletin dışarıda olduğunu, *Katılımcı 2*; kanalizasyonun köyde bulunmadığını ifade etmiştir. *Katılımcı 3*; tuvaleti akrabalarla müşterek kullandığını, konutundan memnun olmadığını, traktörünü sokacak yerinin olmadığını ifade etmiştir. Katılımcıların tamamına yakını, tuvaletin konutlarının dışında olduğunu, suyu olmadığını ve bu durumdan dolayı dertli olduklarını, sıkça ifade etmişlerdir.

Yeni köydeki katılımcılara baktığımızda; 5'i konutlarının 4-5 oda olduğunu, diğer 3 katılımcı ise konutlarının 2 oda olduğunu ve evlerinde tuvalet, mutfak, banyonun bulunduğunu ayrıca eski köydeki konutlarına göre, yeni konutlarını oldukça beğendiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcı 17; "Eski köydeki ev 2 göz... Burlar hükümet planlı evler burlar... Buraa beynillemi gızım su var. Orda suyu goca mınardan getirecen de su içeceen, bi günlük yolda suyu oranın su nerde orda. Burda bizim ıraatımız biyerde yogaa..." şeklinde memnuniyetini ifade etmiştir.

Her iki köye baktığımızda; eski köydeki katılımcıların tamamı oturdukları konutlardan memnun olmadıklarını, eşyalarıyla birlikte konutlarına tam olarak sığamadıklarını, yaşadıkları alanın dar olduğunu, konutlarının kullanılabilir olmadığını, bazı konutlarda tuvaletin, bazılarında mutfakın olmadığını, özellikle de suyun olmamasının, çok fazla sorun yaşattığını ifade etmişlerdir. Yeni köydeki katılımcılar ise; eski köydeki konutlarıyla kıyaslandığında, yeni konutlarını çok beğendiklerini, özellikle konutlarında suyun ve tuvaletin bulunmasından dolayı memnun olduklarını dile getirmişlerdir.

3.4.3. Kentsel Dönüşüme Etkisi Olan Süreç

Bu başlık altında köyün yer değiştirilmesine nasıl başlandığı, süreçte etkili olan faktörler, riskli durumun katılımcılara etkisi, konut yaptıranlara sağlanan imkanlardan (kredi, yardım, hibe...) ve projeden haberdar olunma düzeyi hakkında veri elde etmek amacıyla katılımcılara sorular yöneltilmiştir. Gerçekleştirilen görüşmelerde; eski köydeki katılımcılara 8 soru, yeni köydeki katılımcılara 10 soru yöneltilmiştir.

3.4.3.1. Köydeki Afet Riskli Durum ve Tespiti

Katılımcılara öncelikle, “Köydeki afet riskli durum ne zaman ortaya çıktı?” sorusu yöneltilmiştir. Soru ile; yeni ve eski köyde yaşayan katılımcılar açısından riskli durumun ortaya çıkışı, yeni köye taşınmanın gerçekleşmeye başladığı tarihi ve köyde yaşayanların taş düşme olayından haberdar olup olmadıkları tespit edilmek istenmiştir. Ayrıca soruyla, köydeki afet riskli durumun, sürecin işlenmesine ve projenin başlangıcına etkisi irdelenmiştir. Soru, yeni ve eski köyde ikamet eden 23 kişiye sorulmuş ve cevaplar bu yönde analiz edilmiştir.

Eski köyde yaşayan katılımcıların büyük bir çoğunluğu, taş düşme ve heyelan riskinin tam olarak başlangıç tarihini bilmemekle birlikte, *Katılımcı 5, 7, 11, 12* olayın 10-15 yıl önce, 2000’li yıllarda başladığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu; köye ara ara taş düştüğünü ifade ederek, riskli durumun devam ettiğini ve başka taşlarında düşerek insanlara, konutlara, hayvanlara yada eşyalara zarar verebileceğini dile getirmişlerdir.

Katılımcı 14; “Kimisi heyelan var didi kimi de heyelan yok bu köv taşlar var kövün başında taşlar kayabilir dedi, öyleliklen taşındı ilerleme yok diye, orda ilerleecek diye, ordan da bir sürü tala bağça vedik, bağış yapıldı hana 94’te başladı... Heyelan dediler yo soğra heyelan yok dediler köv kendi olduğu yerlerde ilerleemecek diye daş vardı üst yanda daş yuvarlandı düşecek dediler öyleliklen daşındı. Hüseen dayı vardı dilekçe verdi öyleliklen başlandı...”

Yeni köyde ikamet eden katılımcıların büyük çoğunluğu, afet riskli durumun 2000’li yıllarda başladığını ifade etmiştir. Ayrıca köydeki 2 katılımcı, tarih belirterek 1984 yılında riskli durumun başladığını ifade etmiştir. Yeni köydeki katılımcıların 3’ü, köydeki afet riskli durumun halen devam ettiğini ve taş düşme olayının sürekli olmasada aralıklarla gerçekleştiğini ifade ederek, bu konuda eski köyün risk altında olduğunu özellikle belirtmişlerdir.

Katılımcı 22; “Taş düşme heyelan diye geçiy bizim burda. Ben bu köyde büyüdüm doğdum öyle bi afet olmadı ölümlü bişey olmadı... Haa daş duştu ama geçen yıl buraa bi goca gaya geldi yolun üstüne taa bu tankerin olduğu yere. Araba geçemedi buradan gene muhtar motorla sürüttü gitti zincirlerle bağladık ileri dereye attık geldik. Allahım gorusun taşların hepsi oynasa can gaybımız olur Allah ginede kimseye acı yaşatmasın...”

Her iki köye bakıldığında; katılımcıların büyük bir çoğunluğu riskli durumun 2000’li yıllarda başladığını, diğer katılımcılar ise tam olarak başlangıç tarihini bilmediklerini ifade etmişlerdir.

Köyde Herhangi Bir Afetin Gerçekleşme Olasılığı

Katılımcıların köyde herhangi bir afetin yaşanıp yaşanmaması açısından, köyde kaya düşme riskinin var olup olmadığını değerlendirmek amacıyla, eski köyde yaşayan katılımcılara; “Sizce riskli kaya grubunun köyün üzerine düşme ihtimali var mı?” sorusu yöneltilmiştir. Soruyla eski köyde yaşayan katılımcıların; riskli kaya grubunun köye ya da konutlara düşme ihtimalinin, katılımcıların gündelik yaşantılarını rahatça gerçekleştirmeleri üzerindeki etkisi tespit edilmek istenmiştir.

Bu konuda *Katılımcı 1*; “daşların bazıları, kimileri sürçmüş aşağı aşağı emme toprak oturgunda yokardakilerinde düşme imkanı da var yani... Allah zincirleyip duru onları işte ben vara daşa bakan kim zatı deprem olsa Allah mofaza depremde bir sallansa o kadar yüksek hepsi yuvarlanır o daşların çoğu hepsi gelir öyle bir şey olursa zaten Allah mohafaza yine gideriz vakit geldiyse, vakit geldi mi gideriz...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 4; “ögle kışın gar çok yağarsa kar yağmur çok yağarsa aşşığı yannımızda dere zaten uçurum o yüzden hani öyle şey durumu var yani düşebilir...”

Katılımcı 6; “Allah gorusun bi deprem ossa bu daşlar saten yamanın dibinde hoplayabilir yani gidebilir. Yani tehlikedeyiz. Bi hava yağsa yani şey yapıyoz ordan acaba düşer mi tedirgin duruyoz bi hava güldürdese mesela...”

Katılımcı 12; “15 yıl kadar önce 40 ton ağırlığında yola kaya düştü, taş yolu kapatınca greder daşı gırmaya çalıştı, öte savaştı beri savaştı olmadı gıramadı daşı. Yolu kazıp yola gömdü tahminimce tarih olarak 2000 yıllarında taş düşmüştü...” şeklinde ifade etmişlerdir.

Katılımcıların tamamı, kaya grubunun köye düşme ihtimalinin olduğunu ifade etmişlerdir. Bu katılımcılardan 3’ü kar, yağmur yağdığında korktuklarını, diğer katılımcılar ise, ara ara taş düştüğünü ve riskli durumun devam ettiğini, konutlarında tedirgin olduklarını, gidecek yerlerinin olmadığını dile getirmişlerdir. Bu konuda yukarıda görüldüğü şekilde zor durumda olduklarını, benzer cümleler ile sıkça ifade etmişlerdir.

Katılımcıların Yaşama Endişeleri

Eski köyde yaşayan katılımcıların, konutlarında korku duymadan rahatça yaşayıp yaşamadıklarını anlamak için “Eski köyde ikamet etmek sizi afet riski açısından korkutmuyor mu?” sorusu sorulmuştur. Soruyla; eski köyde afet riski olduğu halde, köy sakinlerinin burada yaşama konusunda ısrar etmelerinde, tehlikenin farkında olup olmadıkları ve bunun yanında “afet riski ve taş düşme” ihtimalinden dolayı korkup korkmadıkları değerlendirilmek istenmiştir.

Soruya; katılımcıların 14’ü korktukları şeklinde, 1 tanesinde korkmadığı şeklinde cevap vermiştir. Yağmur kar yağdığı zamanlarda korktuklarını ve böyle zamanlarda taş düşme ihtimalinin çok arttığını ifade etmişlerdir. Bu konuda katılımcıların ifadelerine yer verecek olursak:

Katılımcı 1; “korkuyoz gine de korkuyoz da bazı üryama da giriyo. Böyle gündüz şimdi böyle andım mı gece üryama giriyo sürçüverir evlerin üstüne daş diye öyle bazı anyoz üryamıza giriyo bizim. Korkulma mı canım ne kadar olsa da tehlikeli üst yannı dağ depremde Allah mofaza şöyle ileri geri sallansa bi kopsa daşlar nereye gitcek binalar gider...”

Katılımcı 9; “Korkuyoz ya korkulma mı herkes korkar. Korkuyoz biz onu da, gidicek yerimiz yok gızım. O yannı yapılacak dendiği...”

Katılımcı 10; “evet ben korkuyom korkmam mı canım korkulmaz mı Allah gorusun burdan daş düşse nereye kaçacan kaççak yer bulamazsın...”

Katılımcı 12; “yook valla benim ööle bi korkum yok, vakit geldiyse çare yok yaa...”

Görüldüğü şekilde katılımcılar sürekli olarak yaşadıkları köyde, duymuş oldukları tedirginliği ve korkuyu yukarıdakine benzer cümlelerle sıkça ifade etmişlerdir. Sadece 1 katılımcı korkmadığını, diğerleriyse köyde yaşamaktan korktuklarını, yeni köyde konutları olmadığı için herhangi bir taş düşme durumunda da gidecekleri yerlerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca köyün yukarısında kalan taşların, yağmur yağduğunda ya da herhangi bir deprem sırasında, düşme riskinin olduğunu dile getirmişlerdir. Köydeki bu durumdan tedirgin olduklarını, herhangi bir kaya parçasının, yukarıdan düşmesinin köydeki herşeye zarar verebileceğini düşünmektedirler.

Riskli Durumun Tespiti

Katılımcılara, “riskli durumun köye zarar verdiğine ve yeni bir köy yapılarak taşınmasına nasıl karar verildiğine” ilişkin soru yöneltilmiştir. Soru ile köye zarar veren durumu, her iki köydeki katılımcıların bakış açısından değerlendirmek ve halen eski köyde ikamet eden katılımcıların, projenin başlangıcı ve taşınma sürecine katılımlarıyla ilgili veriler elde etmek amaçlanmıştır.

Eski köydeki katılımcıların 4’ü soruyu bilmiyorum şeklinde yanıtlamıştır. *Katılımcı 1*; tam tarihini bilmediğini, ama taş düştüğünü, kepçe çağrıldığını, kepçenin taşı kıramayınca yola çukur kazıp gömdüğünü ifade etmiştir. *Katılımcı 2*; muhtar Erdoğan zamanında yapıldığını, 2000-2001 gibi projenin başladığını dile getirmiştir. *Katılımcı 8*’de benzer şekilde 2000’lerde başladığını, daha öncede taş düştüğünü ifade etmiştir. *Katılımcı 5*; Bergama’dan mütahitin yaptığını 20 sene kadar olduğunu ifade etmiştir. Bu konuda diğer katılımcıların görüşlerine yer verecek olursak:

Katılımcı 9; “hadi o yanna yapılacak dendi kredi verilcek dendi. 30-40 milyar krediyi geri nası ödeyeceksin a yavrum, başvurulduydü bizim evin altı atıldıydı da bi su basmanı atılacaadı mutahit para veren adamla anlaşamamış ev iptal oldu...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 11; “zincirleme var burda şimdi 3 kişi birbirimize kefil yaptılar mesela her ev için 4 kişi 5 kişiyi birbirine kefil yaptılar hep...”

Katılımcı 14 ise; Köy Hizmetleri görevlilerinin geldiğini, kredileri onların çıkarttığını şu şekilde ifade etmiştir:

“Köy Hizmetleri’ne... O işte para çıkarttı Ziraat Bankası’ndan. Su basamaanı atıyosun gelip mühendis bakıyo ondan sonra sana kredi çıkartıyo 5 milyarı...” şeklinde ifade etmiştir.

Eski köyde yaşayan katılımcıların verdiği cevapları değerlendirdiğimizde katılımcıların yarısı riskli durumun tam tarihini bilmediklerini, 3 katılımcı 2000’li yıllarda başladığını ifade etmiştir. Köyde eskiden muhtarlık yapmış olan *Katılımcı 14*; İl Özel İdaresinden Köy Hizmetleri görevlilerinin geldiğini ve tespitlerin o dönemde yapıldığını dile getirmiş, bazı katılımcılarda konutlar için, su basmanı atıldığını, daha sonrasında kredinin verildiğini ifade etmiştir. Ayrıca *Katılımcı 11*; yeni yapılacak olan konutlar için ipotek yapıldığı, herkesin birbirine kefil olduğunu ifade etmiştir.

Yeni köyde yaşayan katılımcılar ise soruya, *Katılımcı 16*; tüm köy adına başvuru yapıldığını, *Katılımcı 18*; projeyi Köy Hizmetlerinin yaptığını ifade etmiş, ayrıca bundan uzun yıllar öncesinde taş düştüğünü, ölenlerin olduğunu ifade etmiştir. Bunun dışında

Katılımcı 19; konutunu devraldığı için konuya tam hakim olmadığını, *Katılımcı 21*; süreci bilmediğini ve konutların 10-15 yıl önce yapıldığını ifade etmiştir. Bu konuda *Katılımcı 22* ve *23* ise, şu şekilde cevap vermişlerdir:

Katılımcı 22; “Bayındırlık’tan geldiler. Ondan sonra unlar çıkardı zati kredileri, sona mutahitler şirketler geldi. Unların önderliğinden bayaa birkaç ev başlangıcı oldu. İlk önceki yapılış Ali Yazıcının zamanından gelme, o ilk temelleri attı yerleşim yerindeki evlerin. O da çok sürmedi 6-7 su basımı attı, bıraktı gitti sona kredilen mi ne oldu bişeyler oldu. Elektrik yoktu o zaman köyde. Su yok diye çalışma şartları zor olduğundan dolayı bıraktı gitti, o da yapmadı. Sonra başka biri geldi, 3-4 tane mütahit geldi gitti ama birer ikişer ev zor yaptılar. Bıraktı gittiler zor şartlar olduğu için, yani bura o zamanlar asfalt yoktu bizim öbür köyde çamurdu, ulaşım zor oluyodu. Yaz sezonu olmadı kış sezonu da çok zamana talip oldu o da yağışlıktan şundan bundan dolayı olmadı yani...”.

Katılımcı 23; “Burası heyelan bölgesi olarak 1982’lerde, 85’lerde köyün taşınmasına karar verildi bu köyün kalkmasına karar verilen tarih o tarih o zaman Hüseyin Doğan muhtardı. Onun muhtarlığında ora belirlendi yani orası gösterildi. O tarihlerde burası heyelan bölgesi olarak görülüyor. Taşınınsın diye orda karar veriliyor sonra biz işte sonrasında ben muhtar oldum 2009’a kadar. Eee ora biz Ankara Afet İşleri’nden biraz ödenek çıkarttık işte yeri yapıldı. İçme suyu geldi oranın yeni mahallenin işte, 5-10 eve başlandı, mutahit 3-5 tane yapasıya bu paraya bu iş beni kurtarmıyo dedi. Bu işi ya biraacam, ya da birer milyar daha ilave para verirsiniz dedi. Onu da köylü de dedi yav sen hesabını ona göre yapıp başlamadın mı dedi, onu da köylünün canı pek istemedi...”.

Yeni köyde yaşayan katılımcılar açısından bakıldığında; 5 katılımcının konu hakkında tam ve kesin bilgiye sahip olmadıkları, diğer katılımcılar ise köyün 1982-85 yılları arasında heyelan bölgesi olarak görüldüğünü, Bayındırlık’tan görevlilerin geldiğini ifade etmişlerdir. Sonrasında, köyün taşınması için belirlenen yere su basmanlarının atıldığı, 6-7 tane atıldıktan sonra, mütahitin yeterli finansal desteği sağlayamaması, o dönemde yolların bozuk olması ve diğer olumsuz şartlardan dolayı konutların hepsini tamamlayamadığı, sonrasında gelen mütahitlerinde birer, ikişer konut inşa ederek gittiğini ifade etmişlerdir. Bunun yanında su basmanı attırmayanlara, kredi çıkmadığı katılımcılarca da sıkça dile getirilmiştir.

3.4.3.2. Projenin Başlangıcı

Katılımcılara “yeni köyün inşasına, riskli alan tespitine nasıl, ne zaman ve ne şekilde karar verildi ve bu konuda ilk tespitler yapılarak proje başlatıldı” şeklinde soru yöneltilmiştir. Soru her iki köydeki 23 katılımcıya yöneltilmiş, yeni köydeki katılımcılara ek olarak, “bu konuda köylüler tarafından herhangi bir merkezi ya da yerel yönetim birimine başvuru yapıp yapılmadığı”da sorulmuştur. Soruyla; her iki köyde yaşayan katılımcıların; yeni yapılan köyün inşasına, proje tespit ve işleyiş sürecine katılım durumları ile bunun için herhangi bir kuruma başvuru yapıp yapılmadığına dair, katılımcıların bilgi düzeylerini tespit etmek amaçlanmıştır.

Katılımcı 3; mütahit şirketlerin geldiğini birkaç konutun yapıldığını ilk mütahitin döneminde 6-7 su basımı atıldığını, sonrasında 3-4 mütahitin daha geldiğini, yol şartlarının zorluğundan dolayı mütahitlerin yapamayıp gittiğini ifade etmiştir.

Katılımcı 5; “Kaç kere buraayı çürük gördüler bak o yanna daşınmak için. O yanna yarısı daşındı milletin yarısı galdı burda. 2-3 sene mütahite sattık biz bunu. Mütahit tam hazırlanıvıdığı zaman vedik adam yoldan kumu çıkaramadı geri galdı işin içinden çıkamadı. İş geri kaldı. Sonarıda ödenekler vere yokarı yokarı gitti vere yokarı yokarı gitti ödeneği nasıl ödegecez ben parayı nerden bulayım 50 60 milyarı? Bulsam ben Bergama’dan alırdım evi...” şeklinde durumu ifade etmiştir.

Katılımcı 14; “Kimi heyelan var dedi kimi taş düşecekti dedi kimisi de köy ilerlemiyor taşınırsa ilerleyecek dediler o yüzden başladı 94’lerde gelip baktılar. Süre ilkten 25 yıld, sonra dört seneye düşürdüler vade süresini. Muhtar Hüseyin Doğan döneminde ilk başvuru yapıldı.”

Katılımcı 15; “gaçacak yer yok diye, daşdan dolayı daş tehlikesi var dediler bina yapılacak yer yok dediler köy ilerleememek diye öyleliklen başlandı...”.

Eski köydeki katılımcıların verdiği cevapları incelediğimizde; katılımcıların 5’i tam olarak projenin başlangıcını bilmediklerini, ancak projeye 2000 yıllarında başladığını, projenin taş düşme olayları ve heyelan riskinden dolayı, başlatıldığını ifade etmiştir. Sonrasında mütahit şirketlerin geldiğini, su basmanlarının atıldığını ve bu şekilde projeye başlandığını ifade etmişlerdir. Bunun dışında köyün eski muhtarlarından olan *Katılımcı 14*, köyün ilerleyemediği (köyde konut ve ahır yapacak müsait bir alanın olmayışından dolayı) için taşındığını ifade etmiştir.

Yeni köyde yaşayan katılımcıların verdiği yanıtlara bakıldığında ise; katılımcıların 5'i projenin 2000'lerde başladığını ifade etmekle birlikte, 3 tanesi "bilmiyorum" şeklinde yanıtlamıştır. Katılımcılardan sadece 1 tanesi, tam olarak başlangıç ve bitiş tarihini vermiştir. Bu konuda *Katılımcı 17*; 1984'ten itibaren köyün kaldırılmaya (taşınmaya) çalışıldığını, köylülerin uyum sağlayamamasından dolayı köyün tamamlanamadığını ifade etmiştir.

Katılımcı 19; "Başlayalı 20 yıl olmuştur herhalde ama tam bilmiyom..." cevabını vermiştir.

Katılımcı 22; muhtarlığın başvuru yaptığını bundan öncesinde köyün, 1980-90'larda heyelan bölgesi olarak görüldüğünü ifade etmiştir.

Katılımcı 23; köyün 1982-85 yıllarında heyelan bölgesi olarak taşınmaya karar verildiği, yeni köyün yapımına Hüseyin Doğan muhtarlığı zamanında belirlendiğini ifade etmiştir. Yine *Katılımcı 23*; "1999 da başladı 2010 da durdu..." şeklinde diğer katılımcılardan farklı bir cevap vermiştir.

Verilen yanıtlar incelendiğinde, yeni köydeki katılımcıların yarısı süreci bilmediğini, 3'ü 1982-85 yıllarından itibaren köyün kaldırılmaya çalışıldığını ifade etmiştir. Projenin başlangıcını 2000'li yıllar olarak ifade ederlerken, bu konuda kesin bir bilgiye sahip olmadıklarını, bitiş tarihini ise katılımcıların çoğunluğu bilmediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca; köyün heyelan bölgesinde olduğu, taşların ve kayaların köyün üzerine düşme ihtimalinin yüksek olduğunu dile getirmişlerdir. Katılımcıların ifadelerine göre, köyün afet riski altında olması ve yeni konut yapılacak alanın bulunmamasından dolayı, köyün taşınmasına karar verilmiştir. Bu amaçla 1980'lerde taşıma işlemi için başvuru yapılmış, 1999 ve sonrasında ise belirlenen yeni yerleşim alanına, konutların inşasına başlanmıştır.

Köyde Önceden Yaşanmış Afetin Var Olup Olmadığı

Eski köyde yaşayan katılımcılara "Riskli alanın tespiti sürecinde söz konusu köyde projenin öncesi ve sonrasında herhangi bir heyelan afeti gerçekleşmiş miydi ve söz konusu afetin verdiği herhangi bir can ve mal kaybı oldu mu?" sorusu yöneltilmiştir. Soruyla; köyde proje sürecinden önce ve sonra herhangi bir heyelan afetinin veya buna benzer kaya düşmesi gibi olayların, yaşanıp yaşanmadığını tespit etmek amaçlanmıştır. Ayrıca, söz konusu olan afet riskinin, halen devam edip etmediği ve projeye hangi afetin riskinden dolayı başlandığını tespit etmek istenmiştir.

Katılımcı 9; “aha de şura yolun üstüne daş düştü buyu emme öyle fazla iri bi daş değildi insana zarar vermedi yolun üstüne düşmüş zatı millet kenara itivimişti...”.

Katılımcı 11; “2000 lerde yolun üstüne büyük 40 tonun üstünde bir daş indi. Gepçe gıramadı bayaa savaştı. Olduğu yere gömdü ileriye götürelim dediler ileriye götüremedi... Bu sene Caber’de düğün vardı düğüne geçtiydik urdan geri geldik yol kapanmış, büyük bi kaya yokardan... yere daş düşmüş bi parçası gelmiş yola düşmüş aşağıda olanlara bile vurabilirdi... Evvel senelerde deprem oldu. 2 senedir çok deprem olmaa durdu, geçen seneki depremde 6 büyüklüğünde deprem oldu bayaa belediyeden bile aradılar bizim köy heyelanda olduğundan köyde bi sorun mürün var mı dediler...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 12; deprem tehlikesinin olduğunu taş düşme riskinin oldukça fazla olduğunu dile getirmiştir. *Katılımcı 13*; çok eskiden bir deprem olduğunu 5-10 kişinin öldüğünü, tam olarak tarihini bilmediğini ifade etmiştir.

Köyün eski muhtarlarından olan *Katılımcı 14*; “saten huraa bi dene düştü üst yandan bi kaya kopmuş 5 metre bile vardı o zaman köy hizmetlerinin en büyük makinası vardı gıramadı daşı göm dedim bende oraa gömdü... 94 deydi o daş...”.

Katılımcılar; daha önceden köyde taş düşmelerinin yaşandığını, belirsiz aralıklarla kar ve yağmurların fazla yağdığı dönemlerde, kayaların veya taşların düştüğünü, dile getirmişlerdir. Kayaların yağmur ve kar sularıyla fazla yıkanmadan dolayı altında boşluklar oluştuğunu, köyün risk altında olduğunu, bu taşların sürekli olmasada ara ara düştüğünü ifade etmişlerdir. Ayrıca tam tarihini bilmediklerini ifade ederek, katılımcıların büyük bir çoğunluğu 15-20 yıl önce yola büyük bir kaya düştüğünü, iş makinesiyle parçalanmaya çalışıldığını ve kırılmayınca iş makinesinin taşı yola gömdüğünü dile getirmişlerdir. Taşın o zaman için oldukça büyük ve yaklaşık 40 ton civarında olduğunu ifade etmişlerdir. Yukarıda anlatılanlar dışında, köyde büyük çaplı bir afet ve buna benzer bir olayın olmadığını dile getirmişlerdir.

Katılımcıların Projeden Haberdar Olma Durumları

Eski köyde yaşayan katılımcılara “Projeden haberdar mıydınız? Haberdarsanız katılım sağladınız mı?” sorusu yöneltilmiştir. Soruyla; katılımcıların projeden haberdar olup

olmadıkları, sürece aktif olarak katılıp katılmadıkları, projenin nasıl gerçekleştiğiyle ilgili fikir sahibi olup olmadıkları öğrenmek istenmiştir.

Katılımcıların hepsi, projeden, yapılan konutlardan haberdar olduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar söz konusu bu projeye katılmayı çok istediklerini, ama bazı katılımcılar maddi durumunun yetersizliğini, bazıları da kredi çıkmadığı için projeden yararlanamadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu bunun dışında, diğer köyde arsasının olduğunu ifade ederek, soruyu yanıtlamışlardır. Katılımcıların 3'ü kredi çıkmadığı için konut yaptıramadıklarını, katılımcılardan 1'i kredinin kendisine çıktığını, ancak mütahitin gitmesinden dolayı konutunu yaptıramadığını ifade etmiştir.

Katılımcı 4; “vardı bizim orda arsa da biz yaptıramadık ööle galıvıdı...”

Katılımcı 5; “2-3 dene mütahite sattık biz bunu... Sonarıda ödenekler vere yokarı yokarı gitti vere yokarı yokarı gitti ödeneği nası geri ödeyen ben 60-70 milyarı... Benim arsa varda ev yok orda...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 6; “mutahit 5-10 bina yaptı oraa yarım bıraktı. O da para istedi sonarı kredi çıkmayınca yaptıramadık, arsalar orda duruyo. 2 tene arsa vardı. Biri benim üstüme, biri annemin üstüne unada yapılacaadı lafta, yapılmadı...”

Katılımcı 15; projeye katıldığını ancak kredi almayıp kendi tarlasına kendi imkanlarıyla yaptıklarını ifade etmiştir. Katılımcıların 5'i “maddi imkansızlıklardan ve garibanlıktan” dolayı konut yaptıramadıklarını dile getirmişlerdir. *Katılımcı 12;* projeden haberdar olduğunu, “Bayındırlığın Kendin Al Kendin Yap Projesi” olduğunu, katılım sağlayamadığını ifade etmiştir.

Verilen yanıtları değerlendirdiğimizde; katılımcıların hepsi projeden haberdar olduklarını, katılmak istediklerini, katılanlarında çoğunluğu kendilerine kredi çıkmadığı için, yeni yerleşim yerinde konut yaptıramadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar; mütahitlerin konutların inşasını tamamlayamaması, kredinin çok yüksek olması, krediyi geri ödeyemem korkusu ve maddi yetersizliklerden dolayı, yeni köyde konut yaptıramadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların sadece 2'si konut yaptırdıklarını, ancak kredi almadan kendi imkanlarıyla tarlalarına yaptırdıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların Yeni Köyde Konut Mülkiyeti Durumu

Eski köyde yaşayan katılımcılara “Sizde projeden yararlanarak yeni köyde konut sahibi oldunuz mu?” sorusu yöneltilmiş. Soruyla; katılımcıların söz konusu projeden yararlanarak, konut sahibi olup olmadıkları anlamak istenmiştir.

Katılımcıların tamamına yakını, yeni köyde konutunun olmadığını ifade etmişlerdir. 13 kişi “hayır olamadım” şeklinde cevap verirken, 2 kişi “evet” cevabını vermiştir. Bu konuda katılımcılar durumu şu şekilde dile getirmişlerdir;

Katılımcı 1; “5 kere ev yaptıracam diye sözleşme yaptık müteahhitlerle yaptırılmı diye 5-6 kişiyle filan gittik Bergama’larda sözleşme yaptık noterlikte filan bi türlü olmadı ödenek çıkmadı kredi vermedi devlet parayı yaptıramadık kaldı bizim evler...”

Katılımcı 3; “...3 defa 4 defa ev verdim mutahhitlere sözleşmeyi yazılı yaptık mesela cayarsa bilmem ben ödeyecem o ödeyecek diye onlar dahil olmadı yani...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 6; “Benim yok işte arsa vardı yaptıracaz dedik ama yapılmadı kredi çıkmadı yarım bıraktık...”

Katılımcı 13; “yaptırmadım nasıl yaptıran güdret yok undan öyle kaldı ev güvveti olan yaptırdı güvveti olmayanın öyle kaldı... biz oraya nasıl gitcez biz bağış yaptık oraya tarlayı hiç olmasa bu köv kalksa gitse kimse kalmazdı burda garibanız zaten nereye gitcen...”

Eski köyde yaşayan katılımcıların büyük çoğunluğu, birkaç kez konut için başvuru yaptığını, ancak kredinin çıkmaması ya da verilmemesinden dolayı, konutunu yaptıramadığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar; konut yaptırma imkanlarının olmadığını, maddi yetersizliklerinin olduğunu; bazı katılımcılar ise, su basmanlarının atırıldığını ancak kredi verilmediğinden dolayı konutlarını yaptıramadıklarını ifade etmişlerdir.

3.4.3.3. Projenin İşleyiş Süreci

Eski köyde yaşayan katılımcılara “Projenin sorumlularından işleyiş sürecinden haberiniz oldu mu?” şeklinde soru yöneltilmiştir. Soruyla; katılımcıların söz konusu çalışmanın sorumlularını, köydeki taşınma işleminin başat aktörlerinin uygulamada kimler olduğunu, sürecin işleyişini ve projeden yararlanıp yararlanmadıklarını tespit etmek amacıyla sorulmuştur.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu soruyu “evet” şeklinde, 2 katılımcı bilmiyorum şeklinde yanıtlamıştır.

Katılımcı 3; “evet eee şeyden geldiler İzmir’den geldiler Bayındırlıktan geldiler onlar çıkardı satı kredileri soğra mutahitler, şirketler geldi onların önderliğinden bayaa bikaç ev başlangıcı oldu...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 11; ise cevap olarak “Bayındırlığın kendin al kendin yap projesiydi...” şeklinde cevap vermiştir.

Katılımcı 14; “köy hizmetleri vardı o zaman biz Ziraat Bankasına yatırdık parayı ya afet işleri vardı köy hizmetleri vardı o zaman köy hizmetleri kaldırdı bu kövü... İzmir’de şey vardı Gaziemir’de özel idare vardı ya hani hükümet birleştirdi ya Afet İşlerinnen, köy hizmetlerinden geldiler... kredi verildi 25 senede ödeneceedi soğra öteki gelende 4 sene dedi Afet İşlerinden gelen... Siz kendiniz örün dedi ben proje planı vereceem dedi ona keza...”

Katılımcıların çoğunluğu soruya evet yanıtını vermesine rağmen, projeyi kimin yaptığıyla ilgili tam ve net bilgi veren kişi sayısı sınırlı olmuştur. Bunların birkaçı projenin Bayındırlık tarafından yapıldığını ifade etmiştir. 1990’lı yıllarda muhtarlık yapmış olan *Katılımcı 14*; İl Özel İdaresince, Köy Hizmetleri ve Afet İşleri tarafından yapıldığını, mühendislerin gelip tespit ettiğini ifade etmiştir. Kredilerin Ziraat Bankası’nca verildiğini, sözleşmelerin Bergama’da noterlikte yapıldığını ifade etmiştir.

Projede Katılımcılara Sağlanan Olanaklar

Yeni köydeki katılımcılara “Projenin başlaması ve projeden yararlanmak isteyenler için ne gibi olanaklar sağladığı” sorusu yöneltilmiştir. Soruyla; katılımcıların konutlarını kredi ya da yardım olarak mı, yoksa kendi imkanlarıyla mı inşa ettirdikleri tespit edilerek, bu durumun kendilerini nasıl etkilediği öğrenmek amaçlanmıştır.

Katılımcıların 5’i kredi aldığını, 2’si kredi almadığını, 1’i de konutunu devraldığını ifade etmiştir. *Katılımcı 17*; 4.900 ve 13.000 TL’lik 2 kredi aldığını ve 2 konut yaptırdığını bunlardan birini devrettiğini, 2 evini 23.000 TL’nin üzerinde mütahite verildiğini ifade etmiştir. *Katılımcı 21*; 30.000 TL’yi geri ödeyemeyeceğini düşündüğü için kredi almadıklarını, *Katılımcı 22*; krediye başvurduklarını, ancak kredi çıkmadığı için alamadıklarını, konutlarını kendi imkanlarıyla tarlalarına inşa ettiklerini ifade etmiştir.

Verilen yanıtla bakıldığında; katılımcılara söz konusu projede maddi imkanları doğrultusunda, konut yapmaları için kredi verilmiştir. Katılımcıların çoğunluğu kredinin ilk 5 yıl ödemesiz, sonraki 20 yıl ödemeli olmak üzere, toplamda 25 yıl vade süresinin olduğunu ifade etmişlerdir.

Kredinin, projenin başlangıç döneminde daha az miktarlarda (5.000-10.000 TL) verildiği, sonraki yıllarda kredi kullananlara yüksek miktarlarda (15.000-25.000 TL) kredi çıktığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların büyük çoğunluğu konutlarını inşa ederken kredi aldığını, 2 katılımcı kredi almadığını; bunlardan bir tanesi kredi çıkmadığı için, diğeri de geri ödeyemem düşüncesiyle almadığını, bu nedenle konutlarını kendi tarlalarına yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Verilen Maddi Desteğin Katılımcılara Göre Yeterliliği

Yeni köydeki katılımcılara, “verilen miktarın konut yapmak isteyenler için yeterli olup olmadığı” şeklinde soru yöneltilmiştir. Soruyla; katılımcıların yapılan konutlar için verilen maddi desteğin, o dönemde köyün inşasına ilişkin ihtiyaçları karşılamada, ne kadar yeterli olduğu tespit edilmek istenmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu, verilen kredini yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların biri soruyu yanıtsız bırakırken, birisi de bilmediğini dile getirmiş, diğeri katılımcılar ise kredinin konutları inşa etmek için yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcı 16; “para o zaman için yeterliydi yalnız halk yaptırmadı cezasını halk çekiyo şimdi, o an çok yeterliydi para, o şartlara göre yeterliydi para. Şuan yetmeyebilir o ayrı mesele...”

Katılımcı 17; “benim evlerde kredi fazla yok mesela emme sonaki yapılan evlerin 25.000-30.000 kredileri vardı. bi evin ki 4.900 lira diğeri 13.000 lira benim 2 dene evim var yani düşükken yapıldı bizim evler sonraki yapılanlar 25.000 civarında, bi de faizi vardı mütahite verildi evler...”

Katılımcı 18; “bize kredi verdiler kredilernen evleri anca yapabildik 15 seneden beri ben kredi ödeyip barıyın 10 yılım var satı 9 milyar kredi aldık satı yılda birer milyar, 700, 800, 600 lereyi yıldan yıla yatırıpbaayız...”

Katılımcı 19; “ben devraldığım evi ödüyüm 12.000 lira”

Verilen yanıtlar değerlendirildiğinde; katılımcıların çoğunluğu verilen kredinin, o zamanın şartları bakımından yeterli olduğunu ve konutlarını kredilerle yaptırdıklarını ifade etmişlerdir. Ancak Katılımcı 20; kredilerin sonraki yıllarda artış göstermesiyle, kredi alma ihtimali olanlarında vazgeçtiğini, ayrıca kredinin geri ödenirken yılda 1 defa ödendiğini, her senenin 1 taksit dönemi olduğunu ifade etmiştir.

Katılımcıların Kredi Alıp Almadığı Durumu

Yeni köyde yaşayan katılımcılara, konutlarını yaparken “kredi ya da yardım alıp almadığı sonrasında ödemede ne gibi zorluk ve kolaylıklar yaşadıkları” sorusu yöneltilmiştir. Soruyla; katılımcıların kredi alıp almadıklarını, almadıysa ne kadar zorlandıklarını, kredi alanların geri ödemede sorun yaşayıp yaşamadıklarını, verilen yanıtlar çerçevesinde değerlendirmek istenmiştir.

Katılımcıların 5’i kredi aldığını ve öderken zorlanmadıklarını, 2 katılımcı kredi almadığını diğer katılımcı da konutu devraldığını ifade etmiştir. *Katılımcı 18*; 9.000 TL’lik kredi aldığını, *Katılımcı 17*; 4.900 ve 13.000 TL’lik 2 farklı kredi aldığını, öderken çok zorlanmadığını ifade etmiştir. Bu konuda; “Faizi fazla yoktu krediler bizim aldığımızda düşüktü, sanırım faizi %2 olması lazım para yeterliydi. Bi de bi evimi dayıma devrettim şimdi o ödüyo...”

Katılımcı 21; “kredi almadık gızım komşulardan bile yardım aldıktan hani devletten çekmedik, gonum komşudan aldıktan devletten kredi çekmedik... Tabi o zamanlar çocuklar ufaktı, zorlandık zorlanmama mı gonu komşudan borç aldık ööle yaptık...”

Katılımcı 22; “ hayır hayır kendi imkanlarımla yaptım. Kredi alsaydım zaten köy yerine yapardım yani ayrı ev yapmazdım. Kendi yerime değil köy yerine yapardım 3-4 defa ev vedim mutahitlere...”

Katılımcı 23; “ben 13-15.000 kadar kredi aldım işte, 15.000 lere aldım...” şeklinde ifade etmiştir.

Verilen yanıtlara bakıldığında katılımcılardan, kredi alanların çoğunluğu öderken zorlanmadığını ifade etmiştir. Ancak *Katılımcı 20*; krediyi geri öderken zorlandığını ifade etmiştir. Ayrıca konutunu tarlasına yapan ve kredi almayan 2 katılımcı, konutlarını inşa ederken zorlandıklarını, komşularından borç aldıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların Ek Ücret Ödeyip Ödememe Durumu

Yeni köyde yaşayan katılımcılara yönelttiğimiz bir diğer soru “Yeni yapılan konutlar için ek ücret ödediniz mi?” olmuştur. Soru, katılımcıların yeni yapılan konutlar için ek bir ücret ödeyip ödemediklerini tespit etmek amacıyla yöneltilmiştir.

Katılımcı 18; “bağış bağış kimse para vemedi bu yirlere. Bu evlerin otuduğu yerin satı metrekaresi belli...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 21; ise “375 lira ödedim...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 23; “...yok yok para ödeyen yok ya para ödeyen yok sade mesela harç olarak ödedik, biz Bergama Ziraat Bankasına yatırdık.”

Katılımcılar yanıt olarak; yeni yapılan konutlar için 4’ü ek ücret ödediğini, 4’ü ödemediğini, yeni yapılacak yerleşim yeri için 5 kişinin tarlalarını bağışladığını ve bu alana yeni köy yerleşimi için konutların inşa edildiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların birkaçı konut yeri için harç ücreti olarak bir miktar para ödediğini, bunun dışında kendilerinin ek ücret ödemediklerini, diğerleri ise hiç ücret ödemediğini ifade etmişlerdir.

Yeni Köydeki Konutlar İçin Tahsis Edilen Yer

Yeni köydeki katılımcılara “yapılan yeni konutlar herhangi bir arsa üzerine mi yapıldı yoksa özel bir yer mi tahsis edildi” sorusu yöneltilmiş, soruyla; katılımcıların yapılan konutlar için özel bir alanın tahsis edilip edilmediği tespit edilmek istenmiştir.

Katılımcıların 6’sı 4-5 kişinin tarlalarını bağışladığını, bağışlanan tarlaların olduğu alana, yeni binaların inşa edildiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların 2’si ise konutlarını kendi tarlalarına yaptıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcı 16; “Şimdi orası benim kendime aitti, dedemin tarlasıydı, ben orayı bağış yaptım. 3 kişi biz bağış yaptık orayı hükümet parselledi evleri o şekilde oldu.” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 22; “Bağış yapılan tarlaların üzerine yapıldı. Ama ben tarlamın içine yaptım. 3-4 kere başvuru yaptım. Kredi verilmedi...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 23; “bu köydeki vatandaşlar köy taşınınsın diye orayı bağışta bulunmuş tarlalarını, 4-5 kişi oraya bağış yaptı...”

Katılımcıların çoğunluğu konut yerleri için birkaç kişinin tarlalarını bağışladığını ve o alana yeni yerleşim yeri için konutların inşa edildiğini ifade etmişlerdir. Bunun dışında

3 katılımcı, konutlarını kendi tarlaları içine yaptığını/yaptırıldığını; bu katılımcılardan 1 tanesi, krediden yararlanarak konutunu kendi tarlasına yaptırdığını, 2'si krediden yararlanmadan tarlasına yaptırdığını ifade etmişlerdir.

Yeni Köyde Yaşayan Katılımcıların Kullanıcı Memnuniyeti

Katılımcılara, “yeni yapılan konutlarla ilgili sorun yaşayıp yaşamadığı eski konutuna göre daha çok zorlandığı konuların olup olmadığı” sorulmuş. Soruyla; katılımcıların eski köydeki konutlarına göre, yeni yapılan konutlarından memnuniyet duymadıkları tespit edilmek istenmiştir. Soru, yeni köydeki katılımcılara yöneltilmiştir. Ayrıca yeni yapılan konutlar, eski köydeki konutlara göre kıyaslanmak istenmiştir.

Katılımcılar soruya, konutlarından memnun oldukları cevabını vermişler. Eski köydeki konutlarına göre, çok iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcılar genel olarak, konutlarını inşa ederken zorlanıp zorlanmadıklarını dile getirmemişlerdir. Ancak *Katılımcı 22*; konutunu yaparken kredi almadığı için zorlandığını ifade etmiştir.

Katılımcı 16; “tabi canım şuan çocuklar bile çok memnun valla benim gidesim bile gelmiyo...”

Katılımcı 18; “eyi olmamı gızım çok güzel bizim için iyi. Bizim eski evler pek mi iyi sanıpta sen. Burdada messela mekan dar neden dar bi ileşber kövünde mesela hinci adamın bi inegi var saman bağlaacak yeri var bunun neresine yapıpta odununu atacak buraa yaaa...”

Katılımcı 19; “burası iyi burası iyi şimdi bene göre suyu içinde elektiriği içinde burası iyi şimdi buraa altyapıda yapıldı kanalizasyonu da var evler çok güzel... Eski köydeki evde daş mı düşecek diye uyuyamıyosun satı görmüşünüzdür evler hep çatlak...” şeklinde cevap vermiştir.

Katılımcı 21; “ev tarlamızın içinde burda ıratımız yerinde kendi köpeemiz kendimize öriy bizim onun için burası iyi geliy bize... yok zor olduğu yok her iki köyde yaşamak zor olmuyo bize, taranın aygıtı orda duruyo buranın ki de burda duruyo...” şeklinde ifade etmişlerdir.

Katılımcıların verdiği yanıtlara göre; konutlarından memnuniyet duydukları ve diğer köydeki evlerine göre, yeni köydeki konutlarının oldukça konforlu ve rahat ettikleri

mekanlar olduğu öngörülmektedir. Bunun dışında 2 katılımcı her iki köydede yaşadığını, kendileri için zor olmadığını, gayet memnun olduklarını ifade etmişlerdir. *Katılımcı 16*; konutunun sadece koku yaptığını, bunun dışında yeni köydeki konutundan gayet memnun olduğunu ifade etmiş, *Katılımcı 18*; konutunun bahçesinde eşya koyacak yer sorununu dile getirmiştir. Bu konuda yeni köydeki konutların genel olarak kullanıcılarına memnuniyet verdiğini söylememiz mümkündür.

3.4.4. Yer Değiştirme/ Değiştirememe Süreci

Köyde yapılmaya çalışılan yer değiştirme işleminin neden tamamlanamadığını, tespit etmek amacıyla katılımcılara, “yer değiştirme/değiştirememe süreci” adı altında; eski köyde yaşayan 15 kişiye 5 soru, yeni köyde yaşayan 8 kişiye 6 soru yöneltilmiştir. Sorular ile, katılımcıların yer değiştirme hakkındaki düşünceleri ve bilgileri dahilinde, köyün neden tamamlanamadığı tespit edilmek istenmiştir.

3.4.4.1. Katılımcılara Sağlanan Olanakların Yeterliliği

Eski köyde yaşayan katılımcılara “Projede köy sakinlerine sunulan olanakların yeterli ve yetersiz olması gibi durumlar, yeni köye taşınmanıza engel oldu mu?” şeklinde soru yöneltilmiştir. Soruyla; verilen kredi miktarının yeterli olup olmadığı, köy sakinlerinin yeni köye taşınmasında kendilerine yeterli olanakların sağlanıp sağlanmadığı, eğer konut yaptıramadıysa, hangi nedenlerden dolayı yeni köyde konutunu yaptıramadığını tespit etmek amaçlanmıştır.

Katılımcıların çoğunluğu; kredi çıkmadığı için yeni köyde konutlarını yaptıramayanların da olduğunu; ayrıca bazı katılımcıların krediyi ödeme güçlüğüne neden olur diye almadıklarını dile getirmişlerdir.

Katılımcı 1; “bize verilmedi biz alamadık alsaadık evi yaptıracadık yook almadık vemediler ki bize yav yaptıramayanlara verilmedi yaptıranlara vediler, krediyi başlattırıp yaptıranlara verildi. Ben beş sefer verdim evi gızımız... Devlet ödenek çıkattırmadı nası yaptıran ben evi 50-60 milyara. Bi de ev devletin planı altında yapılacak rastgele kendine göre yaptıramazsın ki devletin gözetiminde evi gelip kontrol edicekler evi şu kadar demir gonacak bu kadar

çimento öyle yapılacak dediler bize yaptıramayız unu... sonradan da vemediler bize parayı ne olduysa oldu garıştırdılar işi vemediler galdı köv bu sefer mühendisde geldi tutanak tuttu adam 40 gün içinde yaptırırsanız yaptırırsınız yaptırılmazsanız kendiliğinden iptal olacaktır diye tutanak tutturdu muhtarada bi mühürletti ondan soğra çekti gitti kapandı...”

Katılımcı 2; “ben de gazdırdım burda temellerini kredi çıkmadı. Kredi çıkmayınca bıraağıvıdık...”

Katılımcı 3; “her imkanlar elverişliydi her imkan o şartlarda eyiydi ama bi sebep oldu ne olduysa olmadı işte kredi çıktı herkese kredi çıktı ama mutahitlerden olan bişey bu mutahitler geldi mesela sene 3 ev yaptı bıraktı gitti sonra bıraktı gitti eee sonra komşular arkadaşlar ev yaptıramadı eee ondan sonra geldi evi niye yaptırmıyosun eee ben yapamıyom ki evi normal ustayı kabul etmiyolar ille plan proje üzerinde ben yapamıyom ki...”

Katılımcı 6; “adam krediyi veripbaa emme iş yapıldıktan sonra veriyo o zamanda neylen alacak adam...”

Katılımcı 5; “gızımız ödenekler yükseldi ödenek yükselince okula çocuk gidecek gızanları okutacak gelip gitmeye imkan yok aşam sabah araba bi gün geliyo bi hava bozuldu mu sona bi gün gelemiy...”

Katılımcı 14; “para verildi para, kredi verildi 25 senede ödeneceedi sona öteki gelende 4 sene dedi afat işlerinden gelen mühendis...”

Katılımcılar; kredinin özellikle su basmanı attırıldıktan sonra verildiği için zorlandıklarını ve krediyi alamadıklarını, aynı şekilde inşa sürecinde kredi için katılımcıların bazıları 3-4 kez, bazıların 5 kez konut için başvuru yaptığını, ancak bir türlü kredilerin çıkmadığını ve kredilerin (ödeneklerin) sürekli arttığını ifade etmişlerdir. Yani projenin başladığı ilk yıllarda verilen kredilere göre, sonraki yıllarda verilen kredilerin sürekli yükseldiğini, bu nedenle katılımcılar geri ödeyememe korkusuyla, kredi almadıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca katılımcılar, hayvancılık ve tütünden çok fazla gelir elde edemedikleri için, konut yaptıracak finansal destek bulamadıklarını da sıkça dile getirmişlerdir.

Bazı katılımcılar; köylülerin birbirine bu konuda destek olmadığını, akşam yaptırmak istediğini, sabah vazgeçtiğini dile getirmişlerdir. Ayrıca katılımcıların büyük bir çoğunluğu; köyde çalışma şartlarının zorluğundan dolayı, çalışmaların çok fazla yürütülemediğini, özellikle o dönemde yollarda asfalt olmadığı için işlerin geri kaldığını, bu

nedenlede mütahitlerin daha fazla konut inşa ettiremediğini dile getirmişlerdir. Bunun dışında vade süresinin projenin başlangıcında 25 yıl iken, sonrasında vade süresinin 4-5 yıla düşürülmesi katılımcıların konutlarını yaptırmaktan vazgeçmesine neden olmuştur.

3.4.4.2. Kendi İmkanlarıyla Konut Yapanların Durumu

Yeni köyde yaşayan katılımcılara “maddi durumu yeterli olmayıp afet riskinden dolayı kendi imkanlarıyla konut yapanların olup olmadığı ve ne gibi zorluklar yaşadığı” sorulmuş. Soruyla; maddi durumu yeterli olmayan kişilerin yeni köyde konut yaptırap yaptırmadığını, bu şekilde konut yaptıran kişilerin katılımcıların gözlemlerine göre ne kadar zorlandıkları, ne gibi sıkıntı çektikleri verdikleri yanıtlara göre değerlendirilmiştir.

Katılımcı 16; köyde hemen hemen herkesin kredi aldığını, *Katılımcı 17*; bu köydeki en düşük krediyi kendisinin aldığını ifade etmiştir. *Katılımcı 18* soruyu yanıtsız bırakırken, *Katılımcı 19*; konutunu devraldığı için tam bilmediğini ve burda birkaç kişinin tarlalarına konut yaptırdığını ifade etmiştir. *Katılımcı 20*'de, maddi durumu yetersiz olduğu için, yaptıramayanların olduğunu ve insanların zorlandığını ifade etmiştir.

Bu konuda *Katılımcı 21*; “kredi almadık gonum gonşudan aldık devletten çekmedik... O zaman çocuklarım da küçüktü zorlandık emme gatlandık gonum gonşudan aldık, şurdan burdan aldık, şununu bununu ihtiyaçlarını aldık evin...”

Katılımcı 22; “ben kredi almadım kredi alsaydım köy yerine yapardım yani evimi tarla evi yapmazdım, yani bize sıra gelmedi ilk önce başladı mesela sene başladı, senin evi yaptı benim eve gelince bıraktı gitti. Yeri bile gazılık hazır yani su basmanı attırsan attırabilisin gepçeylen gazdılar hazırladılar sonra ne olduysa bi garışıklık oldu kaldı...” şeklinde ifade etmiştir.

Katılımcı 23; “Evet oldu. Tarlasının içinde olanlar var orda tarlasının içine yaptırdı oraa biz ceraan da çektirdik ceraan su verildi orda oturuyo adam...”

Katılımcılar kendi imkanıyla konut yapanların olduğunu ve bu kişilerin konutlarını kendi tarlalarına yaptıklarını ifade etmişlerdir. *Katılımcı 23*; bu şekilde konut yaptıranlara, elektrik ve suyun bağlatıldığını ifade etmiştir. Katılımcılar soruya kredi almadan konut yaptıranların çok az olduğunu, bu şekilde konutlarını yapanların zorlandığını dile

getirmişlerdir. Ayrıca bu şekilde konut yaptıran *Katılımcı 21* ve *22* konutlarını yaparken zorlandıklarını, komşularından, akrabalarından borç aldıklarını ifade etmişlerdir. Bu 2 katılımcı, her iki köyde de konutu olduğu için yılın birkaç ayını yeni köyde geçirdiğini, kış aylarında da eski köyde yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

3.4.4.3. Eski Köydekilere Göre Taşınamama Nedenleri

Eski köyde yaşayan katılımcılara, “yaşadıkları bu köyün yeni köye göre oldukça zor yaşam koşullarına sahip olması ve oldukça dar bir alana sıkışmış konutlar olmasına rağmen niçin taşınmadıkları” sorulmuş. Soruyla; eski köyde yaşayan katılımcıların yaşam koşulları çok iyi olmamasına rağmen, neden halen eski köyde yaşadıkları ve yeni köye niye taşınmadıklarını tespit etmek istenmiştir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu kendilerine kredi çıkmadığını, kredinin konutlar için su basmanı atırılıp daha sonra verildiğini, maddi olanaklarının konut yaptırmak için yetersiz olduğundan dolayı taşınamadıklarını ifade etmişlerdir.

Katılımcı 2; “mutahit 5-10 bina yaptı oraa yarım bıraktı... kreedı çıkmaağınca yaptıramadık arsalar orda duruyoo...”

Katılımcı 10; “düşündük emme bütçe... fırsat olmadı millet daşınamadı parasızlıktan bütçe bahalı geldi...”

Katılımcı 14; “devlet bize kredi vereen dedi köy hizmetlerinden 25 senelik, 25 senede ödeneceedi... On ton demir gideceek deyipbaa. Sonra insanlar bıraağıvıdı. Su basamağını kendimiz atacaaz ondan sonra kredi veriliyordu... parasızlıktan olmadı para ossa çıkılacaadı 5 milyarlık su basamaanı atıyosun gelip mühendis bakıyo ondan sonra veriliyo para, kredi çıkarılıyo...”

Katılımcıların 5’i krediye başvurduğunu kendilerine kredi çıkmadığı için, konut yaptıramadıklarını ve maddi olanaklarının yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Katılımcıların 2’si, her iki köyde de konutu olduğunu, ikisinde de yaşadıklarını dile getirmiştir. Katılımcıların 1 tanesi kredilerin çok yüksek olduğunu, “geri ödeyemem” diye kredi almadığını, onun yerine Göçbeyli’den konut aldığını ifade etmiştir.

Katılımcı 12; insanların birbirine destek olmak istemediğini dile getirmiş ve şu şekilde soruya cevap vermiştir:

“toprak kayma ihtimali var emme yerin yurdun burda napacan bu gış gününde nere gidecek adam... Dam gibi bir odalı bir ev normalde depo olarak kullanılan bir yeri biz ev olarak kullanıyoz...” şeklinde ifade etmiştir.

Eski köydeki katılımcılar; maddi yetersizlikler, kredini çıkmaması, ayrıca kredinin su basmanı atanlara verilmesinden dolayı, bu süreçte konut yapma ihtimali olan kişilerinde vazgeçmesine neden olduğunu ifade etmişlerdir. Bu durum eski köyde yaşayanlar açısından oldukça zorlayıcı bir süreç olmuş; konutunun inşasına başlayan, ancak tamamlayamayan köy sakinlerinin, eski köyde yaşamaya devam etmelerine, yeni köye taşınamamalarına ve yeni köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasına neden olmuştur. Köyün bir kısmının yeni köyde, geri kalan büyük bir kısmının da eski köyde yaşaması, köye hizmet gelmemesine ve bazı hizmetlerden eksik yararlanmalarına sebep olmuştur.

Ayrıca köyün taşınamaması, eski köyde yaşayanların rahat bir şekilde su kullanmalarına da engel olmuştur. Su ihtiyacı halen biri köyün girişinde, diğeri de ortasında olmak üzere 2 çeşmeden sağlanmaktadır. Katılımcılar kullanacakları suyu elle yada eşekle, plastik bidonlar ile taşıdıklarını, eski köyde şebeke suyunun bulunmadığını ve yazları çeşmelerden biri kurduğu için onu da kullanamadıklarını ifade etmişlerdir. Eski köydeki katılımcıların hemen hepsi durumdan oldukça dertli olduklarını, görüşmeler esnasında sıkça dile getirmişlerdir.

3.4.4.4. Yeni Köyde Konutu Olanların Taşınamama Nedenleri

Yeni köyde yaşayan katılımcılara “eski köyde yaşayanların, yeni köyde evi olmasına rağmen niçin yeni köye taşınmadığı” sorulmuştur. Soruyla; eski köy sakinlerinden yeni köyde konut yaptıranların, niçin konutuna taşınmadığını ve eski köyde yaşamaya devam ettiği, yeni köyde yaşayan katılımcıların bakış açısıyla anlatılmak istenmiştir. Bu konuda verilen yanıtlar ise;

Katılımcı 16; “valla bilmiyom ki insanlar buraa alışamadı yanda bi odanın içinde 5 kişi yatıyo adam dekmeliyo üstünden orda yatıyo burda ayrı ayrı odalarda yatamıyo işte ben anlamıyom o konuda...” ifade etmiştir.

Katılımcı 17; “Çocuk okutacan diye köyden gitti. Gitti vardı gızan okutacan diye...”

Katılımcı 18; “şimdi bizim ordaki vatandaş buraa gelecek ev yapılsa yani para başka şeyeedecez diye başka parada vemediler. Sonarıda bu köve kaç denesi yapacaan dedi işte kaç danası ev vedi kaç dana insan vedi yalnız gelip yapmadılar para ucuz geldi anlayırımın devletin vedii para. Mutahitler buraa geldi gardeş ne yapalım eee sen de para veremecen yaptıramadılar...”

Katılımcı 20; “milletin elinde avcunda para yoktu ondan daşınamadı, hani yapılmayınca ööle duruyo. Oraya yapanda ödeyemedi uda ööle duruyo hinci doğrusunu gonusalım unlar yaptıramamış yaptıranda ödeyememiş...”

Katılımcı 21; “3-4 oğlanı olanlar yaptırdıydı oğlanlarda işe gitti galdı. Eski köyde millet... imkanı olmadığı için köylüde yaptıramadı, hani imkanı olan var olamayan var hana anladığın onun için yaptıramadılar gızım. Hana hala taha ödeyemedi abamgil. Şeyide hasta oluvıdı, gocasıda hala bak taha evi ödeyemediler. Nası yaptırısın ötente güvensinde... Şu yanda mesela Kasım kendisi öldü oğlanlarına 2 oğluna ev yaptırdıydı birini gayıncısına verivıdı hadi sen öde parasını devlete eee biri galdı evinin, ödeemeence nere ev yaptıracan...”

Katılımcı 22; “Hiç durmadılar. Köyde duran 3-4 kişi var işte yaptırarlarda durmadı girmede ki adam... Köylüler elektrik yok su bağlantıları olmadı diye kimse şey yapmadı...”

Katılımcıların 2'si köylülerin, yeni köye alışamadıkları için taşınmadığını, bazı köy sakinleri ise konutlarda elektrik, su yok diye taşınmaktan vazgeçmişlerdir. Birkaç katılımcı da, çocukları büyüdüğü için çocuklarını okutmak amacıyla gittiğini ifade etmiştir. Diğer katılımcılar ise; köyde iş imkanlarının kısıtlı olmasından dolayı, köydeki gençlerin başka yerlere iş bulmak ve çalışmak amacıyla gittiklerini, bazılarının da Göçbeyli'ye ya da Bergama'ya taşındığını, bu nedenle de konutlarını yaptırmalarına rağmen buraya gelemediklerini dile getirmişlerdir.

3.4.4.5. Yeni Köyün Boşalması İhtimaline Karşı Katılımcıların Görüşleri

Yeni köyde yaşayan katılımcıların, köyde yaşayan kişilerin köyden gitmesi durumunda, nasıl bir tepki vereceğini öğrenmek için “Birçok kişi eski köyde ikamet ediyor, yeni köyde ikamet edenlerin sayısı çok az, sizce bu durumun nedeni ne? Ayrıca köyün az

nüfusa sahip olması sizi gelecekte onlarında köyü terk edeceği düşüncesini aklınıza getiriyor mu?” sorusu yöneltilmiştir. Soruyla; yeni köyde yaşayanların sayısının az olduğu için, ileride onlarında herhangi bir nedenle köyden gitme ihtimalinin olup olmadığı, eğer giderlerse böyle bir duruma nasıl tepki verecekleri öğrenmek istenmiştir.

Bu konuda *Katılımcı 16*; “yok yok ben burda hepsi milletin gitse tek başıma gine durarım o konuda sıkıntı yok...”

Katılımcı 17; “bullarda gari kimse galmadı, gızan okutacan diye gidenler oldu...”

Katılımcı 20; “Anaam boş galır mı bu köv madenciler hep buraa gelipbaa taha gızım buraa yeni 250 ağaç zeytin diktik o gadan goca dal var ben gelmesem torun gelir gelen olmamı gızım buraa sabaha gadan taksi çekilipbaa...” şeklinde ifade etmişlerdir.

Katılımcı 23; “öyle bi durum olursa bizde o zaman ya buraya geliriz ya da başka yere çeker gideriz galır o zaman burası...”

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu, köylülerin köyü terk edeceği düşüncesinde değildirler. Köyde, tarlalarının ve bölgede zeytin ağaçlarının olduğunu, ayrıca köylülerin konutlarını bırakabileceğini düşünmediklerini ifade etmişlerdir. Bunun yanında tam aksini düşünen diğer katılımcılar, böyle bir durumun gerçekleşmesi halinde; eski köye taşınabileceklerini yada başka yerlere gidebileceklerini ifade etmişlerdir. Ancak şuan için köyden taşınmayı ve köyü terketmeyi düşünmediklerini ifade etmişlerdir.

3.4.4.6. Yeni Köydeki Katılımcıların Afet Riskli Alanda Yaşam Hakkında Düşünceleri

Yeni köydeki katılımcılara, “köyün birçok sakininin hala afet riskli alanda yaşaması ve projenin tamamlanamaması hakkında düşünceleriniz neler” sorusu yöneltilmiştir. Soruyla katılımcıların; söz konusu afet riski ve taş düşme ihtimaline rağmen, neden eski köyü terkedip, yeni köye taşınmadıkları ve köyün tamamlanamaması hakkında neler düşündüklerini öğrenmek amaçlanmıştır.

Katılımcıların 2’si halkın gelmek istemediğini aralarında birlik olmadığını dile getirmiş, 2 katılımcı insanların o zaman için maddi sıkıntılarından dolayı, konutunu yaptıramadığını ve halen orada yaşadığını dile getirmiştir.

Bu konuda *Katılımcı 20*; eski köyde yaşayanların yaptıramadığını, yeni köyde yaşayanların da kredileri ödeyemediğini şu şekilde ifade etmiştir:

“unlar yapamamış yaptıranda ödeyememiş... Bunlar işte guvvat bulup yaptıramayıpbaa, burdakinlerde ödeyemeyipbaa ööle durup duru” şeklinde cevap vermiş.

Katılımcı 22; “Her imkanlar vardı herkese kredi çıktı. Mutahitler geldi gitti. Normal ustayı gabul etmedi birçok kişi evi bu yüzden yapamadı. Binanın yapım şartları sorun yaşattı. Binaların yapım şartı ağır geldi...”

Katılımcı 23; “Vatandaşların bi boyunun parasızlığından dolayı yazılamadılar şimdi doğru konuşalım aşam abi adam onaylıyoo abi evrağı sabalada geliyo beni sil diyo köylü vatandaş bide mutahite ihaleye verdik mutahit ordan çıkan krediden kredi az geldi ilave para istedi bizden bizde o parayı veremeyiz diyince işi yarım bıraktı gitti mutahit... 2012’de kredi durduruldu o yüzden yapılamadı. Düzenli bi çalışma yapılmadı mutahitlerden de kaynaklandı mesela devletten devlet bize krediyi verdi ama evi yap diyo ondan sonra vereceen krediyi diyoo mutahitte arada biraz para istiyoo yani mesela su basmanını atmış adam bitakım ödemek istiyoo eee adam demir alıyo çimento alıyo ee siz diyo birez de evinize kendiniz destek edin diyo mesela bize yaptırın diyo...”

Verilen yanıtlar incelendiğinde katılımcılar; köy halkının maddi durumunun yetersizliği, krediyi aldığı anda ödeyemeyeceği korkusu ve halkın birbirine destek olmamasından dolayı, taşınılamadığını ifade etmişlerdir. Ayrıca *Katılımcı 23*’ünde ifade ettiği gibi verilen kredinin ve çalışmaların takip edilmemesi, düzenli çalışmaların yapılmaması, köyün taşınma sürecinin tamamlanamamasına neden olmuştur. Tarlasına konut yaptırmak isteyenler içinde, plan ve proje şartı koşularak kredilerin verildiği, bu nedenle kredi alamayanların oldukça fazla olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcı 23; 2012’den itibaren artık kredi verilmediği için, şu anda konut inşaatı olmadığını ifade etmiştir. Bu konuda katılımcıların, akşam yaptırmak için dilekçe verdiğini sabah vazgeçtiğini ifade etmiştir. Bunun dışında mütahitin konutların inşası sırasında, bütçesinin kısıtlı olması ve kredilerin az olması nedeniyle, eksik olan kısmı konutunu inşa ettirmeye başlayanlardan istemiştir. Köylülerde bu duruma razı olmadığı için, köyün yapımında sorun yaşanmaya başlanmış ve söz konusu durumdan dolayı taşınma süreci yavaşlamıştır.

3.4.4.7. Eski Köydeki Katılımcılara Göre Köyün Taşınamama Nedenleri

Eski köyde yaşayan katılımcılara, hem kendi düşüncelerine, hem de köyün genel durumuna bakarak, köyün yeni köye niçin taşınmadığını tespit etmek amacıyla, “yaşadığınız bu köyün yeni yapılan köye taşınamamasının sizce en önemli nedeni ne” sorusu sorulmuş; köyün taşınamamasının katılımcılara göre en önemli sebepleri öğrenmek istenmiştir. Soruyla, köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasının nedenleri, eski köyde yaşayan katılımcıların bakış açısıyla değerlendirilmek istenmiş ve katılımcıların soruyu bu yönde cevaplandırmaları beklenmiştir.

Katılımcıların 10’dan fazlası, köy sakinlerinin maddi yetersizliklerinin olduğunu, fakirlikten, garibanlıktan yaptıramadığını, katılımcılardan 1 tanesi insanların birbirini desteklemediğinden, 1 taneside mütahitlerden dolayı tamamlanamadığını dile getirmiş, katılımcıların 3 tanesi de köyde çocuklarını okutanların olduğunu bu nedenle, güç yetirememe ve geri ödeyememe korkusu nedeniyle, krediyi alamadığını ifade etmiştir.

Katılımcı 3; “İnsanlara kredi çıktı ama mütahitler geldi ikişer üçer ev yaptı gitti. O günün şartlarında kimi suyu yok elektriği bahane etti. Bir şeyler sebep oldu bu nedenle olmadı. Sona gomşular arkadaşlar ev yaptıramadı eee niye yaptırmıyosun e ben yapamıyom ki evi bi normal ustayıda kabul etmiyular ille plan proje üzerinde belge üzerinde olcaamış... bayaa sebepler oldu ondan dolayı olmadı yani soğra yaptırmayacaanız mı dedi yaptırmacaz eee yapacak durum galmadı git gel git gel git gel sonra herkesten imza topladılar o günün şartlarında olmadı kimi suyu yok kimi elektrik yok kaynak yapamıyoz dedi...”

Katılımcı 4; “20 sene ödemeliydi millet ödeyemeyeceğini anlayınca yaptırmaktan vazgeçti. Bütçeler kısa geldi durumları iyi olsa yaparlardı belki ama kızan okutuyorlardı o yüzden yaptıramadılar...” şeklinde ifade etmiştir. Katılımcıların 3’ü, kredinin su basmanı attıranlara verildiğini, su basmanı attırmayanlara kredi verilmediğini dile getirmişlerdir.

Katılımcı 7; “İmkansızlıktan desen olur yav. Adam krediyi veripbaa emme iş yapıldıktan sonra veripbaa sonra demirini neylen alacak adam.”

Katılımcıların bazıları kredinin yüksek olduğunu alınca geri ödeyemezsem korkusu yaşadığı için almaktan vazgeçtiğini şu şekilde ifade etmişlerdir:

Katılımcı 10; “Çok para istediler edemedi millet eve yazıldı herkes. Yaptıraciiidi millet herkesin tapusu vardı iptal ettiler. Kimse yapılmadı galdı... Parası olan ev yaptırdı, olmayan

yaptıramadı. Yarısı yaptırdı yarısı yaptıramadı, köyün yarısı orda yarısı burada ne yapalım...”

Katılımcı 11; “Köyde yıllık 5 milyar parayla geçinen insanlar var köyde hani çoluğuna çocuğuna anca yetiriyor nası yapsın...”

Katılımcı 12; “oraya taşınılamamasının sebebi devlet değil millet. Birbirine destek olmadı köstek oldu millet birbirini ayarttı yapmayın diye yaparız evi diye galdı köv devlet desteği yaptı gene bu köve suyunu getti yolunu getti altyapısını yaptı bizim ağalar 4 direğin üzerine evi yaparız ya ne olacak dediklerinden olmadı.”

Verilen yanıtlara bakıldığında, katılımcılar çoğunlukla maddi imkanlarının yetersizliğinden dolayı, bu durumun taşınmalarına engel olduğu ve su basmanı attırmayanlara kredi verilmediği için yaptırma ihtimali olanlarında vazgeçtiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların birkaçı, insanların aralarında birlik olmadığından dolayı taşınılamadığını, bunun dışında mütahitlerin sürekli gelip gittiği ve ikişer üçer konutun ancak yapılabildiğini ifade etmiştir.

Katılımcılar köyün taşınırsaydı iyi olacağını, projenin tamamlanamadığı için köyün yarısının eski köyde, yarısının yeni köyde yaşadığını, köylerin dağılmasını istemediklerini sıkça dile getirmişlerdir. Köyün yapılsaydı güzel olacağını, en azından köye yardımların gelebileceğini ifade etmişlerdir. Köyde yaşayanların çok fazla gelir elde edemeyişi ve konut yaptırma olanaklarının olmayışı, yeni yapılan yerleşim yerine taşınamamalarına, onların halen eski köyde zor yaşam koşullarıyla uğraşmalarına neden olmaktadır.

3.4.4.8. Yeni Köydeki Katılımcılara Göre Köyün Taşınamama Nedenleri

Yeni köydeki katılımcılara “eski köyün yeni yapılan köye taşınma işleminin neden gerçekleşmediği” sorulmuştur. Soruyla katılımcıların; eski köyde yaşayanların yeni köye taşınamamasının nedenleri hakkında neler düşündüklerini tespit etmek amaçlanmıştır.

Katılımcı 16; insanların arasında birlik olmadığı için köyün taşınmadığını, *Katılımcı 22*; herkese kredi çıktığı halde mütahitler nedeniyle konutların tamamlanmadığını, binaların yapım şartlarının ağır geldiğini ifade etmiştir.

Katılımcı 23; kredinin takip edilmediğini ve kredinin su basmanını attırdıktan sonra verildiği için, köylülerin konutların temellerini atarken zorlandığını ve krediyi alamadığını, bu nedenle konut yaptıramadıklarını ifade etmiştir.

Yeni köyde yaşayan katılımcılar köyün taşınamamasının nedenini; 2'si, insanların arasında birlik olmadığından, 4'ü insanların maddi yetersizliklerinin olduğundan, 1'i mütahitlerden kaynaklandığından ve diğer katılımcı da projenin takip edilmediğinden dolayı sürecin düzgün ilerleyemediğini ifade etmiştir. Buradan hareketle, yapılan çalışmaların devamlılığının olmaması ve takip edilmemesinden dolayı proje tamamlanamamış, köyün taşınma işlemi tam olarak gerçekleşmemiştir.

3.4.4.9.Yeni Köydeki Katılımcıların Köyün Tamamlanamaması Hakkında Düşünceleri

Yeni köyde yaşayan katılımcıların köyün tamamlanamamasıyla, yer değiştirmenin gerçekleştirilememesi hakkında neler düşündüklerini anlamak amacıyla “bu projenin sonucu ve yer değiştirme sürecinin tamamlanamaması hakkında düşünceleriniz” sorusu yöneltilmiş, katılımcıların görüşlerine yer verilerek soru açıklanmıştır.

Katılımcıların 2'si soruya yapılsaydı güzel olurdu şeklinde cevap vermiş, 2'si mütahitlerden olmadığını, 1'i insanlardan dolayı olmadığını 1 kişide imkanlar kısıtlı olduğu için yapılamadığını ifade etmiştir.

Katılımcı 16; “yav halkta var bi sorun genelde 2-3 kişinin sorunundan galdı... Adamlar gelmek istemiy buraa hükümet arsayı vedii ben kendi talamı bak bağış yaptık hibaa ettik 150 ağaç zeytin varıdı hepsi gitti adam gelmiyi Allah Allah zorla mı getiriceen adamı gelmiyo...”

Katılımcı 18; “Mütahitler buraa geldi sözleşme yapalım diye adamlar. Sendede güç yok para veremecesin adama yaptıramadı, krediyi vermediler anladın yani verebilirlerse kredi, bizim köye gelecek adam çok abii...”

Katılımcı 19; “valla ni deyen ben şimdi parası olan gelecek para mı var ni geleceen. Herkes imkansızlıktan gelemiyoo, imkansızlık imkan yok adam valla imkanı yok imkanımız ossa ben taha saraylara çıkacaan...”

Katılımcı 23; “Bu köy yapılmış olsaydı çok güzel olacaktı. Yarın mesela burda bir heyelan olupta misal 2 komşu zarar görüp acı çekmeceseni, Allah korusun şuradan bu kış daş düşse,

belki birinin evinin içine girse. Belki birini öldürecek, birimizin gözyaşı akacak tabi Allah büyük tek öyle bir şey olmasında bu evler satı hep topraktan çamurdan, çamur yapımı...”

Katılımcılar köyün taşınma sürecinin tamamlanmasını istediklerini, köyün yer değiştirme sürecinin tamamlandığında daha fazla rahat edeceklerini, en azından köye yardımların gelebileceğini düşünmektedirler. Diğer köy sakinlerinin halen suyu olmayan ve kaya düşme riski bulunan eski köyde, çok zor şartlar altında yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bazı katılımcılar köyün taşınmamasında özellikle insanların birbirine destek olmamasının, köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasındaki en önemli neden olduğunu ifade etmişlerdir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Kentsel dönüşüm projeleri; kentsel alandaki yapıların dönüşümü ve iyileştirilmesi hedeflenerek, kent ve kentin çevresindeki alanlarda uygulanması, hızla büyüyen kentlerin yarattığı sorunlara, hızlıca müdahale edilmesi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir. Ancak kırsal alandaki yerleşimlerin konut sorunlarının, kentsel dönüşüm uygulamaları kapsamında ele alınmaması; bu konutların, planlama ve yapım aşamasında sınırlı ve düşük seviyelerde kalmasına, kırsal yerleşimlerdeki konutların kullanışlı olarak inşa edilememesine, Muratlar Köyü örneğinde olduğu gibi tamamlanamayan köylere sebep olmaktadır.

Çalışmada katılımcılar; projenin yapıldığı tarihlerde maddi olanakların yetersiz olması, mütahtilerin tam olarak işi tamamlayamaması ve sürekli değişmesi, projenin takip edilmemesi gibi nedenlerden dolayı, köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamadığını ifade etmişlerdir. Köy sakinleri taşınmak istedikleri halde konutların yapımının durması ve yüksek miktarlardaki kredileri ödemede zorlanacaklarını düşündükleri için kredi alamamaları, köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasında etkili olmuştur. Özellikle projenin başlangıcında su basmanı atılması için 5.000 TL talep edilmesi, çoğunluğu yıllık 5.000-10.000 TL ile geçinen köy sakinlerini çok zorlamıştır. Bu nedenle de birçok kişi geri ödeyemeyeceği korkusuyla, riske girmemek için kredi almamış, eski köyde ikamet etmeye ve zorlayıcı şartlar altında yaşamaya devam etmiştir.

Özellikle Muratlar Köyü'ndeki söz konusu bu yer değiştirme sürecinin tamamlanamaması durumu "köy yerleşimlerindeki konut sorunlarının, kentsel dönüşüm alanlarındaki konut sorunlarına göre daha az ilgilenildiğinin" bir göstergesidir. Köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamamasına dair temel çıkarımlar Çizelge 4.1.'de sıralanmıştır. Tarımsal üretim ve hayvancılıkla geçinen bu yerleşim alanında; yolu, şebeke suyu dahi olmayan ve eşeklerle su taşıyan bir köyde gerçekleştirilemeyen köy taşıma süreci, şehirlerde gerçekleştirilen kentsel dönüşümün yenileme, sağlıklılaştırma ve canlandırma gibi uygulamalarına oldukça uzaktır.

Çizelge 4.1. Köyün yer değiştirme/değiştirmeme sürecinin tamamlanamamasındaki temel etkenler

Mekansal Etkenler	<ul style="list-style-type: none">• Eski köy ve eski köye ait konutlar yaşamaya elverişli değildir.• Yeni köyün inşasında, konut yerleri için tarla bağışı yapılmış, bu durum yeni konutların inşasına zemin oluşturmuştur.• Bağışlanan tarlalar parsellenerek, köy sakinlerine kurayla dağıtılmıştır.
Yasal Etkenler	<ul style="list-style-type: none">• Proje kapsamında köyde, 1982-85 yılları arasında heyelan ve kaya düşmesi riskleri görülmüş. Köy 1999 yılı ve sonrasında taşınmaya başlamıştır.• İlk konutların inşasında zorlanan mütahit projeyi bırakmış, sonrasında gelen mütahitlerde 1-2 tane konut inşaa edip gitmişlerdir.• Köydeki yer değiştirme işlemi 2510 sayılı İşkan Kanunu'na göre "kendi evini yapana yardım" sözleşmeleri kapsamında yapılmaya başlanmıştır.• Konutların yapılması için birçok farklı planın hazırlanması ve uygulamaların sürekli olmayışı projenin tamamlanamamasında etkili olmuştur.
Finansal Etkenler	<ul style="list-style-type: none">• Köy sakinlerinin maddi yetersizliklerden dolayı, projenin süreçlerine katılamadıkları, konutlarını tamamlayamadıkları, bu nedenle köyün yer değiştirme sürecinin tamamlanamadığı tespit edilmiştir.• Köy halkının konutlarını inşa edememesinde, köy sakinlerinin kredi alamaması temel etkendir.• Kredinin su basmanı attıranlara çıkması, diğer köy sakinlerinin konutlarını başlamadan bırakmalarına sebep olmuştur.• Konutların yapımında ve projenin her aşamasında ayrı ayrı kredi verilmesi ve su basmanı için 5000 TL istenmesi köy sakinleri için sorun oluşturmuştur.• Katılımcılara kredilerin kullandırılması ve geri ödenmesi sürecinde; vade süresinin ilk 5 yılı ödemesiz, geri kalan 20 yılı ödemeli, toplamda 25 yıl geri ödeme süresi verilmiştir.• Kredilerin vade süresinin her geçen yıl azalması ve özellikle projenin ilk 10 yılında 4-5.000 TL olarak verilen kredilerin, sonraki yıllarda 20-25.000 TL'ye yükselmesi katılımcıların kredi almalarına engel olmuştur.
Sosyal Etkenler	<ul style="list-style-type: none">• Katılımcılar kaya düşmelerinden rahatsızdırlar.• Eski köydeki katılımcılar, köyün şebeke suyunun olmaması ve altyapı yetersizliği nedeniyle, yeni yerleşim yerine taşınmasını istemektedirler.

Süreç içerisinde; katılımcılara ödeyebilecekleri miktarlarda kredi verilerek, kaya düşme riskiyle karşı karşıya olan ve her an korkuyla yaşayan bu insanlar için, konut yapımında kolaylıklar sağlanarak, projenin takibini yapabilecek kişilerle bu sorunun kolayca çözülebileceği düşünülmektedir. Böylelikle herhangi bir can ve mal kaybı yaşanmadan köy tamamlanıp diğer köye taşınarak en azından köy sakinlerinin rahat edebilecekleri güvenli, suyu, tuvaleti bulunan konutlarda ikamet etmeleri sağlanmalıdır.

Bu gibi projelerde, devlet veya özel sektör kurum ve kuruluşları, Muratlar Köyü örneğindeki gibi tamamlanamayan köy yada kırsal alanlarda devreye girerek, yer değiştirme işlemini tamamlamalı, yerleşim yerindeki halkı bu konuda desteklemelidir. Krediler, halkın geri ödeyebileceği, makul bir duruma getirilerek, yerleşim alanlarının inşası ve taşınma süreci tamamlanmalıdır. Gerektiğinde bu alanlarda uygulanması için, yasal düzenlemelere gidilmelidir. Projelerin uygulanması aşamasında, köy halkının katılımı da sağlanarak proje hızlıca bitirilmeli, köy sakinlerini mağdur etmeden, hem maddi kayıplara hemde zaman kaybına fırsat vermeden projeler bitirilmeli, buna benzer projelerde mağdur olan köy sakinleri bu yükten kurtarılmalıdır.

Özellikle afet riski taşıyan ve zarar görme potansiyeli yüksek olan köy yerleşimleri, bu konuda en fazla öncelik verilen alanlardan olmalıdır. Kentlerdeki dönüşüm projelerindeki gibi büyük kapsamlı uygulamalara göre, daha makul projelerle köylerdeki; köhneleşmiş, harabeleşmiş, yıkık, zarar görmüş veya kullanım ömrü dolmuş yapılar dönüştürülebilmelidir. Bu yapılar özellikle afet anında, verebileceği zararlardan dolayı risk taşımaktadır. Kentlerdeki afet riskli konutların planlanmasında, inşa edilmesinde ve kentsel dönüşüm projelerinde kullanılan iyileştirme, sağlamlştırma ve canlandırma uygulamalarına köylerde de gidilmeli ve bunun için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Köy konutlarında da kullanıcı memnuniyetinin sağlanması için, köylerde de kentsel dönüşüm projeleri uygulanmalıdır. Bu nedenle, büyük çaplı yapılamasa bile en azından köy halkının ihtiyaçlarını karşılayacak ve memnuniyet verecek ölçüde bu gibi uygulamalara gidilmelidir.

KAYNAKLAR

- [1] İnternet : Türk Dil Kurumu, 2019,
http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c7cf99ada0319.60662712
- [2] İnternet : T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2014,
“Açıklamalı Afet Yönetimi Terimleri Sözlüğü” 23, 128, 58,
https://bartin.afad.gov.tr/upload/Node/34041/files/Aciklamali_Afet_Yonetimi_Terimleri_Sozlugu.pdf
- [3] Japonya İşbirliği Kalkınma Ajansı, 2004, Türkiye’de Doğal Afetler Konulu Strateji Raporu, *JİCA, Ankara*, 28-29,
- [4] Ergünay, O., 2008, “Afet Yönetiminde Kurumsal Yapılanma ve Mevzuat Nedir? Nasıl Olmalıdır?”, *CHP İstanbul Deprem Sempozyumu*, İstanbul, 97-108,
- [5] Akdur, R., 2000, “Afetler ve Afetlerde Sağlık Hizmetleri”, *Türkiye Sorunlarına Çözüm Konferansı-3 21. yy da Türkiye*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1
- [6] İnternet : Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, 2015, Çölleşme/ Arazi Bozulumu ve Kuraklıkla Mücadele Terimler Sözlüğü,
<http://www.cem.gov.tr/erozyon/files/yayinlarimiz/CollesmeSozluk.pdf>
- [7] İnternet : 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun,
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6306-20120516.pdf>
- [8] Ergünay, O., 2009, “Doğal Afetler ve Sürdürülebilir Kalkınma”, *Deprem Sempozyumu*, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, 5
- [9] Kadioğlu, M., 2008, “Modern, Bütünleşik Afet Yönetimin Temel İlkeleri”, *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*, JİCA, 2, Ankara, 1-34
- [10] İnternet : Afet ve Acil Durum Yönetim Merkezi, 2019, “Doğal Afet Nedir ve Afetlerin Özellikleri”,
<http://www.icisleriafad.gov.tr/dogal-afet-nedir-ve-afetlerin-zellikleri>
(12.01.2019)
- [11] Daşkıran, F., 2016, “Kentsel Dönüşüm Sürecinde Deprem Riski Altında Gayrimenkul Değerlemesi: Denizli Örneği”, Doktora Tezi, *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Muğla, 101
- [12] Özcan, E., 2006, “Sel Olayı ve Türkiye”, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara, 26(1): 35-50
- [13] Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2017, “Meteorolojik Karakterli Doğal Afetler 2016 Yılı Değerlendirme Raporu”, *Meteorolojik Afetler Şube Müdürlüğü*, Ankara, 56
- [14] Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2015, “Bütünleşik Tehlike Haritalarının Hazırlanması Çıg Temel Kılavuzu” *AFAD*, Ankara, 21
- [15] Öztürk, K., 2002 “Heyelanlar ve Türkiye’ye Etkileri”, *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Ankara, 22(2), 35-50

- [16] Kadioğlu, M., 2008, "Sel, Heyelan ve ığ İçin Risk Yönetimi", *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri*, JİCA, 2, Ankara, 257
- [17] İnternet : T. C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı ölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, 2016, Heyelanlar
<http://www.cem.gov.tr/erozyon/Libraries/cemDocument/HEYELANLAR.sflb.ashx>
- [18] Taşpınar, M., 2015, "İhlara Vadisi(Aksaray) Boyunca Kaya Düşmelerinin Değerlendirilmesi", Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aksaray, 1
- [19] Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2015, "Bütünleşik Tehlike Haritalarının Hazırlanması Heyelan-Kaya Düşmesi Temel Kılavuz", AFAD, Ankara, 110
- [20] İnternet : AFAD, "Heyelan ve Kaya Düşmeleri", 20-21 <https://tabbdokuman.afad.gov.tr/uploads/tabbdokument/institution1/user1100/3.heyelan%20KAYA%20D%20C3%9C%20C5%9EMES%20C4%B0.docx>
- [21] Gökçe, O., Özden, Ş., Demir, A., 2008, "Türkiye’de Afetlerin Mekansal ve İstatistiksel Dağılımı Afet Bilgileri Envanteri", *Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü*, Ankara, 83
- [22] Akyel, R., 2007, "Afet Yönetim Sistemi: Türk Afet Yönetiminde Karşılaşılan Sorunların Tespit ve Çözümüne İlişkin Bir Araştırma", Doktora Tezi, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Adana, 100
- [23] Ergünay, O., 2011, "1999 Depremleri Afet Mevzuatını Nasıl Değiştirdi: Mevzuat Açısından Neredeyiz?", *1. Türkiye Deprem Mühendisliği ve Sismoloji Konferansı*, Ankara, 1-7
- [24] Aktel, M., 2010, "5902 Sayılı Yasa ile Türkiye’de Afet Yönetiminde Oluşan Değişim", *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27, 169-175
- [25] Uzunçibuk, L., 2005, "Yerleşim Yerlerinde Afet ve Risk Yönetimi", Doktora Tezi, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Ankara, 215-305
- [26] Tercan, B., 2018, "Türkiye’de Afet Politikaları ve Kentsel Dönüşüm", *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5): 102-120.
- [27] Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2018, "Türkiye’de Afet Yönetimi ve Doğa Kaynaklı Afet İstatistikleri", *AFAD, Ankara*, 8-30
- [28] 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu, 9/6/1958 sayı: 9931
- [29] 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, 15/5/1959, sayı: 10213
- [30] 4123 sayılı Tabi Afet Nedeniyle Meydana Gelen Hasar ve Tahribata İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesine Dair Kanun 23/7/1995, sayı: 22354
- [31] 4539 sayılı Doğal Afet Bölgelerinde Afetten Kaynaklanan Hukuki Uyuşmazlıkların Çözümüne ve Bazı İşlemlerin Kolaylaştırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabulü Hakkında Kanunu, 3/3/2000, sayı: 23982
- [32] 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Tarih: 17/6/2009 Sayı : 27261

- [33] Kepenek, E., Gençel, Z., 2016, “Türkiye’de Afet Zararlarını Azaltma Çalışmaları: Mevzuat Açısından Genel Bir Değerlendirme”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, Isparta, 1(1):48
- [34] 6305 sayılı Afet Sigortaları Kanunu, 9/5/2012, sayı:28296
- [35] 442 sayılı Köy Kanunu, 7/4/1924, Sayı : 68
- [36] 4373 sayılı Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanunu, 14/1/1943, Sayı: 5310
- [37] Afet Sebebiyle Hak Sahibi Olanların Tespiti Hakkındaki Yönetmelik, 28.08.1968 Sayısı: 12988
- [38] Afetlerin Genel Hayata Etkililiğine İlişkin Temel Kurallar Hakkında Yönetmelik, 21/09/1968, Sayı:13007
- [39] Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989, Devlet Planlama Teşkilatı, 100-202
- [40] 6831 sayılı Orman Kanununun 31, 32 ve 33’ncü Maddelerinin Uygulanmasına Dair Yönetmelik, 14/08/1987, Sayı: 19544
- [41] Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990 -1994, Devlet Planlama Teşkilatı, 300-320
- [42] 5543 sayılı İskan Kanunu, 26/09/2006, Sayı : 26301
- [43] Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2010, “Deprem Riskinin Araştırılarak Deprem Yönetiminde Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu”, *TBMM*, 549, Ankara,129
- [44] Görgülü, Z., 2009, “Kentsel Dönüşüm ve Ülkemiz”, *TMMOB İzmir Kent Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, İzmir, 767-779
- [45] İnternet : Türk Dil Kurumu, 2019,
http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5c7e4628acbbd1.20658082
- [46] İlkme, M., 2008, “Kentsel Dönüşüm Bursa Raporu”, *TMMOB Şehir Plancıları Odası Bursa Şubesi*, Bursa, 5
- [47] Dayıoğlu, O., 2006, “Kentsel Gelişimde Dönüşüm Projeleri: Süreç ve Aktörlerin Tanımlanması, Zeytinburnu Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul,18
- [48] Aydınlı, H. İ., Turan, H., 2012, “Kuramsal ve Yasal Çerçeve Türkiye’de Kentsel Dönüşüm”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28: 61-70
- [49] Şişman, A., Kibaroğlu, D., 2009, “Dünya’da ve Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Uygulamaları”, *TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası*, Samsun,
- [50] Kocamemi, G., N., 2006, “Kentsel Dönüşüm Süreci Kazlıçeşme Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, *Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul, 14
- [51] Çiçek, İ., 2014, “Kentsel Yenileme Alanlarının Sürdürülebilir Gelişim Modeli İle Değerlendirilmesi, Yeldeğirmeni Örneği” Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul, 14

- [52] Özden, P., P., 2001, “Kentsel Yenileme Uygulamalarında Yerel Yönetimlerin Rolü Üzerine Düşünceler ve İstanbul Örneği” *İ.Ü.Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 23-24
- [53] Acar, İ., 2014, “Kentsel Dönüşüm Çalışmayı Sonuç Raporu”, *İlbank ve ÇŞB Yayını*, 22
- [54] Özer, Y., E., Yönten, A., Yılmaz, F., 2013, “Afet Riski Taşıyan Bölgelerdeki Kentsel Dönüşüm Uygulamalarında Sosyo Beşeri Faktörlerin İncelenmesi Üzerine Bir Çalışma: Uzunere Toki Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği Örneği”, 8. *Kamu Yönetimi Sempozyumu*, Hatay,
- [55] Öngören, G., Çolak, İ., 2013, “Kentsel Dönüşüm Hukuku Kentsel Dönüşüm Rehberi”, *Öngören Hukuk Yayınları*, İstanbul, 21
- [56] Polat, S., Dostoğlu, N., 2007, “Kentsel Dönüşüm Kavramı Üzerine: Bursa’da Kükürtlü ve Mudanya Örnekleri” *Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 12(1): 63-64
- [57] Akkar, Z., M., 2006, “Kentsel Dönüşüm Üzerine Batı’daki Kavramlar, Tanımlar, Süreçler ve Türkiye”, *Planlama Dergisi*, Ankara, 36(2): 29-38
- [58] Kara, G., 2007, “Kentsel Dönüşüm Uygulamaları”, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 11. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Ankara,
- [59] Özden, P., P., 2006, “Türkiye’de Kentsel Dönüşümün Uygulanabilirliği Üzerine Düşünceler”, *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 215-230
- [60] Uzun, N., 2006, “Yeni Yasal Düzenlemeler ve Kentsel Dönüşüme Etkileri”, *Planlama Dergisi*, 2, Ankara, 49-52
- [61] Genç, F., N., 2008, “Türkiye’de Kentsel Dönüşüm: Mevzuat ve Uygulamaların Genel Görünümü”, *Yönetim ve Ekonomi*, Manisa, 15(1)
- [62] Ataöv, A., Osmay, S., 2007, “Türkiye’de Kentsel Dönüşüme Yöntemsel Bir Yaklaşım” *METU JFA*, 24 (2), 57-82.
- [63] Yenice, M.S., 2014, “Türkiye’nin Kentsel Dönüşüm Deneyiminin Tarihsel Analizi”, *BAÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 16(1): 76-88
- [64] Yavuzçehre, P., S., 2012, “Türkiye’de Kentsel Dönüşüm Gelişimi Hukuki Dayanakları ve Sorunları”, Sam, N., Sam, R., *Sosyo Kültürel Farklılık ve Alaşım Mekanları: Kent ve Kentler*, Bursa, 95-119
- [65] Korkut, A., Kiper, T., Topal, T., Ü., 2016, “Kentsel Dönüşüm ve Peyzaj Mimarlığının Kentsel Dönüşüm İçindeki Yeri”, 4. *Uluslararası Kentsel ve Çevresel Sorunlar Politikalar Kongresi*, İstanbul, 276
- [66] Uslu, G., Uzun, B., 2014, “Kentsel Dönüşüm Projelerinde Deprem Etkisi”, *Harita Teknolojileri Elektronik Dergisi*, 6 (2): 1-11
- [67] T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, 2009, “Afetlere Hazırlık ve Kentsel Risk Yönetimi Komisyonu”, *Kentleşme Şurası*, Ankara, 107
- [68] Yavaş, H., 2005, “Türkiye’de Doğal Afetlerin Merkez Yerel Açısından Yönetim Sorunları”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, İzmir, 7(3):293
- [69] Kaypak, Ş., 2010, “Kentsel Dönüşüm Faaliyetlerine Etik ve Sosyal Sorumluluk Temelli Bir Yaklaşım”, *Niğde Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 3(2): 84-105

- [70] Bilecen, T., 2016, “Yeni Afet Yasasında Hukuksal ve Demokratik Esneklik”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Eskişehir,15(3):145-158
- [71] 6306 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliği, 15/12/2012, Sayı: 28498
- [72] Acar, İ., 2015, “Kırsal Dönüşüm Çalıştayı Sonuç Raporu”, *ÇŞB ve İbank Yayınları*, Ankara, 11
- [73] Orhan, F., Gök, Y., 2016, “Baraj Yapımı Nedeniyle Yeri Değiştirilen Yerleşmelere Örnek: Oruçlu ve Zeytinlik Köyleri (Artvin)”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 21(35):131
- [74] Balcı, M., C., Alpaslan, N., 2016, “Siirt- Pervari-Çobanören Köyü Kuzeydoğusunda Meydana Gelen Kaya Düşmesinin Mühendislik Jeolojisi Kapsamında Değerlendirilmesi”, *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, Batman, 6(1): 225-239
- [75] Polat, A., Keskin, İ., Denizli, İ., 2016, “Kaya Düşmesi Önleme Yöntemlerine Bir Örnek: Çelik Bariyer Uygulaması (Gürün-Sarıca)”, *Uluslararası Doğal Afet ve Afet Yönetimi Sempozyumu (DAAYS'16)*, Karabük, 396
- [76] Polat, S., Güney, Y., 2013, “Bağbaşı Köyü’nde Kaya Düşmesi”, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1):207
- [77] Koday, Z., 2013, “Yeri Değiştirilen Köy Yerleşmelerine Örnek: Aşağı Çat, Yukarı Çat ve Taşağıl Köyleri” *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(1): 223-238
- [78] Kesici, Ö., Sönmez, M.,E., 2013, “30 Ocak 2010 Tepecik Köyü(Adıyaman) Heyelanı” *Doğu Coğrafya Dergisi*, 17(27): 207-232
- [79] Yiğittepe, A., G., 2013, “Yenice Bölgesindeki (Karabük) Kütle Hareketlerinin İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, *Bülent Ecevit Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, Zonguldak, iii
- [80] Sunkar, M., 2011, “Kayabeyli’nin (Baskil/Elazığ) Yer Değiştirmesinde Etkili Olan Doğal Olaylar”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 15(24): 237-253
- [81] Akbulut, G., 2011, “Türkiye’de Yer Değiştiren Yerleşmelere Bir Örnek: Arguvan İlçe Merkezi (Malatya)”, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24: 471-472
- [82] Gök,Y., Yazar, M., 2011, “Afetlere Maruz Kalan Yerleşmelerin Yer Değişiminde Karşılaşılan Sorunlara Bir Örnek: İspir Madenköprübaşı Beldesi Elmalı Mahallesi”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 26: 73-94
- [83] Gök, Y., Zaman, S., Altaş, N., T., 2007, “Aşkale Depremlerinden Sonra İnşa Edilen Konutların Sosyo-Ekonomik Yönden İncelenmesi”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12(18): 111
- [84] Kayıhan, K., Demirci, D., 2007, “Babadag İlçesi Gündoğdu Mahallesi Heyelan Afeti Uygulaması ve Yasal Süreç”, *TMMOB Afet Sempozyumu Bildiriler Kitabı*, Ankara, 405
- [85] Muşmal, H., 2006, “Beyşehir Kazası Kurucaova Köyü’nde Yaşanan 1906 ve 1932 Yılı Afetleri ve Afet Sonrasında Yapılanma Faaliyetleri”, *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*, 16: 69-90

- [86] Bilgin, A., Kara, V., 2005, "Isparta Yöresinde Yerleşim Alanları Seçimi Açısından Jeolojik Tehlikeler", *Antalya Yöresinin İnşaat Mühendisliği Sorunları Kongresi*, Isparta
- [87] Cürebal, İ., 2004, "Yer Değitiren Köylere Örnek: Kıratlı ve Bahçeli Köyleri", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, İstanbul, 12: 75-84
- [88] Özdemir, N., 2002 "Sinop İlinde Afetlerden Etkilenen Yerleşmeler" Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, i-x
- [89] Gök, Y., 2001, "Erzurum-Kars Depremi'nden (1983) Sonra Yeri Değitirilen Yerleşmeler", *Doğu Coğrafya Dergisi*, 7(5):145
- [90] Girgin, M., 1995, "Kütle Hareketleri Nedeniyle Yeri Değitirilen Yerleşmelere Bir Örnek: Gördes (Manisa)", *Doğu Coğrafya Dergisi*, 1(1):155
- [91] Diren, U., S., 2015, "Türkiye'de Kırsal Alanlarda Yapılan Afet Konutlarında Kullanıcı Memnuniyeti Araştırması: Ankara-Bala-Yeniyapançarsak Köyü Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana, i
- [92] Özdemir, A., 2005, "Afet Sonrasında Planlanan Kalıcı Konutların Mekansal ve Sosyo Ekonomik Bütünleşme Sorunları: Adapazarı Örneği", Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, i-ix
- [93] Acerer, S., 1999, "Afet Konutları Sorunu ve Deprem Örneğinde İncelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, i-xi
- [94] Giyik, C., 2017, "Van Depremi Örneğinde Afet Sonrası Iskan Politikaları", Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van, i-ix
- [95] Bedur, C., 2011, "Sürdürülebilir Yapı Tasarımının Sakarya-Ferizli İlçesi Afet Sonrası Kalıcı Konut Uygulamalarında İrdelenmesi", Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, xi-xii
- [96] Şen, S., C., 2009, "Erdemli (Mersin) İlçesinde Yağışlara Bağlı Olarak Gelişen Heyelanların İncelenmesi" Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana, i
- [97] Kutluca, A., K., 2001, "İzmir Yerleşik Alanı İçerisindeki Potansiyel Afet Alanları Örnek Çalışma Alanı: Heyelan Bölgeleri", Yüksek Lisans Tezi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, ix
- [98] Oyanik, M., 2015, "Afet Bilinci ve Kader İlişkisi: Gümüşhane Örneği", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gümüşhane, ix
- [99] Yıldırım, A., Şimşek, H., 2016, "Sosyal Bilimde Nitel Araştırma Yöntemleri", *Seçkin Yayıncılık*, Ankara, 41, 133, 239-240

EKLER

EK-1 Eski Köye Ait Görüşme Formu Örneği

KİŞİSEL BİLGİ SORULARI

1. Mesleğiniz nedir?
2. Eğitim durumunuz?
3. Hane halkı büyüklüğü sayısı nedir?
4. Gelir durumunuz nedir?
5. Hane halkı bireylerinin geçim kaynağı nedir?
6. Köyde mi yoksa köy dışında mı çalışıyorsunuz?

YAŞAM ALANI İLE İLGİLİ SORULAR

7. Konutunuzun tipi nedir?
8. Konutunuzu kendiniz mi edindiniz yoksa miras ya da diğer yollarla mı elinize geçti?
9. Sizce oturduğunuz evinizin iyi ve kötü yönleri neler?
10. Evinizin durumu nasıl? (oda sayısı, mutfak ve banyonun durumu, tuvaletin durumu varsa ahırların durumu)

KENTSEL DÖNÜŞÜME ETKİSİ OLAN SÜREÇ

11. Köydeki heyelan riski ilk kez ne zaman ortaya çıktı? Bu konuda bilginiz var mı?
12. Sizce riskli kaya grubunun köyün üzerine düşme ihtimali var mı?
13. Riskli durumun köye zarar verdiğine ve yeni bir köyün inşasının gerekli olacağı fikri nasıl gelişti? Bu konuda fikriniz.
14. Yeni köyün inşasına riskli alan tespitine nasıl ne zaman ve ne şekilde karar verildi ve bu konuda ilk tespitler yapılarak proje başlatıldı?
15. Riskli alanın tespiti sürecinde söz konusu köyde projenin öncesi ve sonrasında herhangi bir heyelan afeti gerçekleşmiş miydi ve söz konusu afetin verdiği herhangi bir can ve mal kaybı oldu mu?
16. Projeden haberdar mıydınız? Haberdarsanız katılım sağladınız mı?
17. Projenin sorumlularından işleyiş sürecinden haberiniz oldu mu?
18. Sizde projeden yararlanarak yeni köyde ev sahibi oldunuz mu?

YER DEĞİŞTİRME DEĞİŞTİREMEME SÜRECİ

19. Eski köyde ikamet etmek sizi afet riski açısından korkutmuyor mu?
20. Yaşadığınız bu köyün yeni yapılan köye taşınamamasının sizce en önemli nedeni ne?
21. Projede köy sakinlerine sunulan olanakların yeterli ve yetersiz olması gibi durumlar yeni köye taşınmanıza engel oldu mu?
22. Eski köy yeni köye göre oldukça zor yaşam koşullarına sahip ve köydeki evler oldukça dar bir alanda sıkışmış şekilde buna rağmen neden yeni köye taşınmadınız?
23. Size göre bu köyün yeni köye taşınamamasının sebebi ne?

EK-2 Yeni Köye Ait Görüşme Formu Örneği

KİŞİSEL BİLGİ SORULARI

1. Mesleğiniz nedir?
2. Eğitim durumunuz?
3. Hane halkı büyüklüğü sayısı nedir?
4. Gelir durumunuz nedir?
5. Hane halkı bireylerinin geçim kaynağı nedir?
6. Köyde mi yoksa köy dışında mı çalışıyorsunuz?

YAŞAM ALANI İLE İLGİLİ SORULAR

7. Konutunuzun tipi nedir?
8. Konutunuzu kendiniz mi edindiniz yoksa miras ya da diğer yollarla mı elinize geçti?
9. Sizce oturduğunuz evinizin iyi ve kötü yönleri neler?
10. Evinizin durumu nasıl? (oda sayısı, mutfak ve banyonun durumu, tuvaletin durumu varsa ahırların durumu)

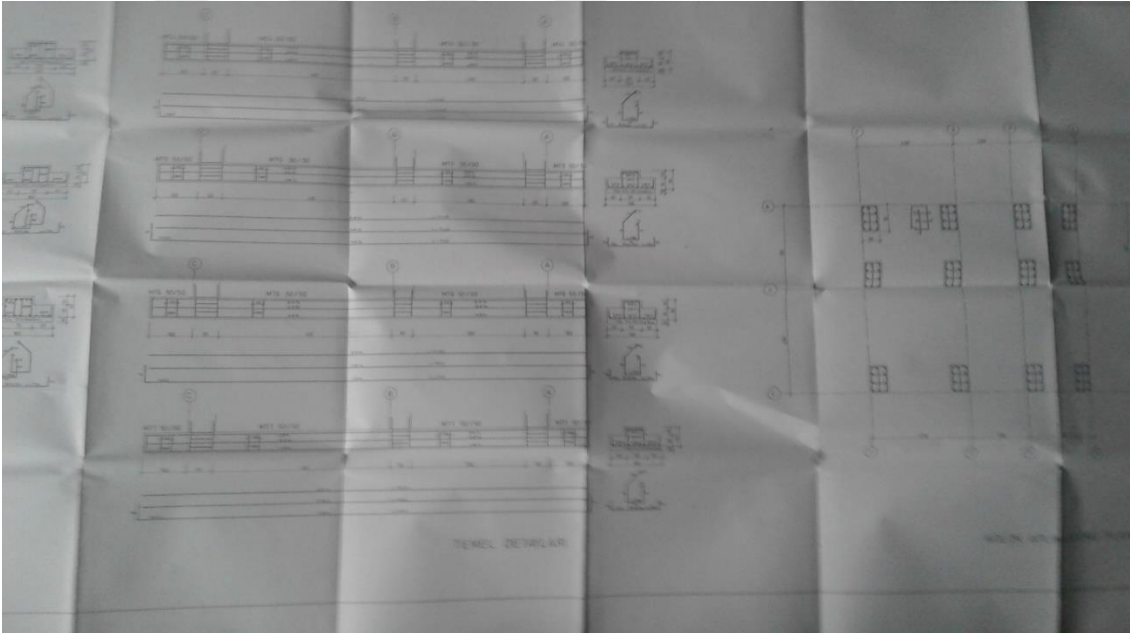
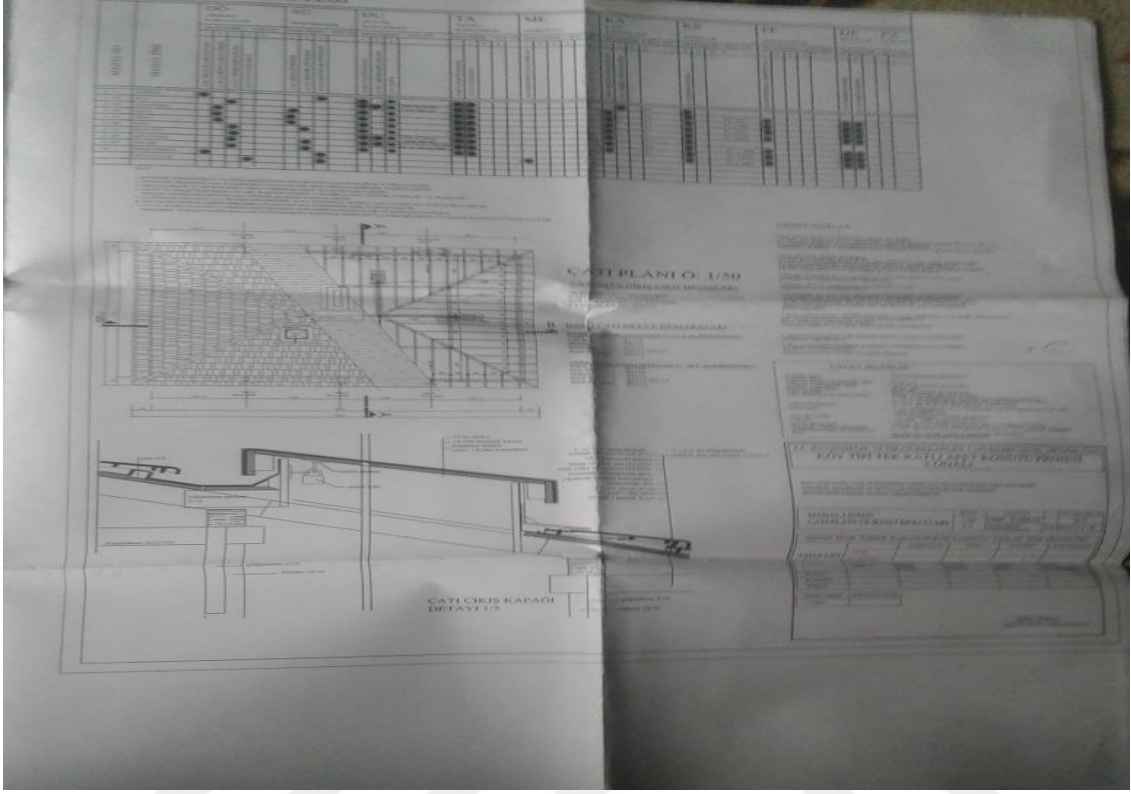
KENTSEL DÖNÜŞÜME ETKİSİ OLAN SÜREÇ

11. Köydeki afet riskli durum ne zaman ortaya çıktı?
12. Riskli durumun köylüler için risk oluşturduğuna ve yeni bir köy yapılarak taşınması gerektiğine nasıl karar verildi? Bu konuda bilginiz.
13. Proje süreci ve riskli alan tespiti nasıl başladı? Bu konuda köylüler tarafından herhangi bir merkezi ya da yerel yönetim birimine başvuru yapıldı mı?
14. Projenin başlaması ve projeden yararlanmak isteyenler için ne gibi olanaklar sağladı? (Kredi ya da yardım gibi)
15. Verilen miktar ev yapmak isteyenler için yeterli miydi? Bu konuda yetkililerle görüştünüz mü?
16. Evinizi yaparken kredi ya da yardım aldınız mı?(Aldıysanız miktarı) Sonrasında ödeme ne gibi zorluk ve kolaylıklar yaşadınız?
17. Yeni yapılan evler için ek ücret ödediniz mi?
18. Yapılan yeni evler herhangi bir arsa üzerine mi yapıldı yoksa özel bir yer mi tahsis edildi?
19. Yeni yapılan evlerle ilgili farklı sorunlar yaşadınız mı yani eski evinize göre daha çok zorlandığınız konular oldu mu?
20. Proje ne zaman başladı ne zaman bitti?

YER DEĞİŞTİRME DEĞİŞTİREMEME SÜRECİ

21. Yeni köye yerleşme sürecinde maddi durumu yeterli olmayıp afet riskinden dolayı kendi imkanlarıyla ev yapanlar oldu mu? Bu kişiler ne gibi zorluklar yaşadı? Bu konuda fikriniz.
22. Niçin eski köyde yaşayanlar yeni köyde evi olmasına rağmen yeni köye taşınmadı?
23. Sizce söz konusu olan eski köyün yeni yapılan köye taşınma işlemi neden gerçekleşmedi?
24. Köyün birçok sakininin hala afet riskli alanda yaşamasında ve projenin tamamlanamaması hakkında düşünceleriniz neler?
25. Birçok kişi eski köyde ikamet ediyor yeni köyde ikamet edenlerin sayısı çok az sizce bu durumun nedeni ne? Ayrıca köyün az nüfusa sahip olması sizi gelecekte onlarında köyü terk edeceği düşüncesini aklınıza getiriyor mu?
26. Son olarak bu projenin sonucundan ve yer değiştirme sürecinin tamamlanamaması hakkında düşünceleriniz?

EK-3 Köye Ait Plan ve Belge Fotoğrafları

**KONUT TARIMSAL YAPI VE TESİSLER KREDİSİ
KENDİ EVİNİ YAPANA YARDIM KREDİSİ
EK BORÇLANMA SÖZLEŞMESİ**

İskan Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 27. maddesine göre T.C. Ziraat Bankasında Bayındırık ve İskan Bakanlığınca açılan Konut Tarımsal Yapı ve Tesisler Kredisinden yararlanmak üzere bu borçlanma ve borcun ödeme şekli ve şartları aşağıdaki esaslara göre yenne getirilecektir.

Bu sözleşmede "Banka" T.C. Ziraat Bankası, "İdare" İzmir Valiliği (Bayındırık ve İskan Müdürlüğü), "borçlu" hak sahibi İsmail Sırtık DOĞAN'ı ifade eder.

MADDE 1- Borçlu, 2510 sayılı İskan Kanunu hükümlerine göre kendisine tahsis edilen Konut Tarımsal Yapı ve Tesisler Kredisi ile ilgili 9.350 - (DOKUZBİNÜÇÜZELLİ) YTL' si borcunu ödemeyi ve bu borcundan dolayı teminat olarak 178 cilt, 30 sayfa, 36 sıra, 103 ada ve 7 parsel no'lu gayrimenkul ile üzerindeki yapı ve tesisleri Maliye hazinesine lehine birinci derece ve birinci sırada veya serbest dereceden otomatikman tasfiye etmek kaydıyla müteakip derece ve sırada ve borcunun %100 faizlisi olan 18.700 - (ONSEKİZBİN YEDİYÜZ) YTL' si üzerinden ipotek edilmesini ve her türlü ipotek - nakliye, sigorta, icra vb. işlemlerinden doğacak masrafların hesabına borç yazılmasını ve ödemesi kabul ve taahhüt eder.

MADDE 2- Borçlu İskan Kanunu Uygulama Yönetmeliğinin 16nci maddesinde kayıtlı sınırsız olarak halinde ödenecek olan kredi dilerinden % 2,5 oranında hizmet komisyonunun, ödeme sırasında peşinen ve defaten bankaca tahsilini kabul eder.

MADDE 3- Borç, sözleşmenin imzalanmasını takip eden beşinci yılın Ocak ayından başlamak üzere tahakkuk eden ödemesiz dönem faizlerle birlikte 20 yılda 20 eşit taksitle ödenir. Bu kredinin faiz oranı %5 tir. Taksit vadeleri birer yıl olup yıllık taksitler her yılın Ocak ayı sonuna kadar ödenir.

MADDE 4- Borçlu ana para ve/veya faiz taksitini vadesinde ödemediği takdirde, vade tarihini takip eden 90 gün içinde ana para ve/veya faiz borcunu temerrüt faizle birlikte bankaya eder. Aksi takdirde borcun tamamı muaccel hale gelir.

MADDE 5- Vadesinde ödenmeyen faiz ve ana para taksiti ile muaccel hale gelen borç tutarına 3005 Sayılı Kanun Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanununun 2. maddesi hükümlerine göre temerrüt faizi uygulanır.

MADDE 6- Muaccel hale gelen borca ait kredi dosyası icra takibi yapılmak üzere vade tarihindeki borç bakiyesi üzerinden İzmir Valiliği'ne (Bayındırık ve İskan Müdürlüğü) devredilir.

MADDE 7- Borçlu, borcun tamamını bankaya ödemediği takdirde ipotekli gayrimenkul üzerinde hiçbir temlikli tasarrufta bulunamaz.

MADDE 8- Borçlu tarafından borcuna mahsuben bankaya yatırılan paralar taksit vadelerinden önce ödemiş olsa dahi hiçbir surette işlemler edilmez.

MADDE 9- Borçlu, gerek borcunun muacceliyeti kespilmesi halinde ve gerekse bu sözleşmedeki şartları yerine getirmediği takdirde borcunu temerrütü ile birlikte bankaya derhal ve tamamen ödemesiz birinci derece birinci sırada veya serbest dereceden otomatikman tasfiye etme kaydıyla maliye hazinesine lehine ipotekli gayrimenkulün, 2510 sayılı İskan Kanununun ek 2. maddesine göre tabii mahkemeye kararlarıyla Maliye Hazinesi adına tasahhüs tescil edilir.

MADDE 10- Borçlu, rızası ile hak sahipliğinden feragat ederek yukarıda belirtilen kredi almaktan vazgeçtiği takdirde bu hususu belirtilen, noter tasdikli bir feragatnameyi idareye vermesi gerekir. Bu durumda kalan yapım işlerini kendi imkanlarıyla feni ve sanat kaidelerine uygun olarak tamamlayabileceğini idareye kanıtlanırlı şekilde borç miktarı almış olduğu kredi ile sınırlanmıştır. Aksi takdirde bu sözleşmenin 9. maddesi uygulanır.

MADDE 11- Borçlu, inşaatı projesine, feni ve sanat kaidelerine göre yapmak zorundadır. Borçlu inşaatı projesine, feni ve sanat kaidelerine göre yapmadığı takdirde (1) ayı geçmemek üzere idarece kendisine verilen sürede gerekli düzeltmeyi yapmak zorundadır. Aksi takdirde sonraki haklarını kaybedeceği gibi evvelce aldığı kredi borcu hakkında bu sözleşmenin 9. maddesi uygulanır.

MADDE 12- Borçlu, İskan Kanununun Uygulama Yönetmeliğinde belirtilen süreler için inşaatını bitirmeden önce sonraki kredi haklarını kaybedeceği gibi evvelce almış olduğu kredi hakkında bu sözleşmenin 9. maddesi uygulanır.

MADDE 13- Borçlunun krediyi hak sahibi olmadığı sonradan çeşitli nedenlerle ortaya çıkması halinde bu sözleşme iptal edilerek o güne kadar almış olduğu kredi ve faizleri ayrıca bir hükme alması gerek kalmaksızın defaten bankaya yatırılır.

MADDE 14- Borçlu, borçlanmaya ve ödemeye ilişkin hesap ve her türlü uyumsuzluk hakkı banka ve idarenin defter, kayıt, mikro film, mikro fiş ve bilgisayar kayıtlarının yegane kesin olduğunu ve bunlara hiçbir şekilde itiraz etmeyeceğini kabul ve taahhüt eder.

MADDE 15- Borçlu, İskan Kanunu Uygulama Yönetmeliği ile bu sözleşme esaslarını uymayı ve sözleşmeden doğacak her türlü anlaşmazlıkta kıymetli bulduğu ilçe idareleri ve mahkemelerin yetkili olduğunu kabul eder.

MADDE 16- Müteakip borçlu ve müteakip kefil, borçlunun bu sözleşmeden dolayı borçlanacağı ve borçlanacağı bulularla ve ana para, akdi faiz, temerrüt faizi, komisyon, kredi hesabına borç kaydedilen her türlü masraf, kanuni takip giderleri ve avukatlık ücretlerini de kapsayan miktarları tahakkül etmeyi.

Borcun, her ne sebeple olursa olsun muaccel olması halinde bankaca kendilerine herhangi bir ihbarda bulunmaksızın kefalet borcunun da kendilerinden muaccel olacağını, borçlarını derhal ödemeyi kabul ve taahhüt eder.

MADDE 17- Bu sözleşme altındaki adresler, borçlunun ve müteakip kefilin kanuni ikametgahları olup bu adres değişikliklerinde en geç 15 gün içinde bankaya bildirmek zorundadır. Aksi halde Tebliğat Kanununun 35inci maddesine göre sözleşmede gösterilen bu adreslere yapılacak tebliğat her türlü takip ve davada geçerli sayılır.

İş bu sözleşme, borçlu Hüseyin oğlu İbrahim ŞAKRAK ile İzmir Valiliği (Bayındırık ve İskan Müdürlüğü) arasında 31.07.2006 tarihinde tarh ve imza edilmiştir.

Borçlu İmza: *[İmza]* / İzmir Valiliği Bayındırık ve İskan Müdürlüğü Yetkili İmza: *[İmza]*

İbrahim ŞAKRAK
Muratlar Köyü
Bergama / İZMİR

A. Latif BİLGİN
Bayındırık ve İskan Müd. Yard.

Müteakip Kefil İmza: *[İmza]*

Adı-Soyadı-Adres: *KEMAL KAPLAN*
Muratlar Köyü / BERGAMA

İş bu borçlanma sözleşmesi altındaki imza, mühür ve parmak izinin Kanuni ve şahsi ehliyeti taşıyan kişiler tarafından ve borçlu İbrahim ŞAKRAK, müteakip kefil *KEMAL KAPLAN* ile İzmir Valiliği (Bayındırık ve İskan Müdürlüğü) yetkililerine ait olduğu ve borçlunun borçlanma sözleşmesi muhteviyatını aynen okur ve kabul eylediği tasdik olunur.

Mühür (İmza-mühür): *[Mühür]* / Aza (İmza): H. İbrahim ÇELİK / Aza (İmza): İbrahim ŞAKRAK / Aza (İmza): Aziz UÇAK

T.C. ZİRAAT BANKASI BERGAMA ŞUBESİ
Yetkili ve İmzası: *[İmza]*

Mustafa Doğan
Soyadı: *[Soyadı]*

İbrahim Şakrak
Soyadı: *[Soyadı]*

T.C. İPOTEK BELGESİ

ANAGAYRIMENKULÜN	İLİ	İZMİR								
	İLÇESİ	BERGAMA								
	BUCAĞI	-								
	MAHALLESİ	-								
	KÖYÜ	MURATLAR								
SOKAĞI	-									
Meghur Semti Mevkii	DATALOLUK									
NİTELİĞİ	TAPU KAYDININ									
	Pasaj No.	Ada No.	Parsel No.	Cilt No.	Sahife No.	Sıra No.	Gözetim			
AHSA		204	B	1	1	1				
BAKIMSIZ BÖLÜMÜN	NİTELİĞİ	Ana Payı	Kat No.	Bölümün Alanı No.	TAPU KAYDININ					
					Cilt No.	Sahife No.	Sıra No.	Gözetim		
İPOTEK'İN										
Bedeli	Süresi	Derece	Sıra	Faiz	Kayıt Tarihi	Yer. No.	Sıra No.	Cilt No.	Sah. No.	Fiş No.
Mahiyeti										
Borçlu	İBRAHİM OĞLU HÜSEYİN									
Alacaklı	T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.									
Sicil Kaydına veyahut dağınca:	T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.									
	31.07.2006									
GERBESİZ DERECEDEDEN İSTİFAKİDİR										
Not: Kat Mülkiyeti Kanununa tabii olmayan tapu tasarrufları için bu belgeye ilişkin bilgiye başvurulmalıdır.										

Ambar Stok No : 137 / Dışarı Sermaye İşlemleri Genel Müdürlüğü / Tarih: 31.07.2006

İş bu borçlanma sözleşmesi altındaki imza, mühür ve parmak izinin Kanuni ve şahsi ehliyeti taşıyan kişiler tarafından ve borçlu İbrahim ŞAKRAK, müteakip kefil *Mustafa Doğan* ile İzmir Valiliği (Bayındırık ve İskan Müdürlüğü) yetkililerine ait olduğu ve borçlunun borçlanma sözleşmesi muhteviyatını aynen okur ve kabul eylediği tasdik olunur.

Mühür (İmza-mühür): *[Mühür]* / Aza (İmza): H. İbrahim ÇELİK / Aza (İmza): İbrahim ŞAKRAK / Aza (İmza): Aziz UÇAK

Mustafa Doğan
Soyadı: *[Soyadı]*

İbrahim Şakrak
Soyadı: *[Soyadı]*

KÖY HİZMETLERİ İL MÜDÜRLÜĞÜNE
İZMİR

3267 sayılı yasa ile yapılan parselasyon çalışmaları sonucu arazeler Köy Tüzel Kişiliğine tapulandırmıştır. Arazelerin köylülere dağıtılmasında kanuna göre bekahtiplerinin tesbit edilmesi ve raic bedelinin belirlenmesi için gereğini yapmalarını arz ederim.

Muratlar Köyü Muhtarı

Erdoğan DOĞAN

Eki :
69 adet Tapu

Testim Eden :

Erdoğan Doğdu

[Signature]

Testim Alan

S. Zeki ÖMÜR

[Signature]

21.4.2000

KAYMAKAMLIK MAKAMINA
BENGAMA

Köyümüzün heyelan bölgesi olması nedeniyle Köy yeri değişikliği kabul edilmiş ve Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü'ne tespit edilmiş olduğu yere kaldırılması kabul edilmiş ve Yerleşim Planı çizilerek tüm köy halkına ev ve arsaları projeye göre belirlenmiştir. Her ne kadar vatandaşların ev ve arsa yerleri temit edilmiş ise de, inşaatın bir an evvel yapılması gerekmektedir. Zira köyümüzdeki heyelan tehlikesi halen devam etmekte, küçük kaya parçaları yerlerinden kopup hane halkını rahatsız etmektedir. Bu konu özellikle yağışlı havalarda daha çok kendini hissettirmektedir.

Şu an dahi kopan kaya parçaları köyün içine düşmüş ancak herhangi bir zayıt vermemiştir. Ancak zayıt verdirtti takdirde bu işin sorumlusu kim olacaktır. Bu nedenle köyümüzdeki yerleşim yerinin bir an önce yeni belirlenen sahaya taşınması, ev ve arsaların bir an önce yapımının gerçekleştirilmesi için inşaatın başlatılması konusunda ilgililerin bilgilendirilmesini ve bir an önce yeni yapılacak evlere vatandaşların girmesi konusunda yardımcı olmasını arz ve talep ederim.

Son yağış yağmurlarda yerleşim yerine düşen kaya parçalarının ve ayrıca düştüğü yerin, mahallen ilgililerce keşfinin yapılmasını da talep etmekteyim.

26.02.2002

Erdoğan DOĞAN

Muratlar Köyü Muhtarı

EK-4 Eski Köye Ait Görseller(14/03/2017)

(01/04/2017) Tarihine Ait Görseller

Eski Köye Ait İçme ve Kullanma Suyunun Sağlandığı Çeşme

Eski Köye Ait Eski Bir Taş Fırın

Köyün Aşağı Tarafından Bir Görünüm: Köyün Camisi ve Odası

Köyün Yukarı Tarafından Bir Görünüm

EK-5 Yeni Köye Ait Görseller(14/03/2017)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : KUMRU, Dilek
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : 20.01.1993, BERGAMA
Medeni hali : Bekar
Telefon : 0507 496 36 88
Faks :
e-mail : dlkmr3@gmail.com

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans	Uşak Üniversitesi /Kentsel Dönüşüm	Devam ediyor
Lisans	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/ Kamu Yönetimi	2016
Lise	Göçbeyli Çok Programlı Lisesi	2010

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
-	-	-

Yabancı Dil

İngilizce

Yayımlar

-

Hobiler

Tenis, Pilates, Ebru, Müzik,